

Powiatowy
Program Ochrony Środowiska
dla Powiatu Myśliborskiego
na lata 2017-2020
z perspektywą do roku 2024

Zamawiający:

Zarząd Powiatu Myśliborskiego
Starostwo Powiatowe w Myśliborzu
ul. Spokojna 13
74-300 Myślibórz

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024

Właściciel Firmy

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Andrzej Karkowski – Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Wojciech Pająk – Specjalista ds. ochrony środowiska

Kwiecień, 2016 r.

SPIS TREŚCI

SPIS SKRÓTÓW.....	5
I. STRESZCZENIE.....	7
II. WSTĘP.....	10
2.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	10
2.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA.....	11
2.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU.....	12
2.4. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI.....	13
III. OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	17
3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	17
3.1.1. Klimat.....	17
3.1.2. Stan jakości powietrza atmosferycznego.....	18
3.1.3. Sieć gazowa.....	21
3.1.4. System zaopatrzenia w ciepło.....	23
3.1.5. Źródła energii odnawialnej.....	23
3.1.6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego.....	25
3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM.....	26
3.2.1. Ruch drogowy jako źródło hałasu.....	26
3.2.3. Inne źródła hałasu.....	37
3.2.4. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem.....	37
3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE.....	38
3.3.1. Sieci elektroenergetyczne.....	38
3.3.2. Stacje nadawcze telefonii komórkowej.....	39
3.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych.....	39
3.3.2. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne.....	39
3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI.....	40
3.4.1. Wody powierzchniowe.....	40
3.4.2. Monitoring wód powierzchniowych.....	42
3.4.3. Wody podziemne.....	44
3.4.4. Monitoring wód podziemnych.....	46
3.4.5. Systemy melioracyjne i urządzenia wodne.....	52
3.4.6. Zagrożenie powodziowe.....	52
3.4.7. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami.....	53
3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	54
3.5.1. Zaopatrzenie w wodę.....	55
3.5.1.1. Sieć wodociągowa.....	59
3.5.2. Gospodarka ściekowa.....	60
3.5.2.1. Oczyszczalnie ścieków.....	60
3.5.2.2. Sieć kanalizacji sanitarnej.....	61
3.5.2.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.....	63
3.5.2.4. Ścieki przemysłowe.....	63
3.5.2.5. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej.....	64
3.5.3. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa.....	65
3.6. ZASOBY POWIERZCHNI ZIEMI.....	66
3.6.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna.....	66
3.6.2. Zasoby geologiczne.....	66
3.6.3. Zagrożenia powierzchni ziemi.....	68
3.6.4. Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi.....	70
3.7. GLEBY.....	71
3.7.1. Analiza SWOT – gleby.....	72
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	73
3.8.1. System gospodarki odpadami komunalnymi.....	73
3.8.2. System gospodarki odpadami gospodarczymi.....	74
3.8.3. Położenie w regionie gospodarki odpadami.....	75

3.8.4.	Składowiska odpadów	83
3.8.4.	Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów...	84
3.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	85
3.9.1.	Flora i fauna	85
3.9.3.	Przyroda chroniona i jej zasoby	86
3.9.3.1.	NATURA 2000	87
3.9.3.2.	Park krajobrazowy	93
3.9.3.3.	Rezerwat przyrody	94
3.9.3.4.	Obszar chronionego krajobrazu.....	99
3.9.3.5.	Użytki ekologiczne	100
3.9.3.6.	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	101
3.9.3.7.	Pomniki przyrody	101
3.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	102
IV.	ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE.....	104
4.1.	DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE.....	104
4.2.	DOKUMENTY KRAJOWE	106
4.3.	DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	110
4.4.	DOKUMENTY LOKALNE	114
4.5.	SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	124
4.6.	SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	129
4.7.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU MYŚLIBORSKIEGO	131
V.	HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	143
5.1.	ZADANIA INWESTYCYJNE W RAMACH OKREŚLONEGO HARMONOGRAMU	148
VI.	KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	151
6.1.	DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ PROWADZONE NA TERENIE POWIATU MYŚLIBORSKIEGO	151
VII.	SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	152
7.1.	PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO.....	152
7.2.	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIO-POMORSKIEGO	153
7.3.	PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH.....	154
7.4.	PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA I KLIMATU LIFE	154
7.5.	FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	154
7.6.	BANK OCHRONY ŚRODOWISKA	155
VIII.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	156
8.1.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	156
8.1.1.	Instrumenty prawne	157
8.1.2.	Instrumenty finansowe	157
8.1.3.	Instrumenty społeczne	158
8.1.4.	Instrumenty strukturalne	159
8.2.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	159
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA.....		162
SPIS TABEL.....		164
SPIS RYCIN		165
SPIS WYKRESÓW.....		166

SPIS SKRÓTÓW

Ag	- srebro	MWh	- megawatogodzina
ARIMR	- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	NFOŚiGW	- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
As	- arsen	NH ₄	- amoniak
B(a)P	- benzo(a)piren	Ni	- nikiel
BMB	- złoża Barnówko-Mostno- Buszewo	NO ₂	- dwutlenek azotu
BZT ₅	- pięciodobowe biochemiczne zapotrzebowanie na tlen	ODR	- ośrodek doradztwa rolniczego
Cd	- kadm	OGP	- Operator Gazociągów Przesyłowych
ChZTCr	- chemiczne zapotrzebowanie na tlen oznaczane metodą dwuchromianową	OSN	- obszar szczególnie narażony na związki azotu
CO	- tlenek węgla	OSO	- obszar specjalnej ochrony
Cr	- chrom	OWO	- ogólny węgiel organiczny
Cu	- miedź	OZE	- odnawialne źródła energii
dam ³	- tys. m ³	Pb	- ołów
dB	- decibel	PEM	- pole elektromagnetyczne
DK	- droga krajowa	PGO	- plan gospodarki odpadami
Dz. U.	- Dziennik Ustaw	PIG-PIB	- Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
Dz. Urz. Woj.	- Dziennik Urzędowy Województwa	PKB	- Produkt Krajowy Brutto
Fe	- żelazo	PLB –	- <i>PL</i> – obszar na terenie Polski, <i>B</i> - skrót od ang. bird, czyli ptak
GDDKiA	- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Szczecinie	PLH –	- <i>PL</i> – obszar na terenie Polski, <i>H</i> - skrót od ang. habitat, czyli siedlisko
GPR	- generalny pomiar ruchu	PM 2,5	- pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 2,5 mikrometrów
GPZ	- główny punkt zasilania	PM 10	- pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 10 mikrometrów
GUS	- Główny Urząd Statystyczny	PO liś	- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
GZWP	- główny zbiornik wód podziemnych	POŚ	- program ochrony środowiska
Hg	- rtęć	poś	- przydomowa oczyszczalnia ścieków
IMGW	- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej	poz.	- pozycja
JCW	- jednolita część wód	PPHU	- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe
JCWP	- jednolita część wód powierzchniowych	PROW	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
JCWPd	- jednolita część wód podziemnych	PSG	- Polska Spółka Gazownictwa
KPGO	- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami	PW-K / PWiK	- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
KRNiGZ	- Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego		
KZGW	- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej		
MEW	- mała elektrownia wodna		
Mg	- megagram = tona		
Mn	- mangan		
MPZP	- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego		

RDOŚ	– Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie		i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
RIPOK	– regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych	WIOŚ	– Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie
RPO WZ	– Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego	WWA ze zm. ZZMiUW	- węglowodory aromatyczne – ze zmianami – Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie
RZSW	- Rejonowy Związek Spółek Wodnych		
SM	– spółdzielnie mieszkaniowe	Zn	- cynk
SOO	– specjalny obszar ochrony	ZUOK	- Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych
SOPO	– System Osłony Przeciwośmiskowej	ZZDW	- Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich
UE	– Unia Europejska		
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska		

I. STRESZCZENIE

Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024 jest dokumentem, który analizuje istniejący stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz przedstawia cele i zadania konieczne do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji. Mają one zachować dobry stan środowiska, a tam gdzie konieczna jest poprawa – przedstawić zadania naprawcze.

Program ochrony środowiska z założenia zakłada szeroko pojętą ochronę środowiska. Omawiany projekt jest kontynuacją dokumentu Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020, który z kolei kontynuował Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016.

Podczas opracowania dokumentu korzystano z dostępnych danych, kierując się zasadą, że powinny być one zestandaryzowane i porównywalne pomiędzy gminami. Przy sporządzaniu Programu posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska powiatu, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń (zagrożeń wewnętrznych oraz zewnętrznych). Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego w Myśliborzu, poszczególnych gmin oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOŚ, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne.

Cele ekologiczne oraz kierunki interwencji określono na podstawie zdiagnozowanego stanu środowiska przyrodniczego oraz stwierdzonych aktualnych presji na zasoby przyrodnicze występujących po stronie wykorzystania środowiska przez człowieka.

Podstawą diagnozy było określenie stanu aktualnego środowiska, który warunkuje odporność systemu przyrodniczego na jego zagospodarowanie i użytkowanie.

Powiat Myśliborski położony jest na Pojezierzu Myśliborskim stanowiącym południowy skraj Pomorza Zachodniego i częściowo na Nizinie Gorzowskiej, rozciągając się od Odry po górną Płonię. Przez teren powiatu przepływa rzeka Myśla uchodząca do Odry w okolicach wsi Chlewice. Podstawową formą użytkowania tego terenu są użytki rolne, a dalej leśne.

W regionie Powiatu dominują gleby polodowcowe, wśród których przeważają gleby biellicowe.

Główne kierunki upraw gospodarstw indywidualnych to przede wszystkim zboża. Wśród pogłównia zwierząt gospodarskich wyróżnia się dominacja drobiu.

Powiat ma silnie rozwiniętą sieć hydrograficzną. Ciekim wodnym o istotnym znaczeniu jest Odra, Myśla i Płonia, a system uzupełniają liczne jeziora.

Powiat Myśliborski położony jest głównie na kilku jednolitych częściach wód podziemnych. Strukturą kształtującą warunki wodne w obrębie piętra czwartorzędowego jest dolina Odry. Powiat Myśliborski położony jest w utworach dwóch głównych zbiorników wód podziemnych.

Na terenie Powiatu występują obszary prawnie chronione. Do wyróżnionych form należą: obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz pomniki przyrody.

Czynnikami, które mogą zagrażać jakości środowiska są głównie czynniki antropogeniczne, w tym przede wszystkim rozwijający się przemysł oraz działalność gospodarcza, rozwijająca się zabudowa, korzystanie z zasobów środowiska (eksploatacja kopalni, pobór wód, zrzut ścieków komunalnych i przemysłowych, składowiska odpadów).

Liczba mieszkańców stałych zamieszkujących Powiat wynosiła na koniec roku 2014, 67 417 osób (dane GUS). Od roku 2011 liczba ludności analizowanego obszaru systematycznie maleje (migracje ludności).

Biorąc pod uwagę zarejestrowane podmioty gospodarcze, najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny. Istotne znaczenie mają również takie działalności, jak budownictwo czy przetwórstwo przemysłowe. W strukturze działalności podmiotów gospodarczych mających wpływ na jakość środowiska największy udział ma działalność kopalń oraz zakładów przetwórstwa drewna.

W Powiecie zaopatrzenie w wodę pitną oraz na potrzeby gospodarcze opiera się głównie na ujęciach wód podziemnych, które ze względu na jakość są najlepszym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zapotrzebowanie na wodę do celów przemysłowych pokrywane jest przede wszystkim z ujęć własnych, zarówno ujęć wód powierzchniowych, jak i wód podziemnych. Ogólnie stopień zwodociągowania jednostki wyniósł 97,9 %.

Na terenie Powiatu funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji sanitarnej, uzupełniony w niektórych miejscach o system kanalizacji deszczowej. Stopień skanalizowania kształtuje się na poziomie ok. 75,5 %. Oznacza to, że Powiat, a w nim poszczególne gminy będą jeszcze rozwijać system kanalizacyjny dla obszarów, które będą spełniać warunki do objęcia ich systemem zbiorczym.

Ważnym punktem zrzutu oczyszczonych ścieków na terenie Powiatu są oczyszczalnie ścieków komunalnych. System odprowadzania ścieków komunalnych uzupełniony jest zbiornikami bezodpływowymi oraz przydomowymi oczyszczalniami ścieków. Na terenie Powiatu przedsiębiorcy wytwarzający ścieki przemysłowe objęci są zbiorczym systemem odprowadzania ścieków (nieczystości powstające w zakładach kierowane są na oczyszczalnię ścieków poprzez kanalizację, gdzie podlegają podczyszczeniu przed ich wprowadzeniem do środowiska).

Niepełna kanalizacja obszaru, lokalne przekroczenia jakości ścieków ze składowisk odpadów, prowadzona działalność gospodarcza, użytkowanie rolnicze gruntów, a także wpływ czynników przyrodniczych ma swoje odzwierciedlenie w niezadowolającej jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Na terenie analizowanej jednostki zorganizowana sieć ciepłownicza występuje głównie w miastach. Na pozostałych obszarach dominują indywidualne systemy grzewcze, co skutkuje pojawieniem się problemów z tzw. niską emisją. Mocną stroną jest natomiast rozwijający się system sieci gazowniczej i ciepłowniczej. Mimo prowadzonych licznych prac związanych z modernizacją zabudowy, wymianą źródeł ogrzewania oraz rozwojem odnawialnych źródeł ciepła na terenie strefy zachodniopomorskiej nadal notuje się przekroczenia dopuszczalnych norm emisji benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM10 i 2,5.

Emisja zanieczyszczeń pochodzi również z ruchu komunikacyjnego. Główny ruch samochodowy skupiony jest w ciągu dróg krajowych, wojewódzkich i drodze ekspresowej. Sieć drogową na terenie Powiatu uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne, a także ścieżki rowerowe oraz kolej. Wzrastające natężenie ruchu pojazdów warunkują również lokalne problemy związane z emisją hałasu.

Istotnym elementem mającym wpływ na jakość środowiska jest także rozwijany system gospodarowania odpadami komunalnymi. Odpady komunalne z terenu Powiatu przekazywane są do dwóch regionalnych instalacji, z czego jedna zlokalizowana jest w m.

Dalsze w gm. Myślibórz. Na uwagę zasługują również konieczne do monitorowania obiekty już zamknięte.

Ostatnimi dwoma elementami stanowiącymi zagrożenie dla środowiska na terenie powiatu są instalacje mogące powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii i miejsca mogące być źródłem poważnej awarii (gazociągi). Ważnym elementem dysharmonijnym są także miejsca eksploatacji kopalni.

Na tle powyższych wskazań oraz założeń dokumentów wyższego szczebla określono dla Powiatu Myśliborskiego następujące kierunki interwencji, w ramach których przez kolejne lata będzie zachodzić konieczność podejmowania działań w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego:

- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji powierzchniowej,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji punktowej,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji liniowej,
- zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji zanieczyszczeń powietrza,
- zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego,
- zmniejszenie emisji hałasu przemysłowego,
- zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji hałasu,
- ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi,
- zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji pól elektromagnetycznych,
- ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi,
- zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony przeciwpowodziowej,
- zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód,
- racjonalne zużycie zasobów wód,
- poprawa stanu jakości wody w kąpieliskach,
- zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód,
- wymiana infrastruktury,
- poprawa stanu jakości ujmowanej wody do zaopatrzenia ludności,
- ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi,
- zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni ziemi,
- ochrona zasobów gleb przed degradacją mechaniczną,
- ochrona zasobów gleb przed degradacją fizyko-chemiczną,
- poprawa świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,
- dostosowanie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi,
- intensyfikacja działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów pozakomunalnych,
- ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym,
- ochrona zasobów leśnych przed ich nadmiernym użytkowaniem i szkodnikami,
- zminimalizowanie możliwości wystąpienia poważnych awarii,
- zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej.

W odniesieniu do Programu ochrony środowiska jednostkami, na których spoczywać będą zadania wskazane do realizacji w ramach określonych kierunków interwencji będą gminy, Powiat Myśliborski oraz podmioty korzystające ze środowiska i zarządcy infrastruktury działający na terenie obszaru. Całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce będzie odbywać się na kilku szczeblach. W stosunku do niektórych zadań Powiat będzie pełnił tylko rolę monitorującą realizację danego zadania.

Każda jednostka wskazana w harmonogramie realizacyjnym Programu ma do dyspozycji różne drogi finansowania poszczególnych zadań. Do najważniejszych programów zalicza się Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Działań Na Rzecz Środowiska i Klimatu Life. Środki finansowe mogą być kierowane z Urzędu Marszałkowskiego, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, a także Banku Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Program wskazuje konieczność raportowania realizacji założeń dokumentu co dwa lata.

Uzupełnieniem opracowania Programu było przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ustaleń tego projektu. Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.). Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uzgodnili zakres prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu ochrony środowiska. Sporządzona w oparciu o uzgodniony zakres prognoza stanowi załącznik do niniejszego Programu.

Projekt zostanie poddany konsultacjom społecznym, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

II. WSTĘP

2.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024 (zwany dalej Programem lub POŚ).

Pierwszy tego typu dokument dla Powiatu opracowany był w roku 2004 - Powiatowy program ochrony środowiska dla Powiatu Myślibórz na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011. Zgodnie z dotychczas obowiązującymi podstawami prawnymi, Program był aktualizowany co 4 lata, w roku 2009 oraz w roku 2013.

W związku z upływem czteroletniego okresu programowania POŚ uchwalonego na lata 2013-2016 w roku 2016 zachodzi konieczność dokonania kolejnej aktualizacji tego strategicznego dokumentu.

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1101) określiły, że programy ochrony środowiska uchwalone w celu realizacji Polityki ekologicznej państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016 (w tym obecnie obowiązujący Program ochrony środowiska na lata 2013 - 2016 z perspektywą na lata 2017-2020) zachowują ważność na czas, na jaki zostały uchwalone, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016 r.

Art. 14 ust. 2 ustawy zmieniającej ustawę Prawo ochrony środowiska z roku 2014 wskazuje następująco: „Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała nowy program ochrony środowiska uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”.

Programy ochrony środowiska są nadal wymaganym dokumentem, zgodnie z brzmieniem art. 14. ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska: „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Projekt został sporządzony w oparciu o wytyczne Ministerstwa Środowiska opublikowane we wrześniu 2015 r.

Sporządzając dokument Programu należało uwzględnić wymagania także innych dokumentów strategicznych wyższego szczebla, w tym przypadku dokumentacji wojewódzkich i krajowych, określić rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe. Program musi być zbieżny z założeniami najważniejszych projektów na różnym szczeblu programowania regionalnego.

Opracowanie Programu pozwala na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Powiatu, utrzymania jego stanu na dobrym poziomie, o ile taki wynika z badań monitoringu środowiska oraz kontynuowania działań, które zmierzają do jego poprawy, w sektorach, gdzie standardy jakości środowiska są nadal przekraczane.

2.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka, wyznaczają obszary interwencji oraz wyznaczają cele ekologiczne i kierunki działania, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację i weryfikację zamierzonych działań, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku ekologicznego rozwoju, oraz nad którymi trzeba nadal pracować. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata i przedstawiać je Radzie Powiatu.

Program ochrony środowiska jest dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, wskazuje kierunki interwencji i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie Powiatu Myśliborskiego.

Celem niniejszego Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego jednostki, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w nim rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjne i informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany projekt jest wypełnieniem

obowiązku Powiatu w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów powiatowych, co pozwala władzom Powiatu na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska, a także daje wytyczne dla poszczególnych gmin.

Przyjęcie Programu ochrony środowiska jest formą podejmowania strategicznej decyzji umożliwiającej realizację kierunków rozwoju tego zakresu działalności w określonej perspektywie czasowej. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości. Właściwy system zarządzania ochroną środowiska musi opierać się na strategicznych wnioskach, które w tym przypadku są przedstawione w postaci dokumentów programowych.

2.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą Powiatu Myśliborskiego i określenia jaka jest presja człowieka na to środowisko w aspekcie wykorzystywania zasobów przyrodniczych lub rozwijania działalności, która oddziałuje na środowisko.

Niniejszy Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego, a na podstawie określonych zagrożeń, przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu i ustala harmonogram ich realizacji.

Przy opracowywaniu Programu korzystano z zapisów zawartych w dokumentach strategicznych obowiązujących dla kraju i województwa oraz dokumentach strategicznych związanych z rozwojem lokalnym jednostki (o czym mowa szerzej także w rozdziale 9.1.4.). Opracowując strategię działania dla Powiatu opierano się na założeniach następujących dokumentów:

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019.
3. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023 (wraz ze sprawozdaniem z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011 – 2013).
4. Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020.
5. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego.
6. Program ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej.
7. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego.

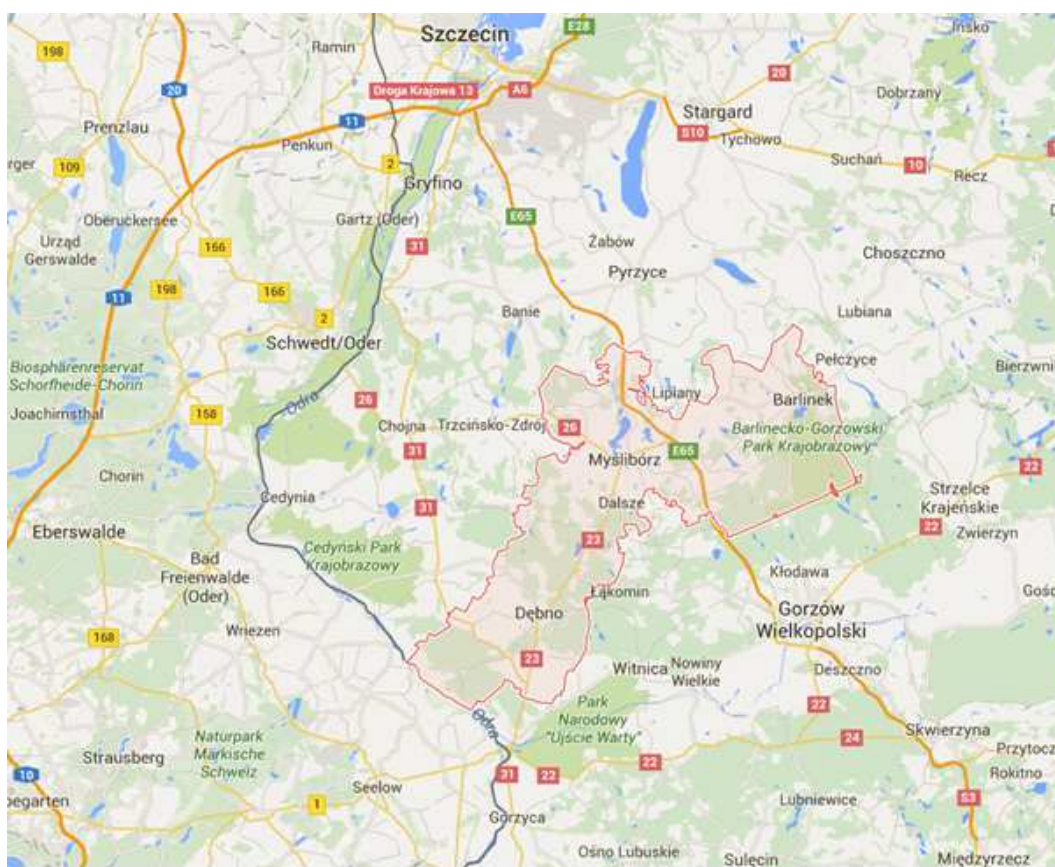
Niniejszy dokument opiera się na dostępnej bazie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie, Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie, Starostwa Powiatowego w Myśliborzu, a także materiałach przekazanych przez poszczególne gminy Powiatu. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na

omawianym terenie oraz na obszarze województwa zachodniopomorskiego (zarządców dróg, eksploatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

2.4. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI

Powiat Myśliborski położony jest w południowo – zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 118 240 ha. W skład Powiatu wchodzi 5 gmin: 3 miejsko-wiejskie: Dębno, Myślibórz i Barlinek oraz 2 wiejskie: Boleszkowice i Nowogródek Pomorski.

Od północy Powiat graniczy z Powiatem Pyrzyckim. Od zachodu jednostka graniczy z Powiatem Gryfińskim i poprzez Odrę z Republiką Federalną Niemiec. Po stronie wschodniej położony jest Powiat Choszczeński, a od południa jednostka sąsiaduje z województwem lubuskim, Powiatem Gorzowskim.

Ryc. 1. Położenie Powiatu Myśliborskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie maps.google.pl

Na koniec roku 2014 liczba ludności zamieszkująca Powiat wynosiła 67 417 osób (dane GUS, 2014).

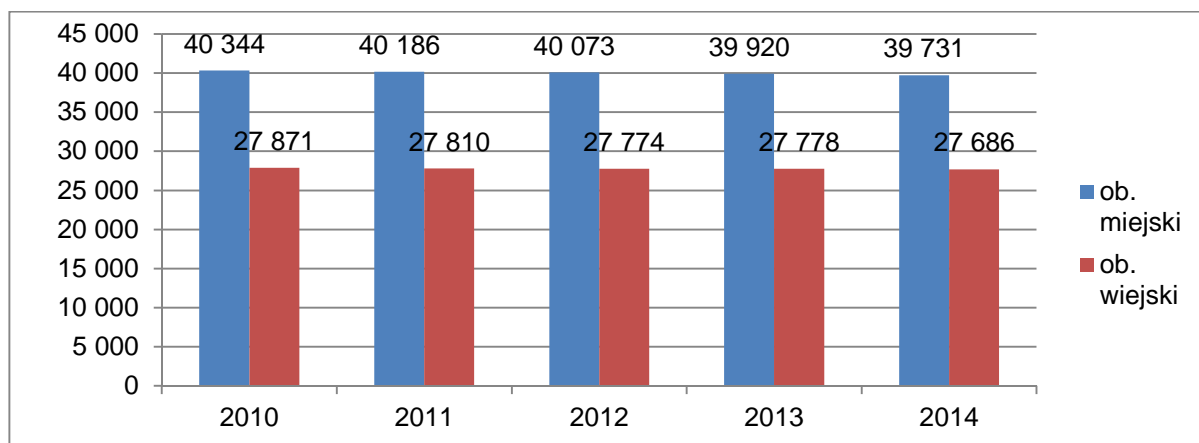
Od roku 2010 liczba ludności analizowanego obszaru systematycznie spada. W 2010 r. liczba mieszkańców Powiatu była wyższa o prawie 800 osób niż w roku 2014. Spowodowane jest to odpływem mieszkańców (migracjami) na tereny sąsiadujące, do dużych aglomeracji, takich jak Szczecin i Gorzów Wlkp. oraz migracjami za granicę. Przyczyną tego zjawiska jest m. in. brak miejsc pracy na rynku lokalnym oraz niedostatek lokali mieszkaniowych, w tym komunalnych.

Na ujemne saldo migracji nakłada się także ujemny przyrost naturalny (w roku 2014 – minus 53 osoby), co także niekorzystnie wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy jednostki. Kolejna tabela pokazuje jak kształtuje się liczba

Tabela 1. Liczby ludności Powiatu w latach 2010-2014

Rok	Liczba ludności (osoby)		
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Razem Powiat
2010	40 344	27 871	68 215
2011	40 186	27 810	67 996
2012	40 073	27 774	67 847
2013	39 920	27 778	67 698
2014	39 731	27 686	67 417

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych, 2010-2014

Wykres 1. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014

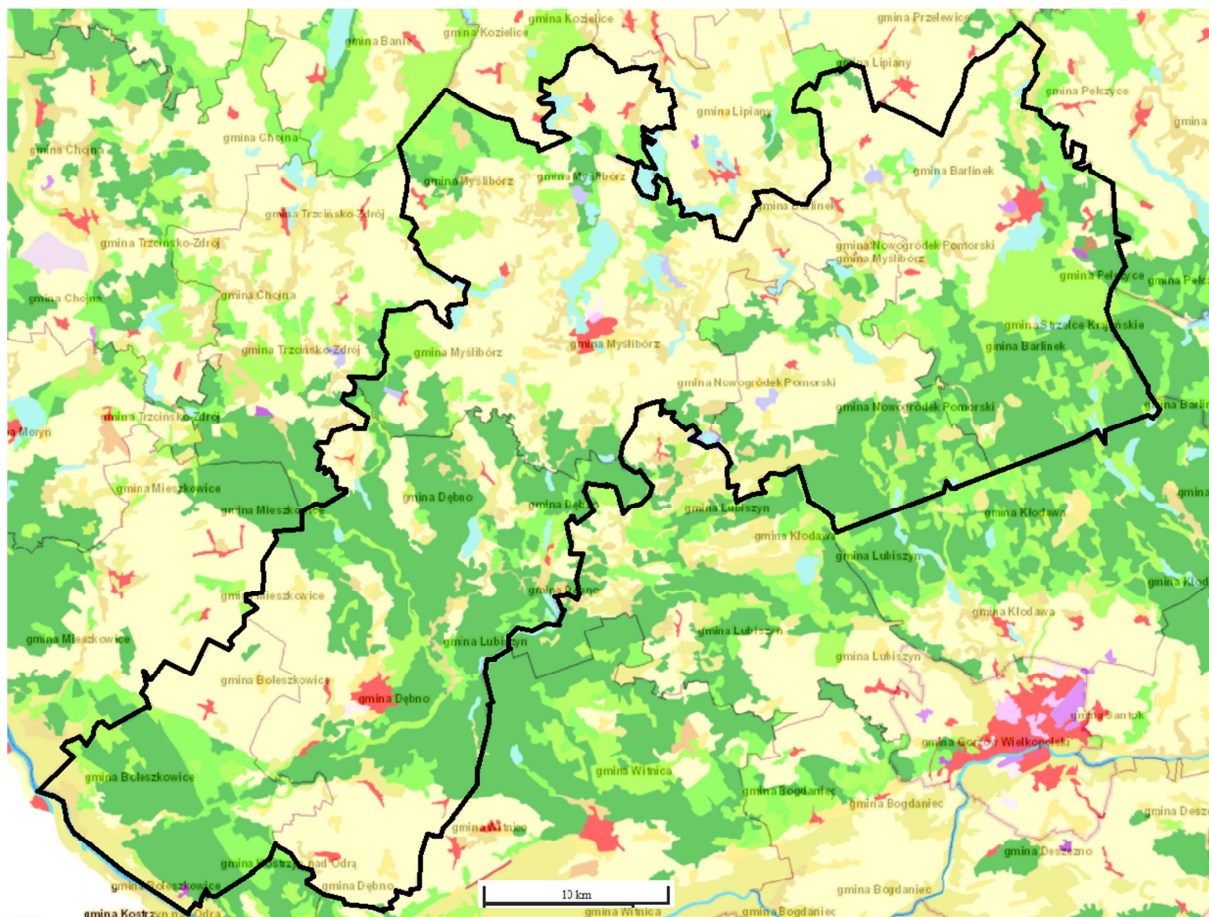
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2010-2014

Odływ mieszkańców z terenu Powiatu będzie mieć wpływ na stan środowiska oraz wykorzystanie istniejącej infrastruktury i jej dociążenie oraz możliwości jej dalszego rozwoju.

W strukturze użytkowania gruntów największy udział zajmują powierzchnie użytków rolnych – ponad 45 %, w tym gruntów ornych (prawie 37 %). Dalej, jedynie o 2 % mniej znajduje się powierzchni leśnych, które stanowią ponad 43 % całej jednostki, co jest znacznym wskaźnikiem lesistości obszaru.

W dalszej kolejności znajdują się grunty zabudowane i zurbanizowane, obejmując jedynie 4 % powierzchni Powiatu. Grunty pod wodami zajmują około 3 % powierzchni, podobnie tereny klasyfikowane jako nieużytki. Udział pozostałych form użytkowania gruntów jest nieznaczący.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółową strukturę użytkowania gruntów. Jak wynika natomiast z kolejnej ryciny obszar Powiatu jest wyraźnie podzielony pod względem użytkowania terenu. Część północna to tereny głównie rolnicze, gruntów ornych jest tam zdecydowanie najwięcej. Im dalej natomiast na południe, tym zwiększa się areał obszarów leśnych. Tereny zabudowane skupiają się wokół większych miejscowości i miast.

Ryc. 2. Struktura użytkowania gruntów Powiatu Myśliborskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Corine Land Cover 2006

(legenda: zielony – lasy, kolor żółty – grunty orne, kolor niebieski – wody powierzchniowe, kolor czerwony – obszary zabudowane, kolor fioletowy – tereny przemysłowe)

Tabela 2. Użytkowanie terenu w powiecie myśliborskim

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia (ha)	% powierzchni
użytki rolne razem	54 013	45,68
grunty orne	43 606	36,88
sady	626	0,53
łąki trwałe	5 688	4,81
pastwiska trwałe	2 647	2,24
grunty rolne zabudowane	891	0,75
grunty pod stawami	274	0,23
grunty pod rowami	281	0,24
grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione razem	51 536	43,59
lasy	50 734	42,91
grunty zadrzewione i zakrzewione	802	0,68
grunty pod wodami razem	3 619	3,06
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	3278	2,77
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	341	0,29
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	4 801	4,06
tereny mieszkaniowe	595	0,50
tereny przemysłowe	153	0,13
tereny inne zabudowane	340	0,29
tereny zurbanizowane niezabudowane	285	0,24
tereny rekreacji i wypoczynku	206	0,17
tereny komunikacyjne - drogi	2 937	2,48
tereny komunikacyjne - kolejowe	238	0,20

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia (ha)	% powierzchni
tereny komunikacyjne - inne	1	0,00
użytki kopalne	46	0,04
użytki ekologiczne	456	0,39
nieużytki	3 552	3,00
tereny różne	263	0,22

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2010-2014

Biorąc pod uwagę dane GUS dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2014 r.), na terenie powiatu myśliborskiego działało 6 878 podmiotów gospodarczych.

Najbardziej rozwiniętymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonymi na terenie analizowanej jednostki są działalności z sektora handlu hurtowego i detalicznego oraz budownictwa. O połowę mniej jest podmiotów związanych z obsługą rynku nieruchomości oraz przetwórstwem przemysłowym.

Najważniejszym gospodarczo zakładem przemysłowym na terenie powiatu jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział Zielonogórski Baza Sulisław, mające siedzibę w gminie Dębno. W tej jednostce działają ponadto inne podmioty:

1. w branży przemysłu paliwowo-energetycznego: SEC Barlinek Sp. z o.o., SEC Dębno Sp. z o.o., SEC Myślibórz Sp. z o.o., Ekspedyt Ropy Naftowej, Gazu Płynnego i Siarki w Barnówku, PGNiG Zielona Góra Ośrodek Kopalń Gorzów Wielkopolski – Kopalnia Dębno, SKM Warsztaty Meblowe Sp. z o.o. w Myśliborzu, Barlinek Inwestycje Sp. z o.o., GASPOL S.A. - Rozlewnia Gazu Płynnego (LPG) Barlinek.
2. w branży przemysłu elektromaszynowego: Hydro Agro Technika JANPOL Jan Kiełbasa, Zakład Ślusarski Bronisław Zmarzlik, PAWMET Zakład Produkcyjno-Usługowy Paweł Zmarzlik, HaCon Sp. z o.o., CAPARO Forming: ZUO BOMET S.A., Holding Zremb Gorzów S.A. - Oddział METPOL Barlinek, PPUH STALMEX Łuczak Jerzy, EUROMET Myślibórz, Zakłady Urzędzeń Okrętowych „BOMET” S.A.
3. w branży przemysłu chemicznego: Fol-Tech Sp. z o.o.
4. w branży przemysłu mineralnego: Przedsiębiorstwo Usługowo – Budowlano - Handlowe MALDROBUD Myślibórz.
5. w branży przemysłu lekkiego: WATEX Sp. z o.o.
6. w branży przemysłu spożywczego: AGRO-SYSTEM Myślibórz.
7. w branży przemysłu drzewnego i celulozowo-papierniczego: Zakład Produkcji Drzewnej ANTA, Tadeusz Idziak, F.H.P. „CEDRUS” Sp. Jawna Czesław Waszczeniuk, Jan Kluch w Dębnie, Barlinek Inwestycje Sp. z o.o., ESTO Sp. z o.o., Borne Furniture Sp. z o.o. w Barlinku, Zakład Produkcji Drzewnej „STANDARD” Sp. J. Wiesława Preuss i Eugeniusz Preuss, „INEXO” Sp. z o.o. w Dębnie.
8. w branży rolniczej: FARM EQUIPMENT INT Sp. z o.o. Karsko, Gospodarstwo Specjalistyczne Ferma Drobiu Cezary Cała w Roślinie.
9. w branży odpadowej (odzysk odpadów): „MINERAŁY” Sp. z o.o. „SZYSZKA” Mariusz Szyszka Sp. Jawna, „EDROL” Sp. z o.o. Sitno, Z.P.H.U. „FOL-JANX” Jan Trojnar, „PT” Zakład Usługowo Handlowo Ogólnobudowlany, Waldemar Wawrzyniak GRH Krzyńka, Przedsiębiorstwo Handlowe „EKOEDWIT”, „SKOTRANS”, MDW S.A.

Położenie jednostki w strefie przygranicznej oraz pomiędzy Szczecinem (od Myśliborza ok. 75 km) i Gorzowem Wlkp. (od Myśliborza ok. 41 km) sprawia, że jest to

atrakcyjny teren dla rozwoju inwestycji gospodarczych, gdyż w przeciągu ostatnich kilku lat wzrosła liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu.

Położenie oraz rozwój gospodarczy jednostki powoduje konieczność rozwoju systemu komunikacyjnego. Do najważniejszych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren powiatu należą: droga ekspresowa nr S-3 (E-65) Świnoujście – Lubawka, droga krajowa nr 23 Myślibórz – Sarbinowo, droga krajowa nr 26 Renice – Myślibórz – Krajnik Dolny oraz droga krajowa nr 31 Szczecin – Słubice.

Na terenie Barlinka utworzono podstrefę Kostrzyńsko-Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o powierzchni 33,75 ha. Natomiast na terenie Dębna utworzono KSSE o powierzchni 3,66 ha.

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1. Klimat

Warunki klimatyczne panujące na terenie powiatu klasyfikowane są do klimatu umiarkowanego.¹ Według regionalizacji R. Gumińskiego powiat myśliborski położony jest w obrębie regionu dzielnicy bydgoskiej. Na terenie tym przenikają się wpływy oceanizmu atlantyckiego i kontynentalizmu wschodnioeuropejskiego. Dość duży jednak wpływ na ten teren mają cechy klimatu morskiego, co jest związane z intensywnym przemieszczaniem się i dużą aktywnością północnoatlantyckich niżów ośrodka barycznego.

Dane dotyczące klimatu opracowano na podstawie obserwacji prowadzonych w stacji meteorologicznej w Trzcińsku Zdroju, która znajduje się poza obszarem powiatu jednak w jego niedalekim sąsiedztwie, dlatego można przyjąć, że reprezentuje również panujące na jego terenie warunki klimatyczne. Parametry meteorologiczne charakteryzujące warunki klimatyczne tego obszaru, będące wynikami wieloletnich obserwacji (1957-1971 dla temperatur i opadów, oraz 1956-1981 dla pozostałych czynników) opracowane dla stacji Trzcińsko Zdrój, oddalonej od Myśliborza o ok. 17 km w kierunku północno – zachodnim, przedstawiają się następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,9°C a w okresie wegetacyjnym, który trwa tu 215 – 224 dni wynosi 13,7°C, natomiast w okresie VI-VIII 16,6°C,
- najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,4°C), najzimniejszym styczeń (-1,9°C),
- średnia liczba dni gorących (t_{max} powyżej 25°C) wynosi 25, a mroźnych (t_{max} poniżej 0,0°C) wynosi 32,
- średnia roczna suma opadów atmosferycznych wahała w granicach 341 – 736 mm (I - XII) i 247 – 656 mm (IV – IX); średnie opady z wielolecia wynosiły 536 mm (I – XII) i 355 mm (IV – IX),
- średnia liczba dni z pokrywą śniegową wynosi 42,
- średnia długość okresu bezprzymrozkowego wynosi 165 – 135 dni.

¹ Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020

Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020², do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

Na terenie Powiatu w badanych latach 1998-2010 nie zanotowano wystąpienia trąby powietrznej. Zjawisko takie zostało jednak stwierdzone w Gryfinie w dniu 10 czerwca 2010 r., w miejscowości Chociwel w dniu 21 sierpnia 1999 r. oraz w Świnoujściu w dniu 19 sierpnia 2010 r., dlatego zjawisk tego rodzaju nie można wykluczyć.

Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym obszary miejskie silnie zurbanizowane, w szczególności miasto Dębno, Myślibórz i Barlinek, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne.

Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru. Susze wywołane są okresem bezopadowym lub przez powtarzające się opady mniejsze od średnich. Susza jest to stan o nieokreślonej częstotliwości, czasie trwania i nasileniu niemożliwym do przewidzenia zmniejszającym zasoby wodne i zdolność adaptacyjną ekosystemów.

3.1.2. Stan jakości powietrza atmosferycznego

Powiat Myśliborski znajduje się w zachodniopomorskiej strefie badania oceny jakości powietrza atmosferycznego.

Zgodnie z tak przyjętą zasadą, jednostka podlegała rocznej ocenie jakości powietrza jako jeden z obszarów strefy zachodniopomorskiej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach województwa zachodniopomorskiego. Odrębnie, dla każdej substancji dokonano klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji - klasa C,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji - klasa B,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego - klasa A,
- przekracza poziom docelowy - klasa C,
- nie przekracza poziomu docelowego - klasa A,
- przekracza poziom celu długoterminowego - klasa D2,

²Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

- nie przekracza poziomu celu długoterminowego - klasa D1.
- W roku 2014 na terenie Powiatu prowadzono badania monitoringowe jakości powietrza w następujących punktach:
- Myślibórz – automatycznie badano wartości benzo(a)pirenu, w tym pyłu PM 10 i PM 2,5 (ul. Za Bramką),
 - Barlinek – pasywnie badano wartości dwutlenku azotu i dwutlenku siarki (ul. Szosa do Lipian oraz ul. Widok).

Tabela 3. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia w roku 2014³

Nazwa strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń – ochrona zdrowia												
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
aglomeracja szczecińska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2
miasto Koszalin	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A	D2
strefa zachodniopomorska	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C	A	D2

Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Tabela 4. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w roku 2014

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasa strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń ochrona roślin		
		SO ₂	NO _x	O ₃
strefa zachodniopomorska	PL3203	A	A	A

Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin przeprowadzona w roku 2014 dla zanieczyszczeń, takich jak: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu i tlenek azotu, ozon, benzen, tlenek węgla, metale (ołów, arsen, nikiel i kadm) nie wykazała przekroczeń w strefie, zatem zachowane są kryteria czystości powietrza ustanowione w tym zakresie. W dalszej części omówiono rodzaje zanieczyszczeń, jakich przekroczenia notowano na terenie powiatu.

W roku 2014 wskazano na terenie powiatu obszary z przekroczeniami normatywnych stężeń benzo(a)pirenu. W punkcie w Myśliborzu zanotowano wartość 4,9 µg/m³, przy normie 1 µg/m³). Na podstawie obliczeń modelowych za 2014 rok WIOŚ wskazał również, że ponadnormatywne ilości tego zanieczyszczenia mogą być notowane w Dębnie oraz Barlinku.

Na stanowisku w Myśliborzu zarejestrowano ponadto najwięcej dni z przekroczeniami dopuszczalnej dobowej wartości stężenia pyłu PM 10 na terenie całej strefy zachodniopomorskiej (57 dni, przy normie 35 dni). Nie notowano jednak w tym punkcie średniorocznych stężeń pyłu PM 10 (w Myśliborzu było to 30 dni, przy normie 40 dni).

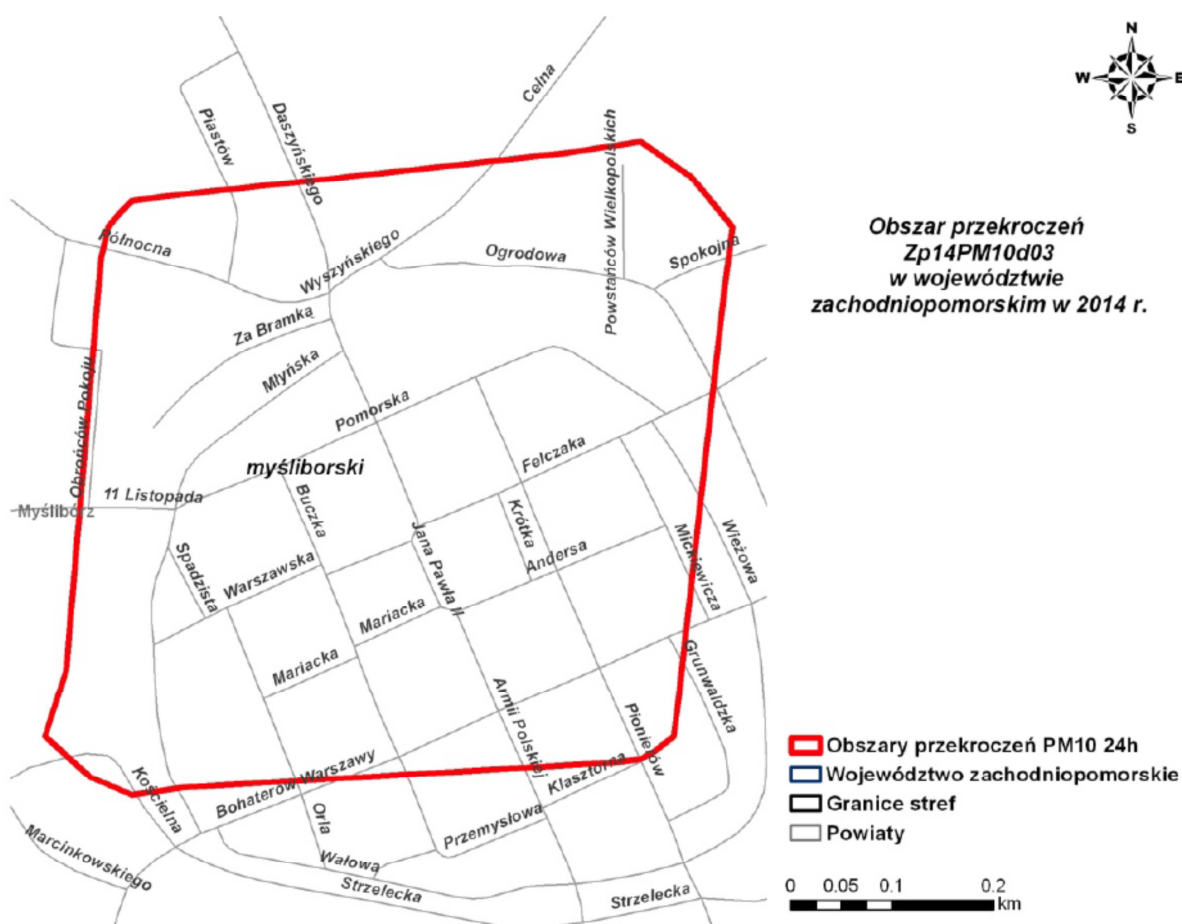
Na rycinie 3 wskazano obszary przekroczeń pyłu PM 10 na terenie miasta Myślibórz, które jest jednym z dwóch zanieczyszczeń mających wpływ na jakość powietrza na terenie jednostki.

³ brak danych monitoringowych za rok 2015

Na żadnym ze stanowisk w województwie, w tym w Myśliborzu, w 2014 roku nie został przekroczony poziom dopuszczalny określony dla stężenia średniorocznego PM_{2,5}, jednak charakteryzował się on jednym z najwyższych poziomów w województwie (24 µg/m³, przy normie 25 µg/m³).

Wysokie wartości stężeń tych dwóch zanieczyszczeń rejestrowano w okresach grzewczych, szczególnie w styczniu, lutym, marcu, listopadzie i grudniu. Jako główną przyczynę tych przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania mieszkańców. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Największe ilości benzo(a)pirenu uwalnianie są do atmosfery podczas spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych. W okresie letnim (maj-sierpień) nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego przez stężenia 24-godzinne.

W obszarach zwartej zabudowy obszarów miejskich Powiatu występuje zjawisko kumulacji zanieczyszczeń. Proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń jest tam utrudniony poprzez duże zagęszczenie źródeł niskiej emisji i brak prawidłowego przewietrzania.

Ryc. 3. Obszary przekroczeń poziomu docelowego PM 10 w roku 2014 w Myśliborzu

Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Oprócz emisji powierzchniowej na jakość powietrza wpływ ma również emisja punktowa, czyli pochodząca z energetyki przemysłowej i zawodowej. Najważniejsze rodzaje zanieczyszczeń z emitorów punktowych to dwutlenek azotu oraz dwutlenek siarki. Do największych podmiotów emitujących najwięcej tego rodzaju zanieczyszczeń należą:

- SEC Sp. z o.o. Myślibórz,
- SEC Sp. z o.o. Barlinek,

- SEC Sp. z o.o. Dębno,
- Barlinek Inwestycje Sp. z o.o.,
- Borne Furniture Sp. z o.o. w Barlinku,
- HaCon Sp. z o.o. Barlinek,
- Zakłady Urządzeń Okrętowych „BOMET” S.A. Barlinek,
- PPHU „MALDROBUD” Myślibórz,
- Gospodarstwo Specjalistyczne Ferma Drobiu Cezary Cała Rościn,
- Energetyka Ciepła Opolszczyzny S.A. z siedzibą w Opolu,
- Hyży Leszek Pyrmo-Chemia w Barlinku,
- „Holding - ZREMB Gorzów” S.A. Oddział „Metpol – Barlinek”,
- Zakład Produkcji Drzewnej „STANDARD” Sp. J. Wiesława Preuss i Eugeniusz Preuss Dębno,
- „INEXO” Sp. z o.o. w Dębnie.

Na emisję zanieczyszczeń nakłada się również emisja liniowa, której głównym źródłem jest transport. Emisja ta związana jest z takimi zanieczyszczeniami jak benzo(a)piren oraz dwutlenek azotu. Punkt pomiarowy NO₂ był zlokalizowany w Barlinku, zmierzone wartości były poniżej dopuszczalnej normy (13 i 16 µg/m³, przy normie 40 µg/m³). Z komunikacją związane są również zanieczyszczenia związkami benzenu. Zwiększona emisja (określona na podstawie badań modelowych) notowana była wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych, w szczególności trasy S3, jednak mieściła się w normie (5 µg/m³). Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie Powiatu, co także przekłada się na wzrost natężenia hałasu.

Należy mieć na uwadze fakt, iż dla strefy zachodniopomorskiej obowiązuje już program ochrony powietrza ze względu na pył PM 10 i benzo(a)piren. Został on przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2013 r. nr XXVIII/388/13 w sprawie określenia programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej.

Na wielkość stężeń szkodliwych substancji w powietrzu mają również wpływ emisje napływowe, pochodzące z sąsiednich obszarów, dla powiatu ma to istotne znaczenia od strony południowej i zachodniej.

3.1.3. Sieć gazowa

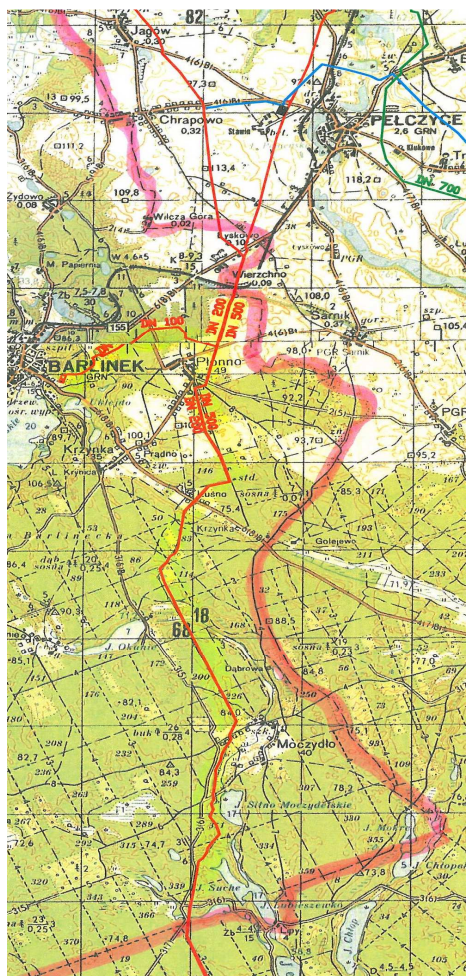
Na terenie powiatu myśliborskiego wybudowane są gazociągi wysokiego ciśnienia oraz Stacja Gazowa w mieście Barlinek. Ponadto przez północną część powiatu przebiega rurociąg Przyjaźń.

Rozbudową systemu gazociągów średniego i niskiego ciśnienia oraz przyłączami do odbiorców zajmuje się Polska Spółka Gazownicza. Spółka dostarcza gaz do powiatu od strony Gorzowa Wlkp. poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia. Na terenie gmin powiatu rozmieszczone są stacje redukcyjno - pomiarowe dostarczające gaz do mieszkańców.

Dodatkową działalność na terenie powiatu w zakresie dostarczania gazu świadczy spółka KRI S.A. Gaz dostarczany jest do miasta Myśliborza oraz całej gminy. Źródło zasilania gazociągów dystrybucyjnych stanowi stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia o przepustowości Q_{max} 6 000 Nm³/h. Zasilanie stacji w gaz pochodzi z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Wołdowo – Przelewice – Sulimierz – Lipiany - Klicko, będącego

własnością KRI S.A. Dostawy gazu realizowane do punktu pomiarowego we Wołdowie realizowane są przez OGP – Gaz System S.A.

Powiat posiada znaczny stopień zgazyfikowania, osiągający około 43 % ludności.

Ryc. 4. Przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia

Źródło: OGP Gaz-System

Tabela 5. Wykaz gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie powiatu

Nazwa gazociągu	Średnica	Długość w powiecie	Ciśnienie projektowe
Skwierzyna – Barlinek (odc. Kłodawa - Barlinek)	500	14,5 km	6,3
Barlinek – Goleniów (fragment gaz. Barlinek-Police)	500	1,422 km	6,3
Recz - Gorzów	200	14,5 km	6,3
odb. Barlinek	100	3,596 km	6,3

Źródło: OGP Gaz-System

Duża ilość obiektów związanych z wydobywaniem gazu na terenie powiatu spowodowana jest dobrze rozwiniętym przemysłem wydobywczym. Głównym zarządcą infrastruktury związanej z wydobyciem surowców kopalnych jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Oddział w Zielonej Górze.

Już w latach 70. XX wieku odkryto złożę Cychry. W 1992 r. odkryto złożę gazu ziemnego Różańsko, a w 1993 r. odkryto największe w Polsce złoża ropy naftowej i gazu ziemnego Barnówko – Mostno - Buszewo o zasobach wydobywalnych 12,6 mln ton ropy naftowej i 7,65 mld m³ gazu ziemnego towarzyszącego ropie.

Na terenie powiatu głównym złożem eksploatowanym jest złożę Barnówko – Mostno – Buszewo. Kolejnym jest złożę Cychry.⁴

⁴ odwiertów jest znacznie więcej i mają różne numeracje

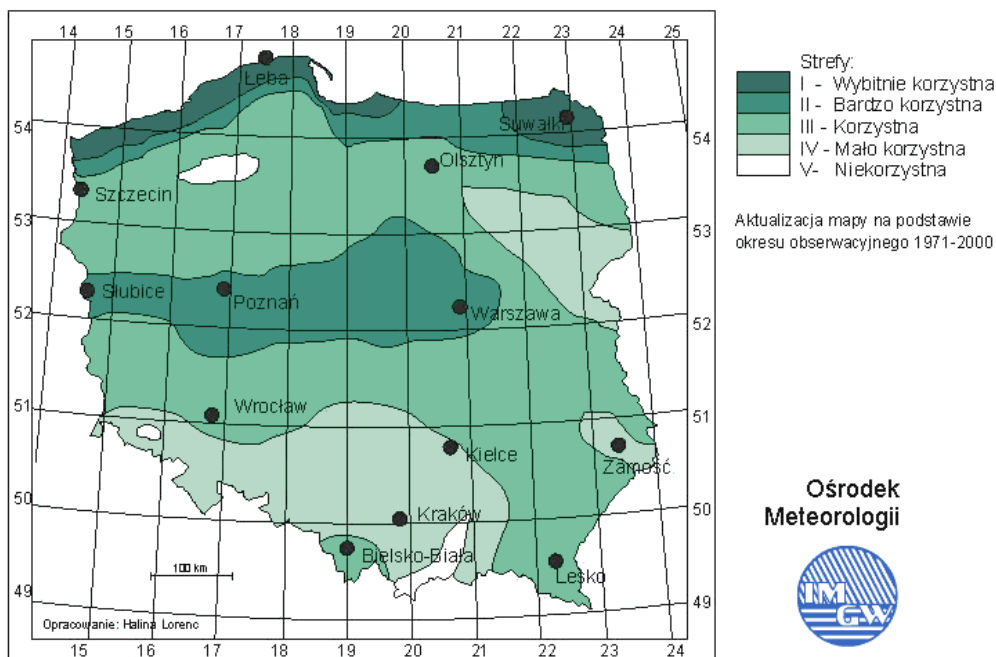
3.1.4. System zaopatrzenia w ciepło

Gospodarkę cieplną na potrzeby komunalne prowadzą przedsiębiorstwa będące oddziałami Szczecińskiej Energetyki Ciepłej zlokalizowane w Myśliborzu, Barlinku oraz Dębnie. Główną działalnością SEC jest produkcja i sprzedaż ciepła na potrzeby mieszkańców. Zgodnie z danymi GUS w roku 2014 eksploatowanych było 25,2 km sieci ciepłowniczej przesyłowej oraz 18,3 km podłączeń do budynków.

W pozostałych gminach nie ma zbiorczego systemu zaopatrzenia w ciepło sieciowe.

3.1.5. Źródła energii odnawialnej

Według opracowania prof. Haliny Lorenc z IMGW, powiat myśliborski znajduje się w granicach III strefy energetycznej wiatru – korzystnej. W strefie III energia użyteczna wiatru na wysokości 10 m wynosi 500-750 kWh/m²/rok, natomiast na wysokości 30 m jest to już 750-1 000 kWh/m²/rok. Strefy energetyczne wiatru w Polsce przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 5. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

Powiat myśliborski z uwagi na gęstość zabudowy oraz ochronę krajobrazu i obszary NATURA 2000 związane z ochroną gatunków ptaków ma możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych jedynie na terenach rolniczych z dala od obszarów chronionych.

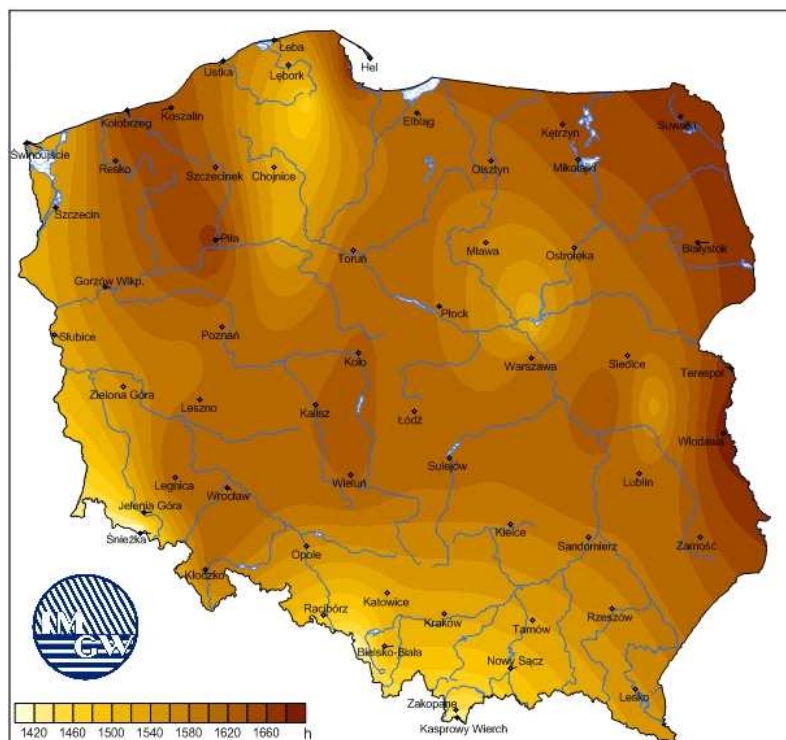
Zdecydowanie korzystniejszymi dla środowiska przyrodniczego oraz dostępnymi dla mieszkańców źródłami OZE są instalacje produkujące energię z wykorzystaniem promieniowania słonecznego.

W Polsce istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Najwięcej słonecznych dni występuje w miesiącach wiosenno-letnich (kwiecień – wrzesień), w tym czasie do powierzchni ziemi trafia 80 % promieniowania rocznego. Średnia moc promieniowania słonecznego na 1 m² powierzchni wynosi około 1 000 W/m².

W Polsce rocznie nasłonecznienie (w zależności od regionu) wynosi od 1 390 do 1 900 godzin. Przyjmuje się roczną średnią wartość nasłonecznienia na ok. 1 600 godzin, co stanowi 30 % – 40 % długości dnia.

Powiat położony jest w regionie kraju, który charakteryzuje się średnimi wartościami nasłonecznienia pozwalającymi na efektywne wykorzystanie energii słonecznej za pomocą instalacji fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych. Nasłonecznienie dla rejonu północno – zachodniej Polski wynosi średniorocznie około 1 500 kWh/m².

Strefy nasłonecznienia kraju przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 6. Wartości nasłonecznienia w Polsce

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

Pompy ciepła są kolejnym źródłem energii odnawialnej. Stosuje się je do ogrzewania lub chłodzenia budynków. W pompach ciepła, jako czynnik roboczy wykorzystuje się gaz, który skrapla się przy odpowiednim ciśnieniu i temperaturze. Aby uzyskać ciepło w tym procesie, pobiera się je z tzw. dolnego źródła (może nim być powietrze, grunt oraz zbiornik wodny, wody przemysłowe, ścieki), który może znajdować się na powierzchni ziemi lub pod nią. Instalacje te są również stosowane na terenie powiatu.

Energia wód płynących na obszarze powiatu może być wykorzystywana do wytwarzania energii elektrycznej w małych elektrowniach wodnych (do 5 MW)⁵. Zgodnie z danymi Ogólnopolskiego Samorządowego Serwisu Energii Odnawialnej na tym terenie aktualnie eksploatowanych jest 6 Małych Elektrowni Wodnych (MEW) o mocy do 0,3 MW: cztery zlokalizowane są w gminie Boleszkowice oraz dwie w gminie Dębno, wszystkie na rzece Myśla.

Mała Elektrownia Wodna w Namyślinie (gm. Boleszkowice) zlokalizowana jest na ok. 6 km licząc od ujścia rzeki Myśli (w km 6+120). MEW Międzyzylesie w miejscowości Reczyce

⁵ na podstawie Powiatowego Programu Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020

(gm. Boleszkowice) zlokalizowana jest na ok. 12 km licząc od ujścia rzeki Myśli (w km 12+040). MEW w miejscowości Gudzisz (gm. Boleszkowice) zlokalizowana jest na ok. 13 km licząc od ujścia rzeki Myśli (w km 13+800). Mała Elektrownia Wodna w m. Chwarszczany (gm. Boleszkowice) położona jest w km 15+350 rzeki Myśli. Wszystkie elektrownie włączone są w ogólną sieć energetyczną.

Na terenie gminy Dębno znajdują się dwie Małe Elektrownie Wodne. Jedna z eksploatowanych elektrowni znajduje się na rzece Myśli w km 19+370 w miejscowości Dargomyśl. Druga funkcjonująca elektrownia wodna zlokalizowana jest na rzece Myśli w km 39+000 w miejscowości Barnówko.

Na terenie powiatu istnieją również możliwości wykorzystania biomasy na cele energetyczne ze względu na występowanie gleb o niskiej bonitacji, która dla upraw energetycznych nie jest istotna. Przykładem może być uprawa wierzby energetycznej na terenie gminy Dębno we wsi Różańsko. Uprawa wierzby prowadzona jest na powierzchni 1,31 ha.

Dodatkowo, ze względu na wysoką lesistość obszaru i działające tu zakłady związane z przetwórstwem drewna, wiele z nich, a także wiele budynków mieszkalnych opalanych jest biomasą, drewnem, trocinami i innymi pochodnymi.

3.1.6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – przystąpienie do opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej przez gminy Powiatu, – dobrze rozwinięta sieć gazownicza, – dobrze rozwinięta sieć ciepłownicza tylko w miastach, – systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg, – bieżące wymiany indywidualnych źródeł ogrzewania, – systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych, – objęcie pozwoleniami emisyjnymi dużych zakładów przemysłowych, – rosnąca liczba instalacji OZE. 	<ul style="list-style-type: none"> – węgiel kamienny jako główny nośnik energii cieplnej w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, spalanie odpadów – problem niskiej emisji – przekroczenia poziomów B(a)P i PM 10, – niska efektywność energetyczna budynków mieszkalnych spowodowana zastosowaniem nieodpowiednich materiałów budowlanych, – koncentracja zanieczyszczeń wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych (wysoki poziom NO₂) oraz zakładów gospodarczych i przemysłowych, – wzrost emisji zanieczyszczeń gazowych y pyłowych na skutek rozwoju gospodarczego, – niepełna gazyfikacja powiatu.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – możliwości wsparcia przez państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury (realizacja założeń planów gospodarki niskoemisyjnej), – spadek zużycia energii i ciepła poprzez działania edukacyjne i wzrost cen za 	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca liczba pojazdów na drogach, – emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych w granicach Powiatu i poza jego granicami, – niewystarczająca kontrola osób fizycznych użytkujących urządzenia do

	<ul style="list-style-type: none"> – przesył energii i ciepła, – wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – zobowiązanie Polski do realizacji pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność, – rozbudowa sieci gazowej, – wzrost roli środków transportu przyjaznych środowisku: rower (krótkie dystanse) i transport zbiorowy (długie dystanse). 	<ul style="list-style-type: none"> – spalania paliw stałych, przez służby gminne, – brak środków finansowych na działania naprawcze określone w programie ochrony powietrza oraz związane z tym zaległości w ich realizacji, – ponadlokalność zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza, – napływ zanieczyszczeń spoza powiatu i województwa.
--	--	---

Źródło: opracowanie własne

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Najbardziej uciążliwymi emitarami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny w powiecie myśliborskim są trasy komunikacyjne i zakłady przemysłowe.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112), na terenach zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i terenach rekreacyjnych dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej 56 dB). Natomiast dopuszczalny poziom hałasu na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 61 dB (w porze nocnej 56 dB).

3.2.1. Ruch drogowy jako źródło hałasu

Główny ruch samochodowy skupiony jest w ciągu dróg krajowych nr 23, 26 oraz 31 oraz na drodze ekspresowej S3 (E65). Ruch na głównych drogach powiatu ma charakter głównie gospodarczy.

Drogi krajowe przebiegają na odcinku 67,725 km. Stan ciągów komunikacyjnych tej kategorii GDDKiA ocenia na pożądaną⁶.

Przez teren powiatu przebiega również 7 odcinków dróg wojewódzkich: 119, 126, 127, 129, 130, 151, 156. Ich stan ZZDW ocenia w większości jako dobry - 57 %, w stanie średnich klasyfikuje się pozostałą część. Długość dróg wojewódzkich na terenie powiatu wynosi 90,684 km.

System komunikacyjny uzupełniają lokalne ciągi, drogi powiatowe oraz gminne. Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 432,5 km dróg powiatowych. Zarząd Powiatu ocenia, że większość z tych dróg wymaga remontów. Około 95 % dróg powiatowych to drogi o nawierzchni twardej, utwardzenie konieczne jest dla około 20 km dróg powiatowych.

⁶ przy 3-stopniowej klasyfikacji: pożądaną / ostrzegawczy / krytyczny

System dróg powiatowych uzupełniony jest drogami gminnymi. Ogółem na terenie jednostki jest prawie 753 km dróg gminnych, w tym o nawierzchni twardej jest tylko około 25 % dróg, resztę stanowią drogi gminne gruntowe.

Ponadto rozbudowuje się system dróg i ścieżek rowerowych. W roku 2014 lokalny system komunikacyjny uzupełniało prawie 13 km ścieżek rowerowych.

Realizując ustawowy obowiązek wynikający z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego podjął uchwałę nr II/26/14 w sprawie określenia programu ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego. Głównym celem programu jest zaplanowanie działań zmierzających do zmniejszenia ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego na środowisko.

Podstawą do opracowania programu były mapy akustyczne niektórych odcinków dróg w województwie. W Powiecie objęły one niewielki odcinek w mieście Myślibórz na drodze krajowej. Na terenach przyległych do badanych odcinków znajduje się zabudowa sklasyfikowana jako mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkaniowa wielorodzinna, mieszkaniowo – usługowa.

Kolejne tabele i ryciny wskazują jakie natężenie ruchu notowano podczas badań, emisję i imisję hałasu oraz jak oceniono stopień narażenia mieszkańców na emisję hałasu.

Uzupełnieniem danych zgromadzonych na cele opracowania mapy akustycznej są dane monitoringowe WIOŚ.

Tabela 7. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_{DWN} w Powiecie

wskaźnik L_{DWN}	powiat myśliborski				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,024	0,016	0,012	0,008	0,001
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,074	0,058	0,049	0,033	0,012
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,230	0,179	0,151	0,103	0,039
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	1	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

Tabela 8. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_N w Powiecie

wskaźnik L_N	powiat myśliborski				
	< 5 dB	5 - 10 dB	10 - 15 dB	15 - 20 dB	> 20 dB
przekroczenie wartości dopuszczalnych	Stan warunków akustycznych				
	nieдобry		zły		bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,023	0,014	0,011	0,005	0,0001
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,070	0,055	0,052	0,051	0,002
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,217	0,169	0,161	0,157	0,008
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	0	0	0	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane z punktu widzenia ochrony przed hałasem	0	0	0	0	0

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

Tabela 9. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} w Powiecie

wskaźnik L_{DWN}	powiat myśliborski				
	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	70 - 75 dB	> 75 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,050	0,030	0,020	0,018	0,013
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,094	0,056	0,057	0,051	0,037
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,292	0,171	0,175	0,158	0,116

Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

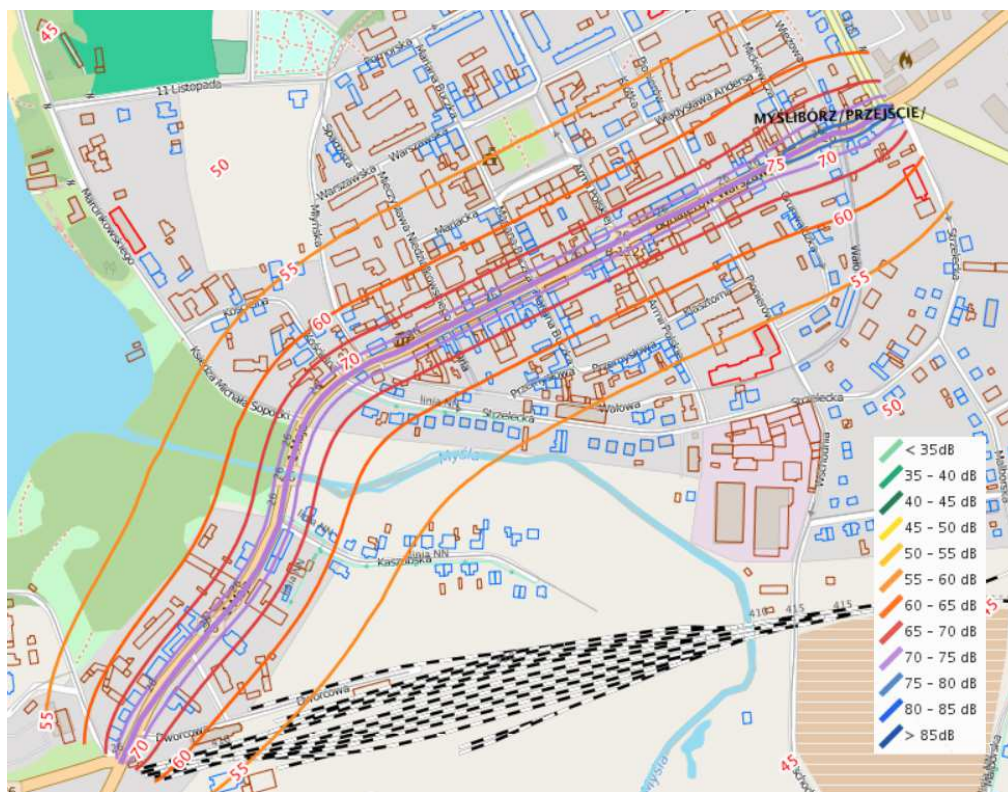
Tabela 10. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N w Powiecie

wskaźnik L_N	powiat myśliborski				
	50-55 dB	55-60 dB	60 - 65 dB	65 - 70 dB	> 70 dB
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,038	0,023	0,017	0,019	0,0006
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,070	0,055	0,052	0,051	0,002
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,217	0,169	0,161	0,157	0,008

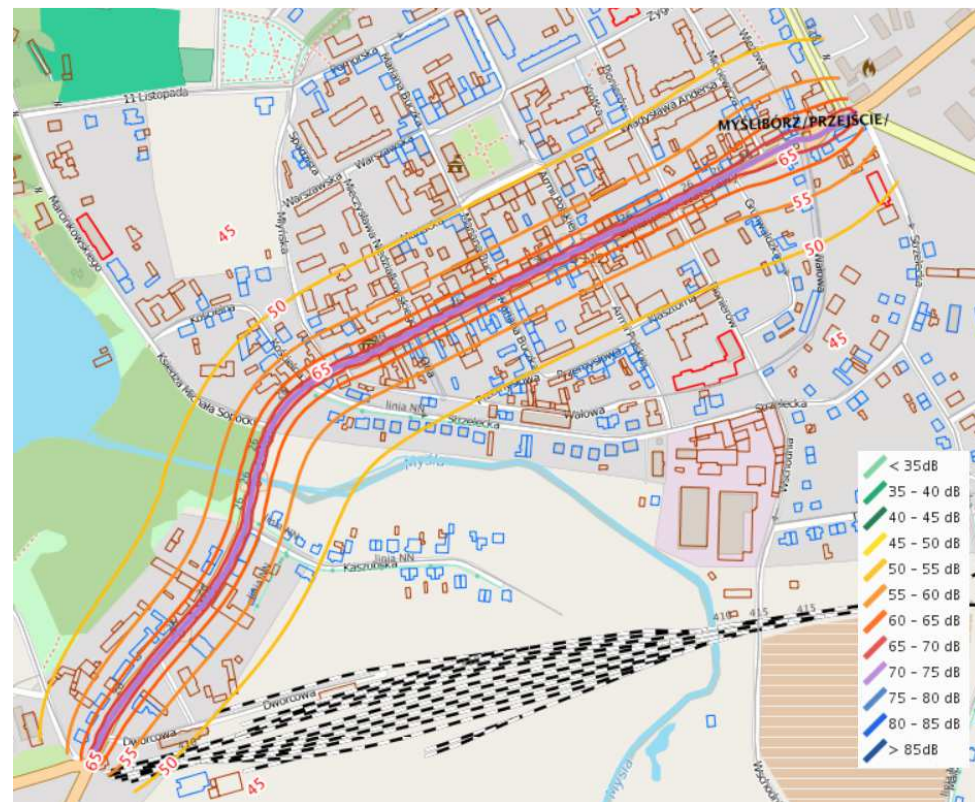
Źródło: Mapa akustyczna GDDKiA, Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Zachodniopomorskiego

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją, uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

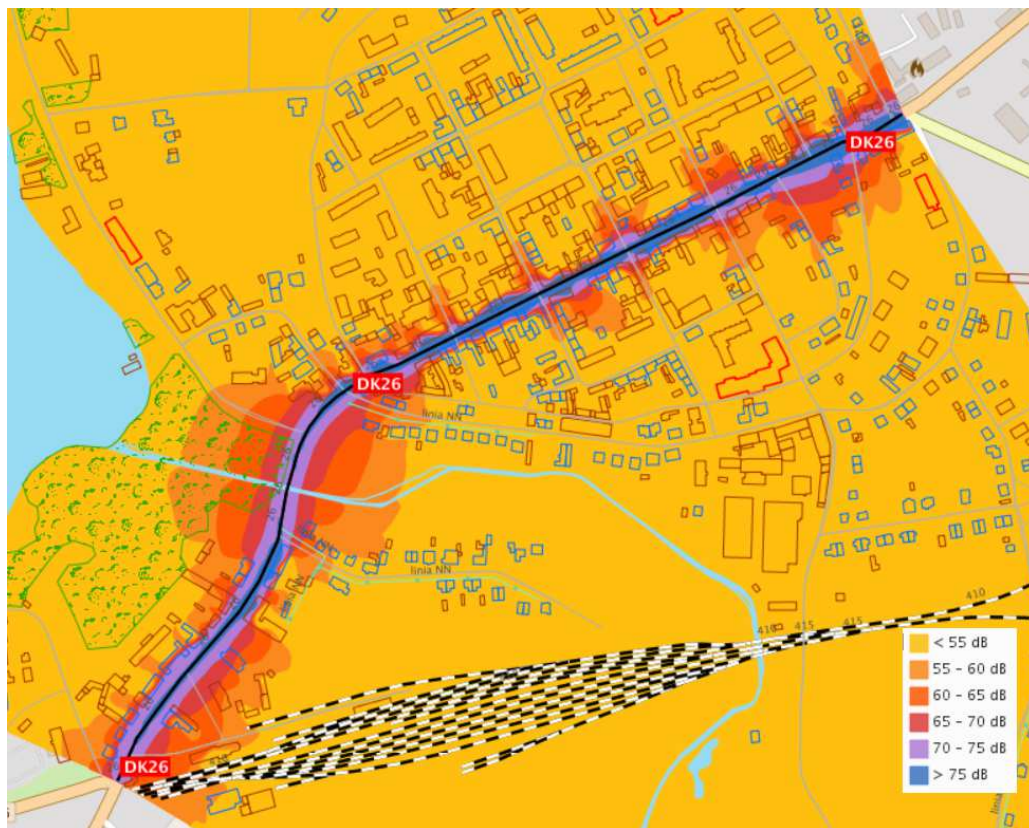
- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB,
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB,
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB,
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB.

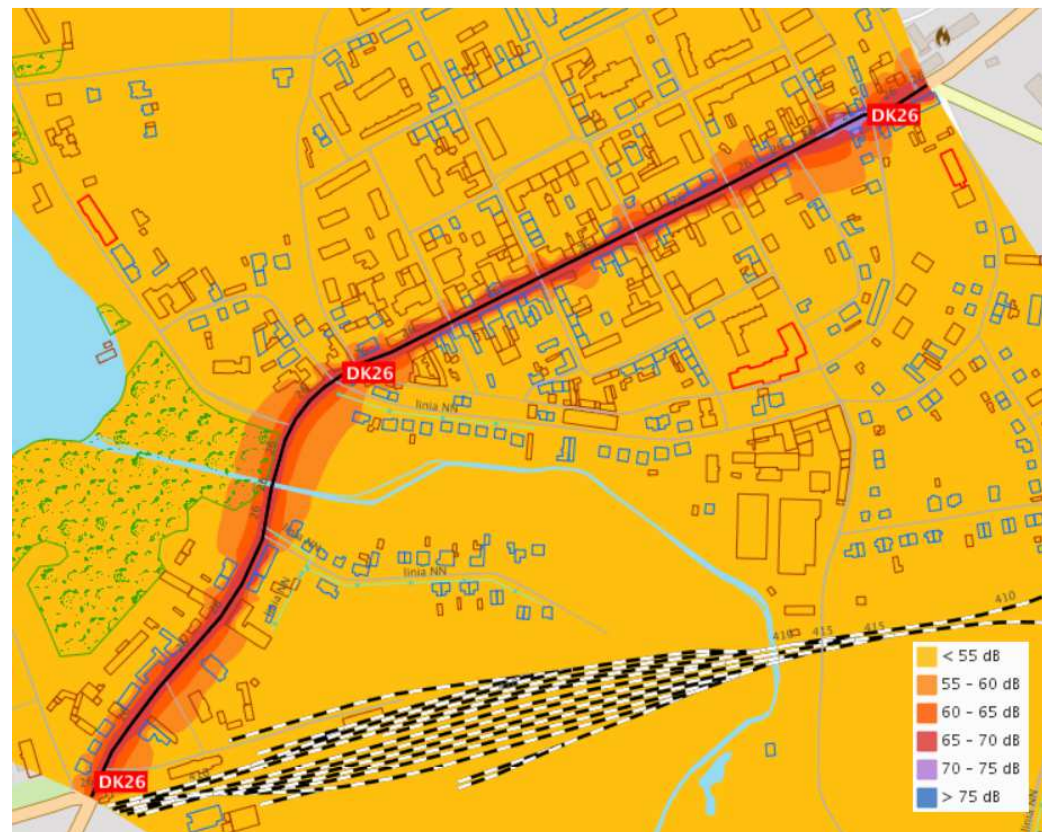
Ryc. 7. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Ryc. 8. Mapa emisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Ryc. 9. Mapa imisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

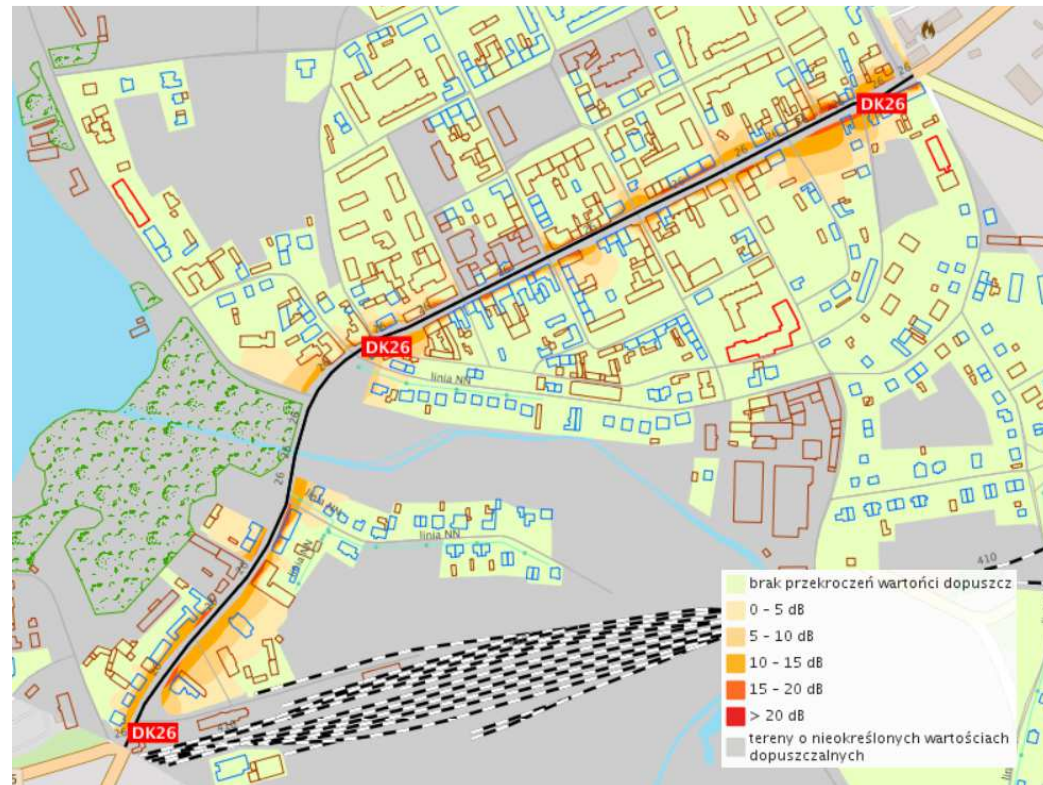

Ryc. 10. Mapa imisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

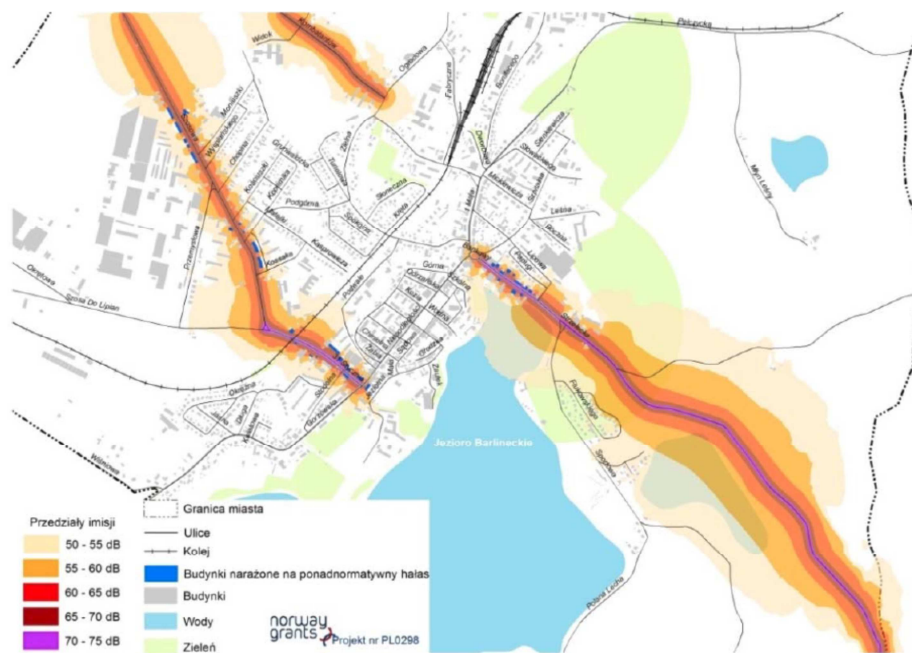
Ryc. 11. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

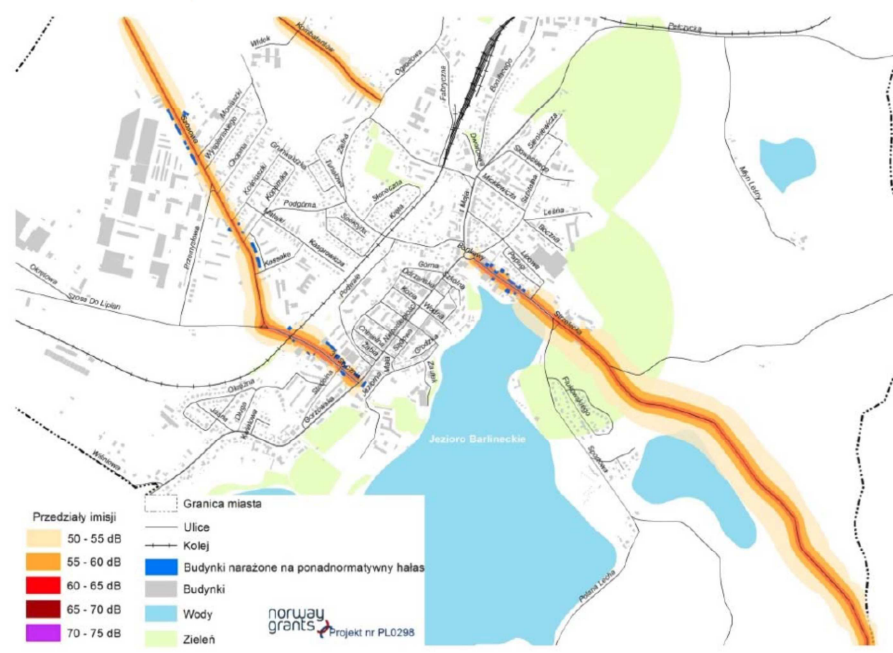

Ryc. 12. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu

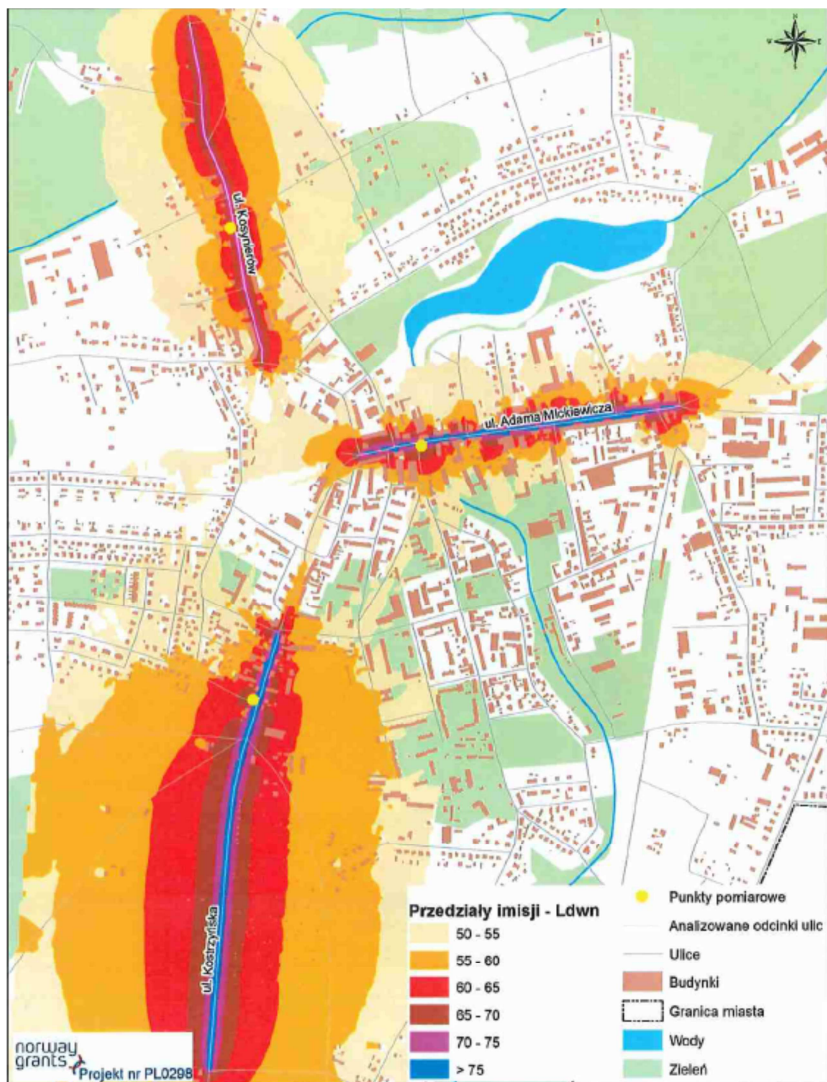
Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

Ryc. 13. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} w Barlinku
Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Ryc. 14. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N w Barlinku
Źródło: WIOŚ Szczecin 2014

Ryc. 15. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{dwn} w Dębnie
Źródło: WIOŚ Szczecin 2013

Ryc. 16. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N w Dębnie
Źródło: WIOŚ Szczecin 2013

W 2014 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadził pomiary monitoringowe hałasu drogowego na terenie miasta Barlinek w czterech punktach pomiarowych przy: ul. Strzeleckiej, ul. 31 Stycznia, ul. Kombatantów, ul. Szosowej. W roku 2013 WIOŚ prowadził natomiast badania w Dębnie, przy ul. Mickiewicza, Kostrzyńskiej i Kosynierów.

Tabela 11. Zestawienie uśrednionych wyników równoważnych poziomów dźwięku

Lokalizacja punktu pomiarowego	Obliczony poziom równoważny dla normatywnego czasu odniesienia [dB]		Wartość dopuszczalna / przekroczenie [dB]	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
Barlinek ul. Strzelecka	dni powszednie			
	64,1	55,8	65	56
	dni weekendowe			
	61,2	55,2	65	56
Barlinek ul. 31 Stycznia	dni powszednie			
	67,5	59,0	65	56
	dni weekendowe			
	65,9	60,2	65	56
Barlinek ul. Kombatantów	dni powszednie			
	61,7	52,1	65	56
	dni weekendowe			
	60,4	52,4	65	56
Barlinek ul. Szosowa	dni powszednie			
	66,2	58,1	65	56
	dni weekendowe			
	64,6	56,7	65	56
Dębno ul. Kosynierów	dni powszednie			
	67,2	61,5	65	56
	dni weekendowe			
	65,7	56,9	65	56

Źródło: WIOŚ Szczecin, 2013-2014 (kolorem oznaczono przekroczenia)

Na kolejnych stronach umieszczono wyniki badań natężenia ruchu na drogach powiatu, w tym wojewódzkich oraz krajowych.

Tabela 12. Wyniki badań natężenia ruchu pojazdów na terenie m. Barlinek

Lokalizacja punktu	Średni ruch dobowy (szt./24h)	Liczba lekkich pojazdów (szt./24h)	Liczba ciężkich pojazdów (szt./24h)
Barlinek ul. Strzelecka	3 272	3 085	187
Barlinek ul. 31 Stycznia	2 769	2 476	293
Barlinek ul. Kombatantów	2 323	2 197	126
Barlinek ul. Szosowa	2 048	1 942	106
Dębno ul. Mickiewicza	10 782	9 274	1 507
Dębno ul. Kostrzyńska	8 435	7 252	1 183
Dębno ul. Kosynierów	4 204	3 516	689

Źródło: WIOŚ Szczecin, 2013-2014

Tabela 13. Wyniki generalnego pomiaru ruchu (GPR) dla dróg na terenie powiatu myśliborskiego

Numer drogi	Opis odcinka				Pojazdy samochod. ogółem (szt.)	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych (szt.)						
	Pikietaż		Długość (km)	Nazwa		Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
	Pocz.	Końc.							bez przycz.	z przycz.		
	SDR											
26	33,2	45,4	12,2	Rów - Myślibórz	3 054	65	2 179	266	89	388	33	34
26	45,4	46,6	1,2	Myślibórz - przejście	11 831	162	9 583	1 052	244	572	167	51
26	46,6	52,6	6,0	Myślibórz - Renice	4 061	24	3 045	379	116	430	58	9
23	0,0	16,5	16,5	Myślibórz - Barnówko	2 941	16	2 285	259	89	269	19	4
23	16,5	23,7	7,2	Barnówko - Dębno	4 595	28	3 543	549	161	278	30	6
23	23,7	24,4	0,7	Dębno – przejście	7 262	83	6 194	533	121	302	20	9
23	24,4	32,9	8,5	Dębno - Sarbinowo	4 700	51	3 702	386	132	380	41	8
31	77,5	83,0	5,5	Mieszkowice - Boleszkowice	1 719	45	1 347	144	37	117	16	13
31	83,0	98,7	15,7	Boleszkowice - Sarbinowo	1 190	14	874	140	29	122	3	8
126	31,9	49,0	17,2	Mieszkowice - Dębno	1 489	42	1 251	113	18	43	6	16
127	0,0	12,8	12,8	dr. państwa - Chwarszczany	623	10	548	40	12	5	3	5
127	12,8	20,1	7,3	Chwarszczany - Dębno	1 398	32	1 202	115	25	14	4	6
151	100,9	106,5	5,6	Pełczyce - Barlinek	3 194	51	2 626	262	70	118	54	13
151	106,5	111,4	5,0	Barlinek – przejście	10 040	171	8 614	743	161	241	100	10
151	111,4	125,5	14,1	Barlinek - Łubianka (gr. woj.)	4 016	56	2 884	546	253	245	24	8
156	0,0	16,1	16,1	Lipiany - Barlinek	2 246	16	1 775	166	58	193	31	7
156	16,1	25,0	8,9	Barlinek - gr. woj.	1 338	16	1 061	95	48	106	5	7
	Łącznie				65 697	882	52 713	5 788	1 663	3 823	614	214

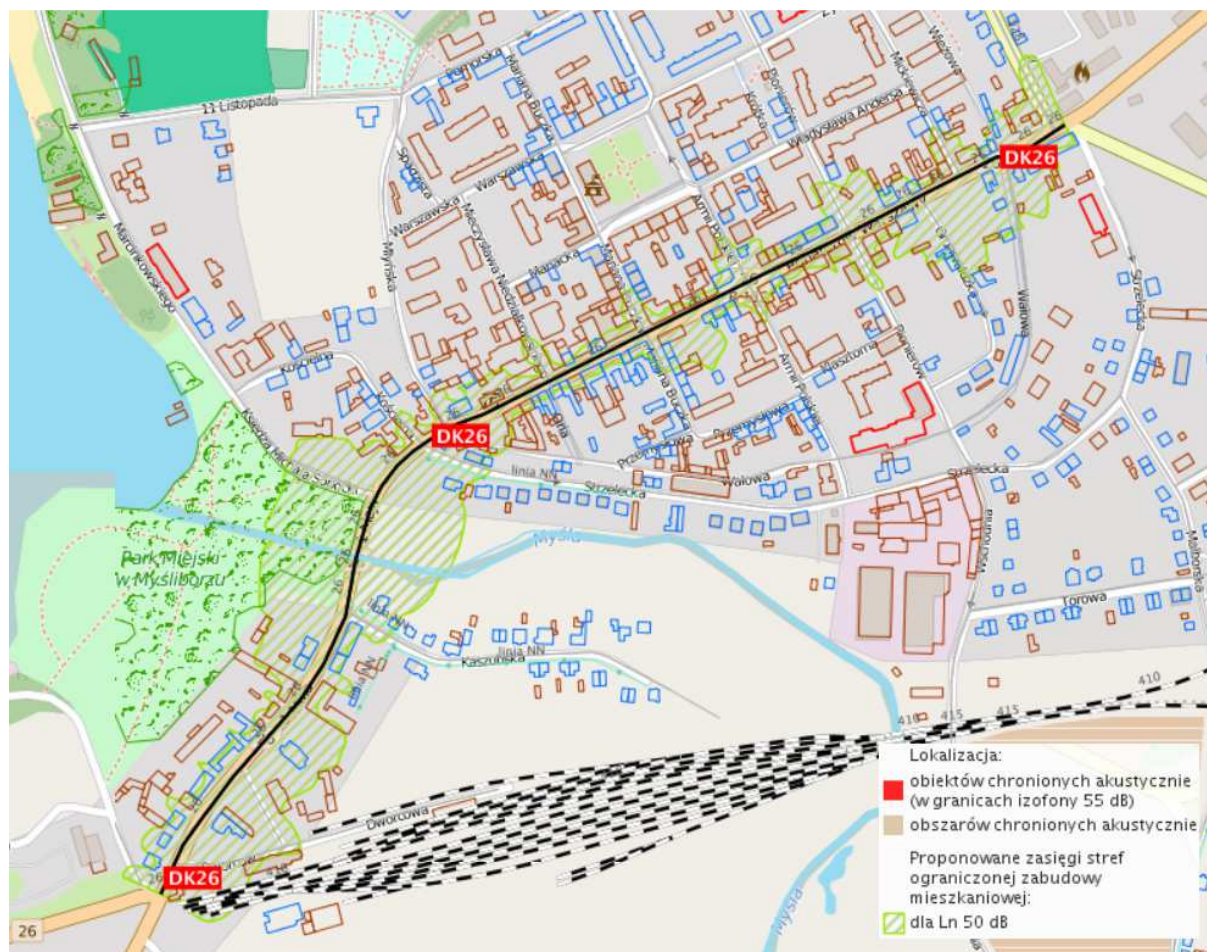
Źródło: Wyniki GPR 2010 – brak danych jeszcze z GPR za rok 2015

Na lokalną ludność oddziałuje również hałas pochodzenia kolejowego. Przez teren powiatu przebiega linia relacji Wrocław - Szczecin (nr 273 oraz lokalna linia nr 430, Barnówko – Kostrzyn). Na pierwszej linii kolejowej pociągi mogą osiągać prędkości w granicach 80-120 km/h, natomiast na drugiej do 40 km/h.

Stacje kolejowe na terenie powiatu znajdują się w punktach: Boleszkowice, Namysлін, Krzeńnica, Cychry oraz Barnówko. Pociągi przebiegające przez ten teren to zazwyczaj szynowe składy osobowe o niewielkiej długości napędzane silnikami spalinowymi. Zasięg oddziaływania hałasu kolejowego jest ograniczony do niewielkiego obszaru.

W gminie Dębno na odcinku Kostrzyn nad Odrą – Barnówko odbywa się regularny ruch towarowy, zorganizowany na potrzeby kopalni ropy i gazu do zlokalizowanego przy stacji terminala przeładunkowego.

Negatywne oddziaływanie hałasu związane jest ze zbyt bliską lokalizacją zabudowy mieszkaniowej (chronionej standardami akustycznymi). Aby ograniczyć to negatywne zjawisko konieczne są przede wszystkim zmiany w planowaniu przestrzennym, aby nową zabudowę lokalizować w oddaleniu od najbardziej uciążliwych odcinków tras komunikacyjnych. Poniżej przedstawiono propozycje np. dla miasta Myślibórz i fragmentu drogi krajowej nr 26.

Ryc. 17. Propozycja ochrony przed hałasem na poziomie planowania przestrzennego

Źródło: geoservis.gdos.gov.pl (portal map akustycznych GDDKiA)

3.2.3. Inne źródła hałasu

Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu.

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie dominują podmioty działające w handlu hurtowym i detalicznym, budownictwie oraz w przetwórstwie przemysłowym. Podmioty, którym Starosta wydał decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu to: Barlinek Inwestycje Sp. z o.o., Borne Furniture Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Usługowo - Budowlano - Handlowe MALDROBUD, Farm Equipment International Sp. z o.o., Spółka Jawna F.H.P „CEDRUS”, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „KRUBET”, Usługowy Zakład Kamieniarski Andrzej Potocki, Zakład Kamieniarsko-Betoniarski K. Jagielski w Barlinku, „GISO” G. Kujda, W. Kujda Sp. J. w Dębnie. Dopuszczalne poziomy hałasu są dotrzymanywane przez największe zakłady.

Obserwacja trendów zmian hałasu emitowanego przez zakłady wykazuje, że stopień zagrożenia tym rodzajem hałasu nie zmniejsza się. Gminy, które zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r. poz. 199) odpowiedzialne są za ochronę i kształtowanie ładu przestrzennego, dopuszczają do powstawania zabudowy mieszkaniowej (stanowiącej teren chroniony akustycznie) w bliskiej lokalizacji już istniejących zakładów przemysłowych.

3.2.4. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 14. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i remonty nawierzchni dróg, – droga ekspresowa wyprowadzająca ruch tranzytowy, – promowanie ruchu rowerowego, rozwój ścieżek rowerowych, – dotrzymanywanie standardów akustycznych przez największe zakłady przemysłowe, – bieżące opracowywanie MPZP, – realizacja programu ochrony środowiska przed hałasem, – decyzje określające dopuszczalny poziom hałasu dla podmiotów gospodarczych. 	<ul style="list-style-type: none"> – duże zakłady produkcyjne i przemysłowe mogące emitować ponadnormatywne natężenie hałasu, – duże natężenie hałasu komunikacyjnego (droga ekspresowa, drogi krajowe i wojewódzkie) – przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu w Myśliborzu, Dębnie i Barlinku, – brak zastosowania konkretnych rozwiązań na terenie analizowanej jednostki, brak obwodnic (w szczególności w Dębnie, Myśliborzu i Barlinku) w zakresie zagrożenia hałasem.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, węzłów przesiadkowych, korzystanie z komunikacji zbiorowej, – wspólne dojazdy do pracy, – rozbudowa obwodnic, – objęcie coraz większych obszarów MPZP 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych o ponad 1 600 szt. od roku 2013, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego,

	z wytyczonymi obszarami funkcjonalnymi, – opracowana mapa akustyczna.	– brak możliwości poprowadzenia obwodnic wokół miejscowości, – powstające farmy wiatrowe.
--	--	--

Źródło: opracowanie własne

3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE

3.3.1. Sieci elektroenergetyczne

Linie energetyczne są źródłem emisji pól elektromagnetycznych i mogą powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m.in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii.

Powiat myśliborski zasilany jest liniami najwyższych napięć (np. linia 400 kV z Krajnik do Plewisk, przechodząca przez gm. Myślibórz), poprzez linie wysokiego napięcia o łącznej długości 112 km. Główne punkty zasilania (GPZ) dysponują mocą wyjściową 146 MVA (lokalizacja w Myśliborzu, Barlinku, Dębnie, Mostkowie), a na transformatorach 110/15 kV. Napięcie na sieciach jest zredukowane do 15 kV i rozprowadzane liniami średniego napięcia o łącznej długości 694,3 km, w tym 14,5 % to linie energetyczne kablowe, a 85,5 % napowietrzne. Sieci niskiego napięcia jest łącznie 846,4 km, w tym 39,4 % to linie kablowe, a 60,6 % stanowią linie napowietrzne. Przez teren powiatu przebiegają linie energetyczne o napięciu 11- kV w następujących lokalizacjach:

- Jedwabie – Barlinek,
- Myślibórz – Mostkowo,
- Barlinek – Pyrzyce,
- Kostrzyn – Dębno,
- Kostrzyn – Witnica – odczep Dębno.

Linie średniego napięcia budowane w ostatnim okresie wykonywane są jako kablowe. Trasy linii napowietrznych wytyczono w przeszłości, mając na uwadze przede wszystkim skuteczność zasilania. Najczęściej prowadzono je po najkrótszych trasach przecinając ukośnie pola, lasy, wsie. W rezultacie linie napowietrzne często stanowią istotny element kolizyjny dla różnych sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu.

Porównując zużycie energii elektrycznej w roku 2014 przez odbiorców na niskim napięciu, czyli 0,4 kV, z rokiem 2013 stwierdza się, że zanotowano spadek zużycia o 1 483 MWh (do 43 837 MWh), przy czym ilość odbiorców również spadła o 476, do 22 493 w roku 2014.

3.3.2. Stacje nadawcze telefonii komórkowej

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu są m.in. stacje bazowe telefonii komórkowych i anteny nadawcze. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych w praktyce występują w odległości do 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnych wieżach, nie stwarzają one zagrożenia dla mieszkańców. Według analizy rozkładu pól elektromagnetycznych, obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o gęstości mocy $0,1 \text{ W/m}^2$ (szkodliwego dla zdrowia ludzi), występować będzie na znacznych wysokościach: powyżej 20 m n.p.t. i maksymalnym zasięgu do 71 m od anten, a więc w miejscach niedostępnych dla ludzi.

Na terenie Powiatu zlokalizowane są liczne anteny nadawcze telefonii komórkowych i co roku do Starosty Myśliborskiego zgłaszane są kolejne instalacje.

3.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych

Normy środowiskowe ustanowione w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz.

W roku 2014 WIOŚ w Szczecinie prowadził pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie wiejskim, w m. Różańsko, w gm. Dębno. Wynik pokazał wartość $0,3 \text{ V/m}$, czyli mieszczący się w normach określonych przez prawo. W latach ubiegłych badania prowadzono także w Myśliborzu i Barlinku, gdzie wyniki badań pokazywały odpowiednio: $0,28 \text{ V/m}$ oraz $0,34 \text{ V/m}$.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego występuje jednak obszar, na którym wartości pól elektromagnetycznych przekraczają poziomy dopuszczalne i jest to teren wokół linii energetycznej Krajnik-Glinki. Na terenie samego powiatu te przekroczenia jednak nie występują względem zabudowy mieszkaniowej.

3.3.2. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 15. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – wg WIOŚ - brak przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego, – uwzględnianie w MPZP oddziaływania pól elektromagnetycznych pochodzących z linii 400 i 110 kV. 	<ul style="list-style-type: none"> – obecność napowietrznych linii elektroenergetycznych najwyższych i wysokich napięć, – lokalizowanie nowych stacji bazowych telefonii komórkowych.

Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> - obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska, - modernizacja sieci energetycznych przez operatora. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, - rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.

Źródło: opracowanie własne

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

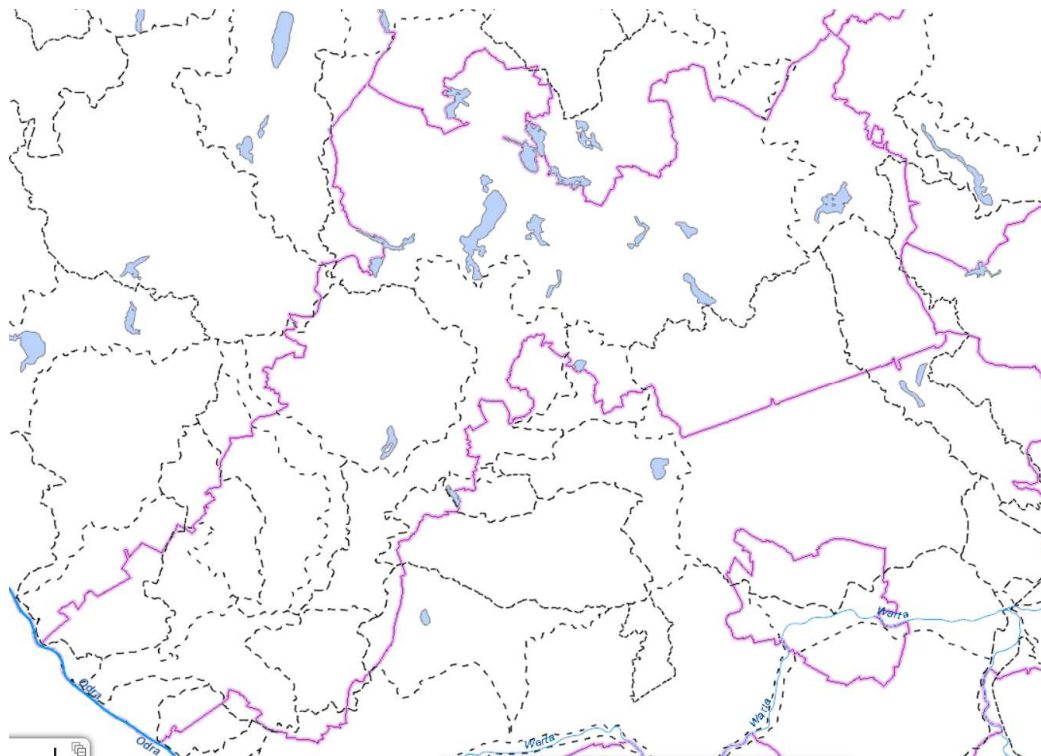
3.4.1. Wody powierzchniowe

Powierzchnia zajęta pod wody powierzchniowe na terenie powiatu zajmuje około 3 % powierzchni jednostki. Powiat myśliborski w całości leży w obszarze dorzecza Odry.

Na tym obszarze wydzielono liczne jednolite części wód powierzchniowych rzecznych i jeziornych:

- a) jednolite części wód powierzchniowych – rzeczne:
 - RW60001719114 – Dopływ spod Szumiłowa,
 - RW60002319148 – Dopływ spod Porzecza,
 - RW60002119199 – Odra od Warty do Odry Zachodniej,
 - RW60000191259 – Myśla od źródeł do wypływu z Jez. Myśliborskiego,
 - RW60000191272 – Pręga,
 - RW60000191276 – Dopływ z jez. Postnego,
 - RW60000191289 – Ścieniawica ze Zb. Buszowo (stawy hodowlane),
 - RW600018191292 – Kosa,
 - RW60000191296 – Dopływ z Cychr,
 - RW600018191298 – Dopływ z Boleszkowic,
 - RW600020191299 – Myśla od wypływu z Jez. Myśliborskiego do ujścia,
 - RW600023197651 – Płonia od Źródeł do Dopływu spod Myśliborek,
 - RW600001912789 – Olchowy Rów,
 - RW600001912944 – Kanał Sienicy,
 - RW6000181912949 – Sienica bez Kanału Sienica,
- b) jednolite części wód powierzchniowych – jeziorne:
 - LW10954 – Sitno Wielkie (w zlewni Myśli),
 - LW10950 – Chłop (w zlewni Myśli),
 - LW10936 – Będzin,
 - LW10957 – Jezierzycza,
 - LW11025 – Barlińskie (Barlineckie),
 - LW10946 – Myśliborskie,
 - LW10944 – Łubie (Lubno, Glazowskie),
 - LW10943 – Sulimierskie,
 - LW10941 – Rokitno,
 - LW10958 – Dobropolskie z jeziorem Golenickim,
 - LW10959 – Czernikowskie,
 - LW10945 – Renickie,

- LW10937 – Karskie Wielkie,
- LW10966 – Kozie (Kozin),
- LW10972 – Ostrowieckie (Ostrowiec),
- LW10967 – Postne (Śniegoszewo).

Ryc. 18. Podział powiatu na JCWP

Źródło: psh.gov.pl

Rzeka Odra przepływa przez powiat, gminę Boleszkowice na odcinku około 11 km i stanowi jednocześnie zachodnią granicą powiatu (km 622,5-633,5). W powiecie znajdują się również inne ciek wodne, takie jak⁷:

- rzeka Kłodawka - ma ok. 27,3 km całkowitej długości; dopływ Warty w km 55,9 – Gorzów Wlkp.,
- rzeka Kosa - 13,6 km na terenie powiatu; 21 km całkowitej długości, dopływ rzeki Myśli,
- rzeka Sienica - 16,0 km na terenie powiatu,
- rzeka Ścieniawica – przepływa w dolnym biegu przez stawy rybne Buszów - Wyrąb w rejonie miejscowości Mostno znajdujące się na granicy województw,
- rzeka Płonia – 15,0 km na terenie powiatu (jej zlewnia leży w strefie ochronnej ujęcia wody z Jeziora Miedwie dla miasta Szczecina,
- rzeka Myśla - 72,8 km na terenie powiatu,
- kanały: Cychry, Dar, Dyszno, Dolsk, Olchów, Rózańsko, Mystka, Buszów, Wierzbnica, Kruszwin, Bronny, Kierzków, Tarnów, Czólnów, Giżyn, Prądnik, Renice, Barlinek, Nowogródek, Łączyna, Chocim, Marwica, Moczydło, Kłodawki.

System wód powierzchniowych płynących uzupełniają wody stojące, zbiorniki wodne. W powiecie myśliborskim jest ponad 40 jezior (powyżej 10 ha) o łącznej powierzchni ponad

⁷ Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020

2 600 ha. Największym i najgłębszym z nich jest Jezioro Myśliborskie o powierzchni 617,7 ha i głębokości maksymalnej 22,3 m. Na terenie powiatu myśliborskiego znajdują się ponadto ok. 102 jeziora o powierzchni 1 ha. Pozostałymi zbiornikami wartymi wymienienia są:

- w gminie Myślibórz - jezioro Tchórzyno (Tarnowskie), Sulimierskie Małe, Sulimierskie Duże, Sulimierskie Przednie, Golenickie (Dobropolskie), Sitno (Wielkie), Białe, Mały Chłop (Celno), Duży Chłop, Jezierzycza, Rościn, Pacynowo, Czólnów, Łubie, Renickie, Wierzbnickie, Rzeczycza, Myśliborskie, Cymbały,
- w gminie Dębno - jezioro Postne, Ostrowieckie, Warnickie (Promień), stawy rybne Buszów – Wyrąb na rzece Ścieniawicy, Lipowo, Barnówko, Dolskie, Babino, Czaple,
- w gminie Barlinek - jezioro Karsko Małe, Barlineckie, Uklejno, Stycko (Zauklejowskie), Sitnik (Spalonka), Sitno Moczydelskie, Suche (Portki), Okunino, bez nazwy w Mostkowie,
- w gminie Nowogródek Pomorski – jezioro Paweł (Pował), Ściegieńsko, Ciche, Karskie Wielkie, Rokitno, bez nazwy w Trzcinniej,
- w gminie Boleszkowice: Staw Wysoka, Kaleńsko.

3.4.2. Monitoring wód powierzchniowych

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań wód powierzchniowych opiera się na następujących rozporządzeniach:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1482),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. Nr 86, poz. 478).

WIOŚ badał jednolite części wód powierzchniowych pod kątem: oceny elementów biologicznych, hydromorficznych, fizykochemicznych, oceny stanu ekologicznego, ogólnego stanu JCWP, stanu chemicznego JCWP, oceny spełnienia dodatkowych wymogów dla obszarów chronionych.

Spośród badanych JCWP na terenie powiatu myśliborskiego znajdują się 2 JCWP. Są to: Myśla od wypływu z Jez. Myśliborskiego do ujścia oraz Płonia od Źródeł do Dopływu spod Myśliberek.

Rzeka Myśla to JCWP silnie zmieniona poprzez małą retencję, gospodarkę stawową, magazynowanie wody dla celów energetycznych. Płonia należy do wód naturalnych.

Ostatnie badania tych wód przeprowadzono w roku 2013⁸. Zarówno stan, jak i potencjał ekologiczny tych wód określony został na umiarkowany. Badane elementy fizykochemiczne wykazywały II klasę czystości (stan/potencjał dobry), a biologiczne III klasę. Ogólny stan całych jednolitych części wód został określony jednak jako zły, mimo dobrego stanu chemicznego.

Jednolite części wód występujące na obszarach chronionych bądź z nimi powiązanych podlegają także ocenie pod względem spełnienia dodatkowych wymagań określonych dla tych obszarów. Badania w tym zakresie wykazały, że w JCWP Myśla od wypływu z Jez. Myśliborskiego do ujścia nie były spełnione wymagania dla obszaru ochrony gatunków ryb (wody przeznaczone do bytowania ryb). W wyniku przeprowadzonych ocen dla

⁸ brak danych za rok 2015

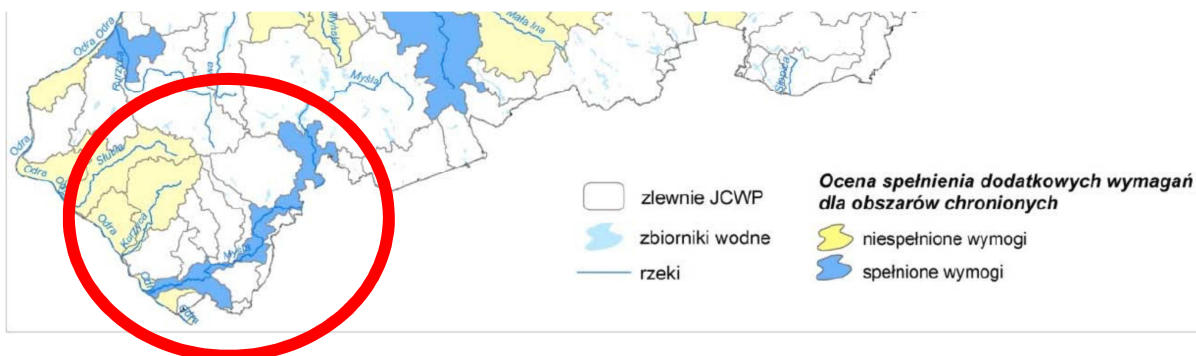
obszarów chronionych potencjał ekologiczny JCW zaliczono do umiarkowanego.
Monitoring wód w ujęciu regionalnym pokazany został na kolejnych rycinach.

Ryc. 19. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan ekologiczny na terenie Powiatu
Źródło: WIOŚ Szczecin

Ryc. 20. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan chemiczny na terenie Powiatu
Źródło: WIOŚ Szczecin

Ryc. 21. Wyniki badań wód powierzchniowych – dla obszarów chronionych na terenie Powiatu

Źródło: WIOŚ Szczecin

Wody powierzchniowe stojące były badane w roku 2014 i były to jeziora Myśliborskie i Będzin. Jezioro Myśliborskie zostało sklasyfikowane w umiarkowanym stanie ekologicznym, jezioro Będzynie – w złym. W porównaniu z wynikami badań z lat ubiegłych jakość wód w zbiornikach wodnych nie ulega poprawie. Inne jeziora nie były badane w ostatnich latach, a wyniki z lat ubiegłych wskazywały głównie III klasę, w niewielu przypadkach była to II klasa oraz wody pozaklasowe.

W roku 2014 były badane również osady w jeziorze Myśliborskim. Wyniki wskazały na osady miernie zanieczyszczone (w klasie II zanotowano bar). W klasie I mieściły się wskaźniki dla Ag, As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn.

Dużym obciążeniem dla środowiska wodnego może być zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków.

Tabela 16. Ilości odprowadzonych ładunków w ściekach komunalnych na terenie powiatu myśliborskiego

Wskaźnik (kg/rok)	rok 2013	rok 2014
BZT5	30 762	26 510
ChZT	116 674	117 323
zawiesina ogólna	39 495	32 861
azot ogólny	34 046	42 092
fosfor ogólny	3 465	3 490

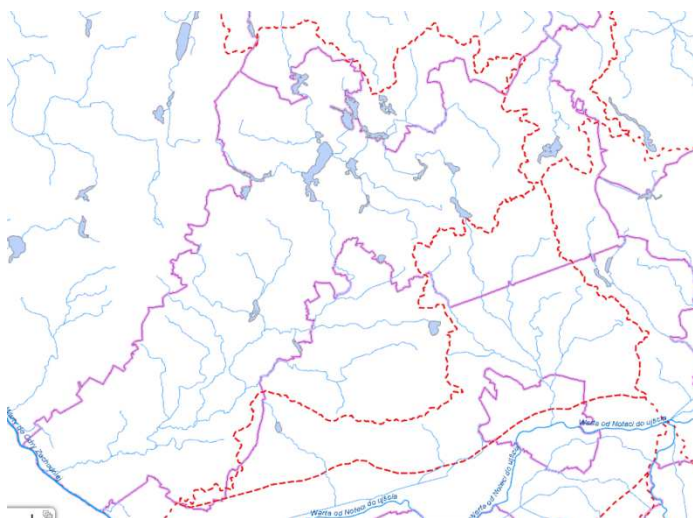
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013-2014

Ponadto bezpośrednio do wód powierzchniowych lub pośrednio poprzez odprowadzanie do gruntu, odprowadzane są wody opadowe i roztopowe. Wody opadowe i roztopowe mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesina ogólna – 100 mg/l, substancje ropopochodne – 15 mg/l. Spływające zanieczyszczenia z dróg i placów mogą stanowić znaczne zagrożenie dla jakości wód i gleb. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych są separatory i inne filtry oraz osadniki.

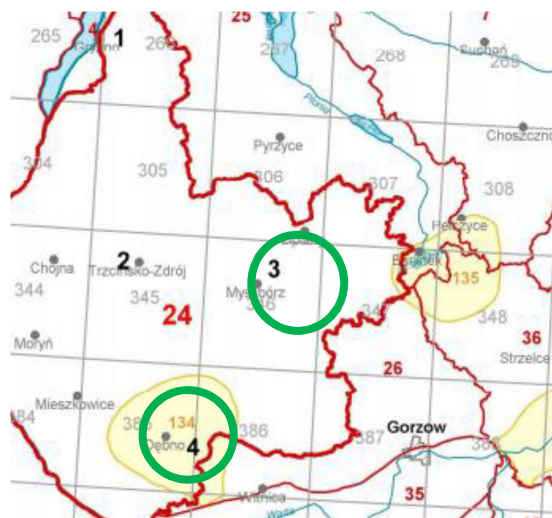
Duży udział w zanieczyszczeniu wód mają także spływy powierzchniowe, głównie z pól uprawnych zawierające związki biogenne oraz środki ochrony roślin, o czym świadczą obszary zagrożone na związki azotu w północnej części jednostki. Należy podkreślić, że ochrona wód przed zanieczyszczeniem związanym ze spływami powierzchniowymi jest zadaniem trudniejszym od zapewnienia oczyszczenia ścieków pochodzących ze źródeł punktowych.

3.4.3. Wody podziemne

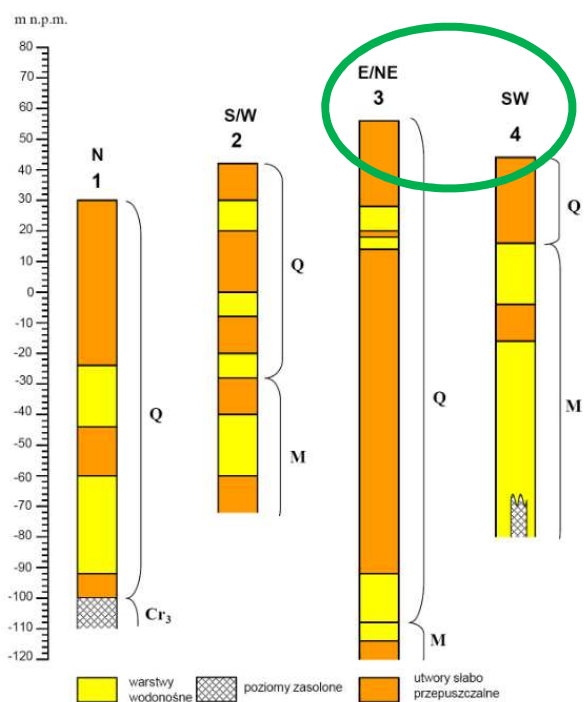
Powiat myśliborski położony jest w granicach jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 24, 25, 26, 35 i 36 (JCWPd nr 25, 36 i 35 w bardzo niewielkich fragmentach).

Ryc. 22. Podział powiatu na JCWPd
Źródło: www.psh.gov.pl

Ryc. 23. Zasięg terytorialny JCWPd
Źródło: www.psh.gov.pl

**Ryc. 24. Profile na JCWPd 24
(na terenie powiatu to nr 3 i 4)**

Źródło: www.psh.gov.pl

JCWPd nr 24 wydzielono w północno-zachodniej Polsce. Należy ona do regionu Dolnej Odry. Powierzchnia JCWPd nr 24 wynosi 2 007,2 km². Na obszarze JCWPd 24 znajduje się główny zbiornik wód podziemnych - Dębno nr 134 i niewielki fragment zbiornika Barlinek nr 135. Zbiorniki związane są z występowaniem czwartorzędowych utworów między-morenowych i utworów mioceńskich. Średnia głębokość ujęć w zbiornikach wynosi odpowiednio: 55 m i 50 m. JCWPd nr 24 zasięgiem teren województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego, tj. M. Szczecin, Powiat Gryfiński (Stare Czarnowo, Gryfino, Banie, Chojna, Cedynia, Trzcińsko Zdrój, Moryń, Mieszkowice), Powiat Pyrzycki (Kozielice, Pyrzyce, Lipiany, Przelewice), Powiat Myśliborski (Barlinek, Nowogródek Pomorski, Myślibórz, Dębno, Boleszkowice) oraz Powiat Gorzowski (Kętrzyn nad Odrą, Witnica, Lubiszyn).

JCWPd nr 25 obejmuje obszar regionu Dolnej Odry, mający powierzchnię 1 412,07 km². Jest to obszar występowania wód podziemnych w utworach wodonośnych czwartorzędowych i neogenu. Niżej leżące piętro kredy jest słabo rozpoznane. JCWPd nr 25 obejmuje swym zasięgiem teren województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego, tj. Miasto Szczecin, Powiat Goleniowski (Goleniów), Powiat Gryfiński (Stare Czarnowo, Gryfino, Banie), Powiat Stargardzki (Kobylanka, Stargard Szczeciński, Dolice), Powiat Pyrzycki (Bielice, Kozielice, Pyrzyce, Warnice, Przelewice, Lipiany) oraz Powiat Myśliborski (Barlinek).

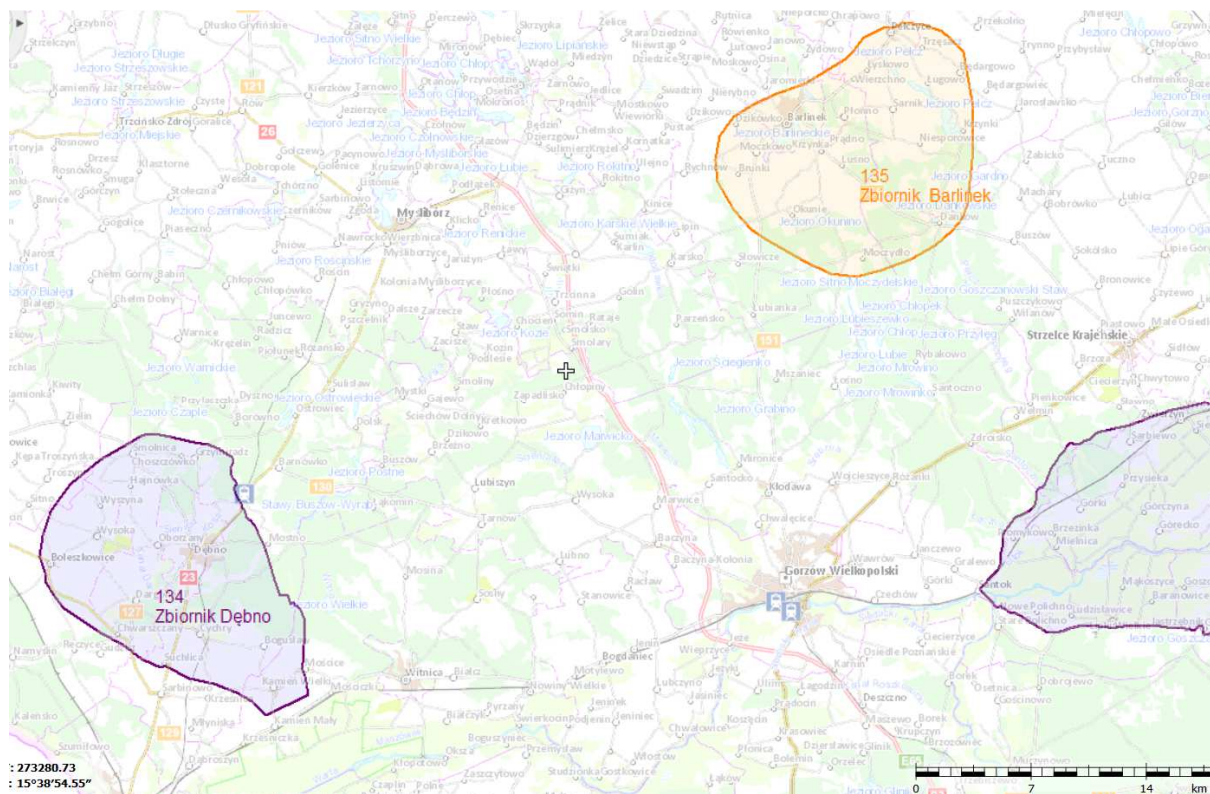
JCWPd nr 36 to jednostka o powierzchni 515,42 km², zlokalizowana w zachodniej części regionu Warty. Według regionalizacji zwykłych wód podziemnych położona jest w granicach regionu V pomorskiego. Na jej obszarze wody podziemne rozpoznano w osadach czwartorzędowych i mioceńskich. JCWPd nr 26 obejmuje swym zasięgiem teren województwa zachodniopomorskiego oraz lubuskiego, tj. Powiat Myśliborski (Dębno, Nowogródek Pomorski, Barlinek), Powiat Gorzowski (Witnica, Bogdaniec, Lubiszyn, Santok, Kłodawa) oraz Miasto Gorzów.

Na terenie powiatu myśliborskiego eksploatowane są zwykłe wody podziemne z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych, kredowych i jurajskich.

Utrudnieniem w poborze wody ze wspomnianych utworów jest możliwość niekiedy bardzo łatwego zanieczyszczenia. Ponadto w zdecydowanej większości ujęć, wody z utworów czwartorzędowych, muszą być uzdatniane z uwagi na zwiększoną zawartość związków żelaza i manganu. Lokalnie istotne zagrożenie dla jakości ujmowanych wód stanowi zwiększona mineralizacja chlorkowa, stanowiąca niekiedy przyczynę wyłączenia ujęć z eksploatacji.

Zasoby wód podziemnych występujące w utworach trzeciorzędowych, kredowych i jurajskich są wielokrotnie niższe. Stanowią one około 10 % udokumentowanych zasobów wód.

Główne zbiorniki wód podziemnych w granicach powiatu myśliborskiego przedstawia rycina. Są to GZWP 134 – Zbiornik Dębno oraz 135 - Zbiornik Barlinek.

Ryc. 25. Zasięg Głównego Zbiornika Wód Podziemnych na tle powiatu

Źródło: epsh.pgi.gov.pl/epsh

Zbiornik Dębno (GZWP Nr 134) to zbiornik o stratygrafii czwartorzęd, neogen. Dla zbiornika opracowano „Dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 134 Dębno”, która została przyjęta zawiadomieniem Ministra Środowiska z dnia 30.09.2011 r. W dokumentacji tej dla zbiornika GZWP nr 134 zaproponowano obszar ochronny o powierzchni 44,9 km² (całkowicie w granicach powiatu myśliborskiego). Zbiornik Barlinek (GZWP nr 135) to zbiornik czwartorzędowy, dotychczas nie został on udokumentowany.

3.4.4. Monitoring wód podziemnych

Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego.

Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Monitoring wód uzupełniony jest o monitoring wód podziemnych prowadzony w ramach monitoringu zamkniętych mogilników oraz składowisk odpadów.

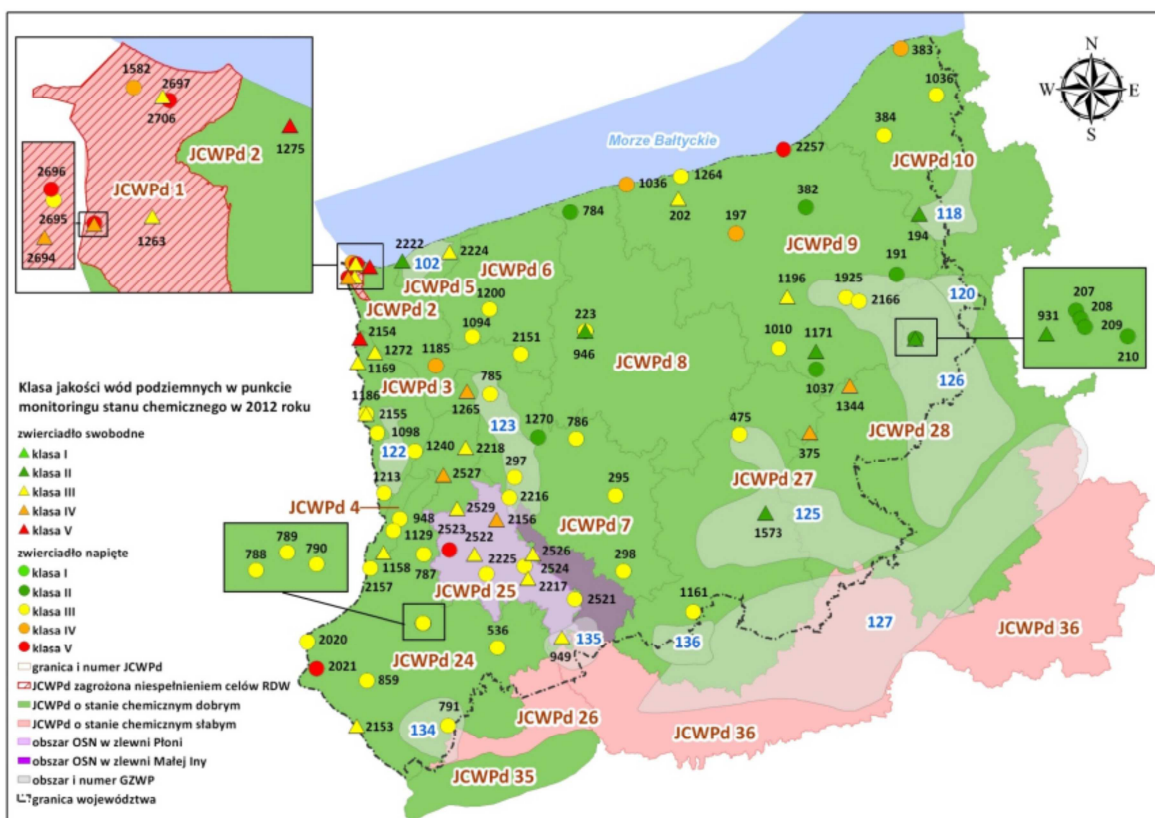
Zgodnie z dokumentem pn. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry dla JCWPd występujących na terenie powiatu myśliborskiego ich stan jest następujący:

- JCWPd nr 24 (europejski kod JCW: PLGW690024): Region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego:
 - ocena stanu ilościowego – dobra,
 - ocena stanu chemicznego – dobra,
 - ocena ryzyka - niezagrażona.
- JCWPd nr 25 (europejski kod JCW: PLGW690025): Region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego:
 - ocena stanu ilościowego – dobra,
 - ocena stanu chemicznego – dobra,
 - ocena ryzyka - niezagrażona.

W roku 2014 PIG-PIB prowadził badania jakości wód podziemnych na terenie powiatu w miejscowości Barlinek.

Wyniki wskazały II klasę czystości (podobne wyniki notowane są od roku 2008). Wśród wskaźników przekraczających normy dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi w 2014 roku były Fe, Mn, NH₄. Stan chemiczny wód w tym punkcie również oceniono na dobry.

W roku 2012 wody badano w kilku innych punktach w południowej i centralnej części powiatu, jakość wód klasyfikowano w klasie III (np. punkt Mostno w gminie Dębno).

Ryc. 26. Wyniki oceny jakości wód podziemnych badanych przez PIG-PIB w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 roku

Źródło: WIOŚ Szczecin

Obszar JCWPd nr 25, w granicach której wyznaczony został obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego w zlewni rzeki Płoni (OSN nr 18), także objęty został monitoringiem. WIOŚ prowadzi badania wód podziemnych w zlewni rzeki Płoni. Badania wykonane przez WIOŚ w tym obszarze dotyczą monitorowania zmian stopnia zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotu. Na terenie powiatu brak jest punktów monitoringu wód podziemnych. W 2014 roku badania wykonane zostały w siedmiu punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Stare Czarnowo (gm. Stare Czarnowo), Koszewko gm. Stargard Szczeciński, Koszewo (gm. Stargard Szczeciński), Reńsko (gm. Warnice), Będgoszcz (gm. Bielice), Nowy Przylep (gm. Warnice). W wyniku badań stwierdzono, że zawartość azotanów w wodach podziemnych w obszarze OSN Płonia w większości punktów pomiarowych była niska i kształtowała się w przedziale stężeń 0-24,99 mg NO₃/l. Występowanie wyższych stężeń azotanów odnotowano w trzech punktach pomiarowych w miejscowościach: Żabów, Bielice i Koszewko. Podwyższone zawartości azotanów kształtujące się w przedziale stężeń 25-39,99 mg NO₃/l odnotowano w miejscowości Żabów. Zagrożenie zanieczyszczeniem wód azotanami (stężenia azotanów w przedziale 40-50 mgNO₃/l) stwierdzono w miejscowości Bielice, natomiast zanieczyszczenie wód azotanami (stężenia azotanów powyżej 50 mgNO₃/l) w miejscowości Koszewko.

Silny wzrost stężeń azotanów zaobserwowano w trzech punktach w miejscowościach: Żabów, Bielice i Nowy Przylep. Z kolei silny spadek stwierdzono w dwóch punktach w miejscowościach: Koszewko i Będgoszcz. W miejscowości Reńsko, gdzie corocznie notowane były bardzo wysokie wahania stężeń azotanów, zawartość azotanów w 2014 roku w porównaniu do wyników badań z 2013 roku uległa silnemu spadkowi tj. do poziomu zbliżonego z początku okresu obserwacji (2006 rok). W pozostałych badanych punktach zawartość azotanów nie uległa istotnym zmianom.

Ryc. 27. Stężenia azotanów w wodach podziemnych w OSN w zlewni rzeki Płonia badanych w ramach monitoringu regionalnego przez WIOŚ w Szczecinie oraz monitoringu operacyjnego przez PIG-PIB w 2014 roku

Źródło: WIOŚ Szczecin

Badania jakości wód podziemnych prowadzone są również na terenach wokół zlikwidowanych mogilników. Celem badań jest ocena zanieczyszczenia wód podziemnych metalami ciężkimi i pestycydami oraz określenie kierunku zmian w stosunku do stanu stwierdzonego bezpośrednio po likwidacji obiektów. W 2014 roku badania przeprowadzono wokół siedmiu z czternastu mogilników zlikwidowanych w 2011 roku. Na terenie powiatu był to obiekt w miejscowości Smolnica (gm. Dębno). Zakres badań obejmował oznaczenia stężeń pestycydów chloroorganicznych oraz metali ciężkich. Wyższe średnie stężenia badanych wskaźników, przekraczające wartości progowe charakterystyczne dla dobrego stanu wód i wskazujące na ich słaby stan chemiczny (IV i V klasa) stwierdzono w miejscowości Smolnica dla β -HCH i γ -HCH (P2). Średnie stężenia analizowanych pestycydów odpowiadały IV klasie (wody niezadowolającej jakości), przy czym wysokie stężenia (β -HCH w V klasie, γ -HCH w IV klasie) odnotowano jedynie podczas II serii pomiarowej (jesienią). W 2014 roku, w porównaniu do wyników badań wód podziemnych wykonanych w okresie likwidacji mogilników w grudniu 2011 roku, w miejscowości Smolnica stwierdzono wzrost zawartości pestycydów (β -HCH i γ -HCH z I klasy do IV klasy).

Na terenie powiatu znajdują się również składowiska odpadów, które są poddane bieżącemu monitoringowi w fazie eksploatacji oraz poeksploatacyjnej.

jedyna czynne składowisko odpadów w m. Dalsze jest uszczelnione geomembraną i wyposażone w drenaż zbierający odcieki. Wyniki badań wód podziemnych w roku 2014 wskazują, iż stężenia większości badanych wskaźników kształtowały się w zakresie wartości charakterystycznych dla wód o dobrym stanie chemicznym (I-III klasa). podwyższone wartości stężeń, przekraczające wartości dla III klasy i charakterystyczne dla wód o słabym stanie chemicznym (IV-V klasa) stwierdzono w zakresie przewodności elektrolitycznej i ogólnego węgla organicznego.

Zamknięte składowiska odpadów, których eksploatację zakończono do roku 2003 (Boleszkowice, Dalsze, Dębno, Strąpie i Rychnów) nie spełniały wymogów prawnych ochrony środowiska, eksploatowane były bez wymaganych decyzji administracyjnych i nie posiadały zabezpieczonego podłoża. Wyniki aktualnych badań wód podziemnych przeprowadzonych wokół składowisk w m. Dębno, Strąpie, Rychnów oraz Nowogródek Pomorski wskazują, iż stężenia większości badanych wskaźników kształtowały się w zakresie wartości typowych dla wód o dobrym stanie chemicznym (I-III klasa). Podwyższone wartości stężeń, w klasie IV-V stwierdzono dla:

- obiektu w Nowogrodku Pomorskim – w zakresie ogólnego węgla organicznego (IV klasa),
- obiektu w Dębnie - w zakresie ogólnego węgla organicznego (IV i V klasa),
- obiektu w Rychnowie - w zakresie ogólnego węgla organicznego i przewodności elektrolitycznej (V klasa),
- obiektu w m. Strąpie - w zakresie ogólnego węgla organicznego i przewodności elektrolitycznej (IV-V klasa).

Tabela 17. Wyniki monitoringu wód podziemnych na składowiskach odpadów

Lp.	Składowisko	Gmina	Powiat	Właściciel	Zarządzający	Faza eksploatacji	Rok badań	Nazwa piezometru	Klasyfikacja stężeń wskaźników wg rozporządzenia Ministra Środowiska (1)		
									dobry stan chemiczny wód wskaźniki w klasie I-III*	słaby stan chemiczny wód wskaźniki w IV klasie* wskaźniki V klasie*	
1	Dalsze	Myślibórz	myśliborski	Gmina Myślibórz	EKO-MYŚL Sp.zo.o. Dalsze	czynne	2014	P1	piezometr znajduje się w rozlewisku - brak możliwości poboru		
								P2	pH, PEW, OWO, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, WWA		
								P3	pH, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, WWA		
								P5	pH, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, WWA		
								SP1	pH, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, WWA		
2	Dębno	Dębno	myśliborski	Gmina Dębno	Gmina Dębno	nieczynne od 2003 r.	2014	P1	pH, PEW, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
								P2	pH, PEW, OWO, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
								P3	pH, PEW, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
3	Rychnów	Barlinek	myśliborski	Gmina Barlinek	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Barlinku Sp.zo.o.	nieczynne od 2003 r.	2014	P1	pH, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
								P2	pH, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
								P3	pH, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
4	Strapie	Barlinek	myśliborski	Gmina Barlinek	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Barlinku Sp.zo.o.	nieczynne od 2003 r.	2014	P1	pH, PEW, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
								P2	pH, PEW, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
								P3	pH, PEW, OWO, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, Ni, WWA		
5	Nowogródek Pomorski	Nowogródek Pomorski	myśliborski	Gmina Nowogródek Pomorski	Gmina Nowogródek Pomorski	nieczynne od 2008 r.	2014	P1	pH, OWO, PEW, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, WWA		
								P3	pH, PEW, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, WWA		
								studnia	pH, OWO, PEW, Pb, Cd, Cu, Zn, Cr ⁶⁺ , Hg, WWA		

Uwaga:

* Na składowisku w Boleszkowicach nie prowadzono badań monitoringowych

Źródło: WIOŚ Szczecin

3.4.5. Systemy melioracyjne i urządzenia wodne

Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie (ZZMiUW) prowadzi ewidencję gruntów zmeliorowanych. Ze względu na intensywną zabudowę gruntów rolnych w znacznym stopniu zmniejsza się liczba urządzeń wodnych melioracji szczegółowej i powierzchnia zmeliorowana, co ma wpływ na zmianę stosunków glebowo – wodnych.

Według danych przekazanych przez ZZMiUW, na terenie powiatu myśliborskiego powierzchnia zmeliorowanych gruntów ornych i użytków zielonych wynosi 21 925,122 ha. Największe powierzchnie zmeliorowanych gruntów występują na terenie gminy Myślibórz (10 172 ha). Mniejsze powierzchnie są w gminie Dębno – 3 426 ha, Barlinek – 3 058 ha, Nowogródek Pomorski – 3 025 ha i Boleszkowice – ponad 2 244 ha.

Długość rowów melioracyjnych w poszczególnych gminach jest następująca:

- w gminie Myślibórz – 306 km,
- w gminie Dębno – 196,8 km,
- w gminie Nowogródek Pomorski – 144,8 km,
- w gminie Barlinek – 52,1 km,
- w gminie Boleszkowice – 32,387 km.

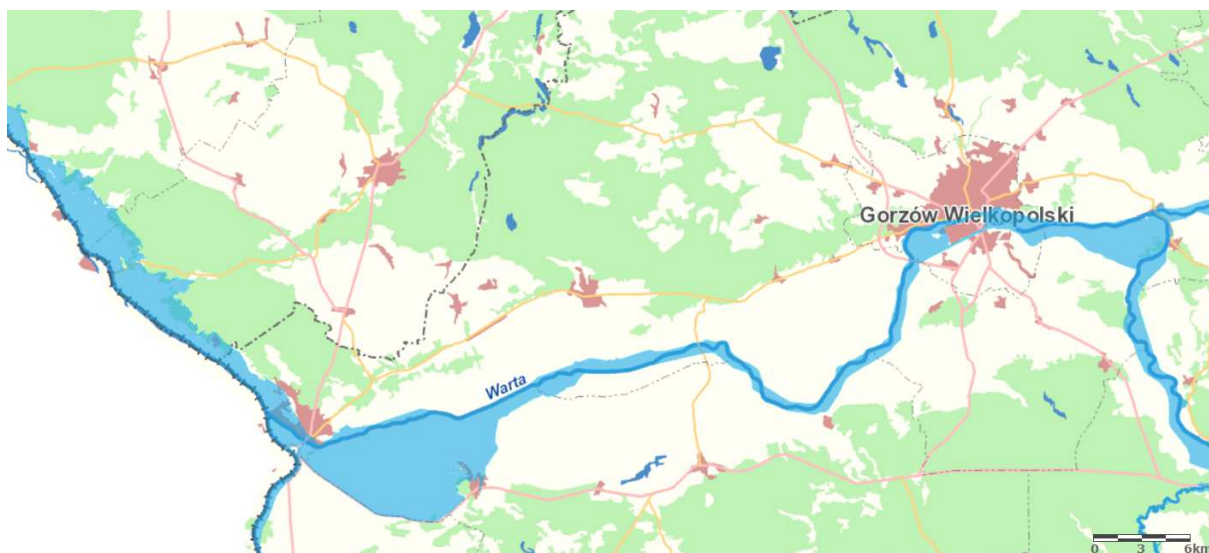
W ewidencji powiatu myśliborskiego, gruntów zmeliorowanych jest 2 350 ha, a długość rowów melioracyjnych określa się na 46,547 km.

ZZMiUW w Szczecinie prowadzi w szczególności ewidencję wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, urządzeń melioracji wodnych i zmeliorowanych gruntów. Zarząd przeprowadza konserwację urządzeń melioracji wodnych podstawowych będących w zarządzie marszałka, tj. rzek, kanałów, przepompowni melioracyjnych, jazów, stopni wodnych, przepławek, przepustów, itp.

Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych są utrzymywane przez zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej – obowiązek ich utrzymywania należy do tej spółki. Na terenie Powiatu Myśliborskiego aktywnie działa pięć gminnych spółek wodnych, które swoim zasięgiem działania obejmują teren danej gminy. Spółki te są zrzeszone w związek spółek tj. Rejonowy Związek Spółek Wodnych z siedzibą w Myśliborzu. Nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych sprawuje Starosta Myśliborski, nad RZSW – Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego.

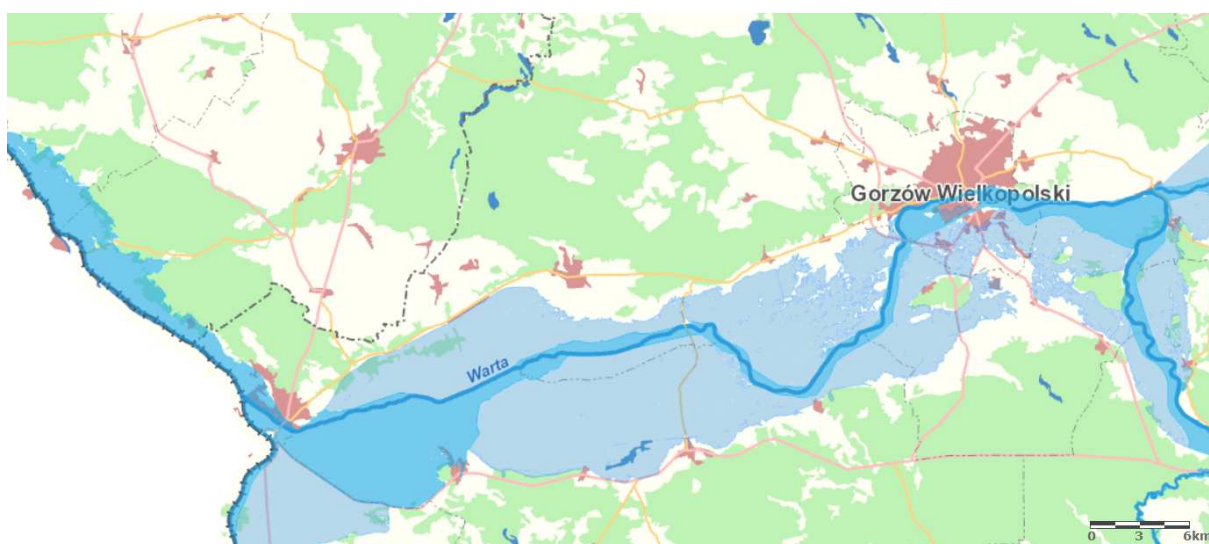
3.4.6. Zagrożenie powodziowe

Zagrożenie powodziowe na terenie jednostki występuje wzdłuż rzeki Odry. Obszary zagrożone wystąpieniem powodzi na terenie powiatu przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 28. Obszary zagrożenia powodzią na terenie powiatu myśliborskiego

Źródło: mapy.isok.gov.pl

Ryc. 29. Obszary zagrożenia powodzią na terenie powiatu myśliborskiego w przypadku przerwania wałów przeciwpowodziowych

Źródło: mapy.isok.gov.pl

Ponadto, zgodnie z danymi KZGW obszary gminy Barlinek w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Płoni, na północ od Barlinka również są narażone na wystąpienie powodzi.

3.4.7. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 18. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

Czynniki wewnętrzne	Mocne strony	Słabe strony
	<ul style="list-style-type: none"> – duży udział wód powierzchniowych – 3 % powierzchni, liczne jeziora, – dobry stan chemiczny badanych wód 	<ul style="list-style-type: none"> – umiarkowany i słaby stan wód powierzchniowych, przekroczenia OWO (ogólny węgiel organiczny),

	<p>podziemnych, spełnienie wymagań dla obszarów chronionych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobry stan ilościowy wód podziemnych, brak zagrożenia ilościowego dla tych wód oraz ekosystemów od nich zależnych, - duża ilość gruntów zmeliorowanych, - położenie na obszarze głównych zbiorników wód podziemnych, - zaleganie utworów słaboprzepuszczalnych przy powierzchni gruntu, - dobra jakość wód dostarczanych siecią wodociągową, - opracowane mapy zagrożenia powodziowego do wykorzystania przy opracowywaniu MPZP, - dobry stan techniczny małych elektrowni wodnych, - w większości dobry stan urządzeń wodnych, - zlikwidowane mogilniki. 	<p>ChZTCr, zasadowości ogólnej i azotu Kiejhdala w roku 2013 (II klasa),</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary OSN w zlewni rzeki Płoni, - możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, ze stacji paliw, obszarów magazynowo - usługowych i obszarów eksploatacji kopalni, składowiska odpadów (przekroczenia dla OWO i PEW), - zły stan techniczny stopnia wodnego na rzece Kosa, - likwidacja urządzeń wodnych prowadząca do podtopień i powodująca szkody w postaci podmytych po ulewach piwnic domów, zalanych pól i upraw – zagrożenie powodzią, - rozwój zabudowy lotniskowej w zlewniach jezior, bez zorganizowanej gospodarki ściekowej, - zagrożenie zanieczyszczenie substancjami ropopochodnymi (węglowodorami) w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych na terenie gminy Dębno – eksploatacja ropy naftowej, - pogarszający się stan wód badanych na terenie zamkniętego mogilnika, - niespełnianie wymagań przez oczyszczalnię w Dębnie w roku 2013.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działań edukacyjnych dla rolników, - bieżący monitoring środowiska w zakresie OSN oraz mogilników, - aktywna działalność spółek wodnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - dopływ zanieczyszczeń spoza powiatu, - obszary narażone na związki azotu na północy powiatu, - rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady, - zagrożenie powodziowe wzdłuż rzeki Odry.

Źródło: opracowanie własne

3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Podmiotami, które zaopatrują poszczególne gminy w wodę oraz zajmują się odprowadzeniem ścieków i eksploatacją oczyszczalni ścieków są następujące firmy:

1. Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Kanalizacyjne „PŁONIA” Spółka z o.o. w Barlinku.

2. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Myśliborzu (działa dla gminy Myślibórz i Nowogródek Pomorski w zakresie wodociągów).
3. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Dębnie (działa dla gminy Dębno i Boleszkowice).
4. Zakład Usług Komunalnych w Boleszkowicach (oczyszczalnia ścieków).
5. Gmina Nowogródek (oczyszczalnia ścieków w Karsku).

3.5.1. Zaopatrzenie w wodę

W powiecie myśliborskim zaopatrzenie w wodę pitną oraz na potrzeby gospodarcze opiera się głównie na ujęciach wód podziemnych, które ze względu na jakość są najlepszym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zapotrzebowanie na wodę do celów przemysłowych pokrywane jest przede wszystkim z ujęć własnych.

Biorąc pod uwagę specyfikę regionu, obecnie nie obserwuje się potrzeby wprowadzania ograniczeń w korzystaniu z wód powierzchniowych do celów przemysłowych.

Kolejna tabela zawiera wykaz komunalnych ujęć wód na terenie powiatu. Poza tymi ujęciami działa również szereg ujęć zaopatrujących w wodę zakłady przemysłowe, produkcyjne oraz gospodarstwa rolne, osoby fizyczne czy obiekty publiczne.

Tabela 19. Wykaz komunalnych ujęć wód

Ujęcia wód podziemnych	Właściciel/ użytkownik	Nr studni	Głębokość [m]	Wydajność [m ³ /h]	Obsługiwane miejscowości
Gmina Barlinek					
Barlinek	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	SW-2, SW-3 SW-4, SW-5 SW-6, SW-7, SW-8	42,0 50,0 40,0 49,0 41,0 48,0 53,0	70,00 - 73,00 - 90,00	Barlinek
Mostkowo	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	SW-1, SW-2	40,0 - 48,0	4,00 - 16,00	Podgórze, Pustać
Mostkowo	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	SW-2, SW-3	47,0 - 53,0	27,00 - 40,00	Mostkowo
Moczkowo	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	2/1, 3	51,0 - 50,0	40,0 - 48,0	Moczkowo, ½ Dzikówko
Płonno	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1, 2	38,0 – 40,0	17,0 – 66,0	studnia nieczynna, druga studnia - Płonno, Krzynka
Wilcze	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1	42,3	0,7	Wilcze
Wiewiórki	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1	19,3	6,0	Wiewiórki, Swadzim
Dzikowo	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	SW-1, SW-2	37,0 - 32,0	45,00	Dzikowo, Ożar
Lutówko	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1a, 2a	61,0 - 60,0	84,0 - 48,0	Lutówko, Janowo, Osna, Równno, Rówenko, Moskowo

Ujęcia wód podziemnych	Właściciel/ użytkownik	Nr studni	Głębokość [m]	Wydajność [m ³ /h]	Obsługiwane miejscowości
Brunki	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1, 2	47,0	12,0 - 18,0	Brunki
Stara Dziejzina	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	2	32,0	18,0	St. Dziejzina, Żelice, Dziejzice, Jarząbki Wieś, Jarząbki Kol.
Dziejzice	Gmina Barlinek	SW-2, SW-3, SW-4	32,0 - 23,0 - 28,0	18,00 - 32,00	m. Stara Dziejzica
Rychnów	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	SW-2, SW-4z	28,6 - 48,0	73,00 - 46,00	Rychnów, Kinice
Nowa Dziejzina	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1, 2	43,0 – 44,00	46,0	m. Nowa Dziejzina, Strapie, Żelice, Jarząbki, Dziejzice, Stara Dziejzina
Laskówko	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1, 2	37,0 - 46,0	6,0 - 14,0	Laskówek Niepłocko
Niepłocko	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1	2	2-3,0	Niepłocko
Barlinek	OW „Janowo” w Barlinku	1	20,0	5,0	Barlinek
Krzyńka	PW-K „PŁONIA” Spółka z o.o.	1 - 2	70,0 - 57,0	b.d.	Krzyńka
Moczydło	Gmina Barlinek	SW-1, SW-2	39,5 - 27,0	2,4 - 4,0	Moczydło
Barlinek	Barlinek Inwestycje	1, 2, 3	115,0 - 120,0 - 123,0	122,00 103,0 72,0	osiedle mieszkaniowe Osiedle Szosowa
Barlinek	Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej- Szpital Powiatowy w Barlinku	SW	31,00	9,60	szpital
Moczydło	Nadleśnictwo Barlinek	SW-1	14,0	7,00	Moczydło
Gmina Boleszkowice					
Boleszkowice	Gmina	1a, 2	57,0 - 52	44,0 - 67,0	Boleszkowice, Wierutno
Chwarszczany	Gmina	1	106,5	66,0	Chwarszczany, Reczyce, Gudzisz
Namyślin	Gmina	1, 2	23,0 - 19,0	49,0 - 30,0	Namyślin, Porzeczce, Kaleńsko
Wysoka	Gmina	2, 3	48,0 - 51,0	33,0 - 85,0	Wysoka, Kolonia Wyszyna
Miasto i Gmina Dębno					
Dębno	PWiK w Dębnie	SW-5c SW-6c SW-7b SW-8b SW-10 SW-11 SW-9	30,0 – 40,0 – 35,0 – 39,0 – 42,2 – 40,0	50,0 – 40,0	m. Dębno i Dargomyśl
Dolsk	PWiK w Dębnie	2 studnie	44,0 – 44,5	27,0	m. Dolsk, Ostrowiec, Turze i Borne gm. Dębno
Dyszno	PWiK w Dębnie	1, 2	32,0 – 30,0	18,0 m ³	Dyszno

Ujęcia wód podziemnych	Właściciel/ użytkownik	Nr studni	Głębokość [m]	Wydajność [m ³ /h]	Obsługiwane miejscowości
Barnówko	PWiK w Dębnie	SW-1, SW-2	25,4 – 19,0	20,0 – 26,0	Barnówko, Wiećław, Mostno i Łazy
Cychry	PWiK w Dębnie	SW-1, SW-2	56,0 – 54,0	78,0 – 53,0	Cychry, Bogusław
Grzymiradz	PWiK w Dębnie	2 studnie	98,0 – 100,0	35,0	m. Grzymiradz, Choszczówko i Klepin
Krześnica	PWiK w Dębnie	SW-1, SW-2	70,0 – 75,0	57,0 – 18,0	Krześnica, Młyniska
Oborzany	PWiK w Dębnie	2 studnie	35,0 – 52,0	34,0; 24,0	Oborzany
Różańsko	PWiK w Dębnie	1A, 2A	62,0 – 67,0	18,0	Różańsko
Sarbinowo	PWiK w Dębnie	2, 3	90,0 – 96,5	90,0	m. Sarbinowo i Suchlica
Smolnica	PWiK w Dębnie	SW-1, SW- 2a	62,0 – 62,5	37,0 – 42,0	Smolnica
Warnice	PWiK w Dębnie	2 studnie	68,0	8,5 – 18	m. Warnice i Krężelin
Więćław - Mostno	PWiK w Dębnie	b.d.	b.d.	b.d.	Więćław- Mostno
Miasto i Gmina Myślibórz					
Myślibórz	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	SW-1D SW- 1E SW-10A SW-6B SW- 8B SW-PI SW-PII	69,5 – 73,5 – 156,0 – 52,0 – 156,0 – 43,0 – 158,0	46,50 48,00 47,00 26,40 34,00 36,00 34,00	Myślibórz, Klicko Myśliborzyce, Dąbrowa Czółnow
Listomie	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1, 2	43,0 - 100,0	36,0 - 95,0	Myślibórz (ujęcie awaryjne dla Myśliborza)
Głazów	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1, 2	35,0	55,0	Głazów, Renice
Wierzbica	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	SW-1, SW-2	52,0 - 102,0	50,00 - 40,00	Nawrocko, Czerników, Dalsze, Gryżyno, Pszczelnik, Wierzbica, Zgoda, Sobienice, Utonie
Ławy	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1, 2	33,0 - 35,0	30,0 - 49,0	m. Ławy gm. Myślibórz, m. Świątki, Trzcinna i Rataje gm. Nowogródek Pomorski
Sulimierz	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1, 3	28,5 - 52,0	22,0 - 54,0	Sulimierz
Sarbinowo	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1	37,0	14,5	Sarbinowo
Golenice	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	2	31,5 – 34,0	10,28 m ³ /h – 16 m ³ /h	m. Golenice i Sarbinowo
Kruszwini	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1, 2	67,0 – 72,0	18,0 – 28,0	Kruszwini, Listomie
Otanów	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1, 2	109,0 - 98,0	15,0 - 21,0	Otanów

Ujęcia wód podziemnych	Właściciel/ użytkownik	Nr studni	Głębokość [m]	Wydajność [m ³ /h]	Obsługiwane miejscowości
Tarnowo	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1, 2	24,0 - 32,0	53,0 - 41,0	Tarnowo, Kierzków
Roścín	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	3	125,0	67,0	Roścín
Sitno	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	1A – 4	40,0 – 44,0	46,0 – 35,0	Sitno i Derczewo
Rów	PWiK Sp. z o. o. w Myśliborzu	SW-1, SW-2	51,50 - 55,00	59,00 -39,00	Rów
Gmina Nowogródek Pomorski					
Golin	Gmina Nowogródek Pomorski	1, 2	43,0	b.d.	Golin
Karsko	Gmina Nowogródek Pomorski	SW-1, SW-2	43,0	80,0	Karsko, Nowogródek Pomorski, Sumiak, Karlin, Łubianka
Giżyn	Gmina Nowogródek Pomorski	SW-1, SW-2	58,0 - 54,0	43,0 - 16,0	Giżyn, Rokitno

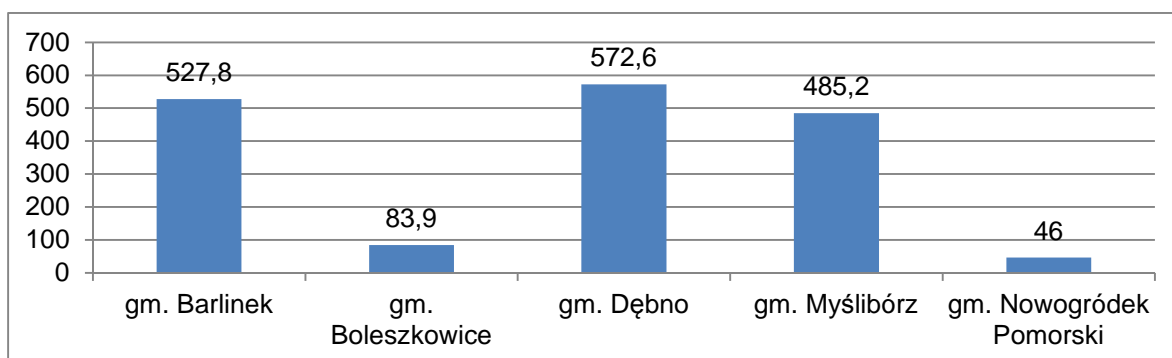
Źródło: Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020, pozwolenia wodnoprawne

Eksploatacja wodociągów w zakresie poboru ujmowanych wód w roku 2014 przedstawiała się następująco (kolejna tabela).

Tabela 20. Eksploatacja wodociągów

Wyszczególnienie	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	Ogółem Powiat
ilość wody dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	527,8	83,9	572,6	485,2	46,0	1 715,5
zużycie wody na potrzeby przemysłu (dam ³)	216,0	-	24,0	6,0	66,0	312,0
zużycie wody na 1 mieszkańca (m ³)	26,7	28,7	27,3	23,6	13,6	23,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Wykres 2. Ilość wody dostarczona gospodarstwom domowym w roku 2014 (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Tabela 21. Zużycie wody w Powiecie w latach 2011-2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
ilość wody dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	2 030,8	1 830,0	1 903,4	1 715,5
zużycie wody na 1 mieszkańca (m ³)	29,8	26,9	28,1	25,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2011-2014

Zużycie wody na cele komunalne w powiecie systematycznie spada. Zgodnie z danymi GUS odnotowano spadek zużycia wody o prawie 15 % względem roku 2011.

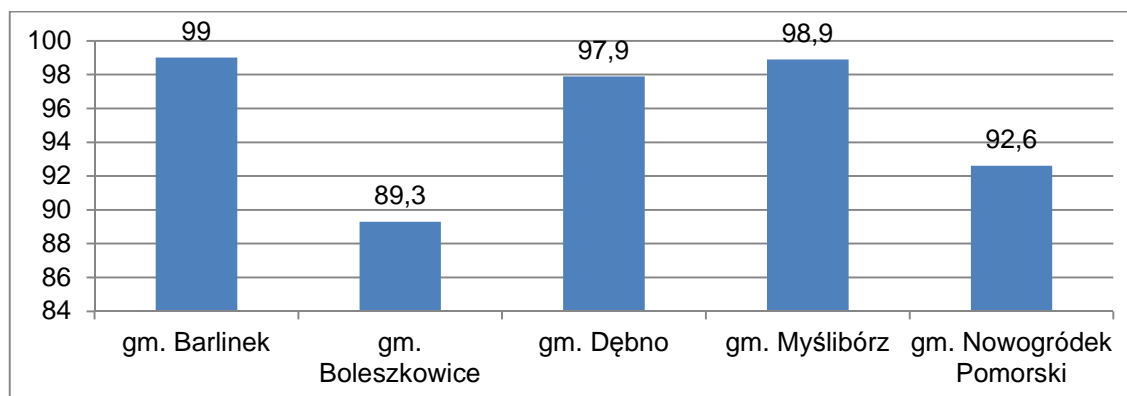
3.5.1.1. Sieć wodociągowa

Według danych zebranych z GUS w powiecie w roku 2014 długość sieci wodociągowej wynosiła około ponad 616 km. Ogólnie stopień zwodociągowania wyniósł ponad 95 %, jest to bardzo wysoki poziom. Szczegóły w podziale na gminy przedstawia kolejna tabela i wykres.

Tabela 22. Dane dotyczące sieci wodociągowej w powiecie myśliborskim

Wskaźnik	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	Ogółem Powiat
długość sieci wodociągowej (km)	144,4	51,6	189,3	171,9	58,9	616,1
ilość gospodarstw zwodociągowanych (szt.)	1 894	698	2 526	2 357	48,2	7 523,2
ilość osób korzystających z sieci (osoby)	19 551	2 601	20 510	20 194	3140	65 996
procent zwodociągowania (%)	99,0	89,3	97,9	98,9	92,6	97,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Wykres 3. Procent zwodociągowania w gminach (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

3.5.2. Gospodarka ściekowa

Na terenie większości gmin zostały wyznaczone aglomeracje kanalizacyjne, w ramach których rozwija się system kanalizacji sanitarnej (poza gminą Boleszkowice). Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.) przez aglomerację rozumie się teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Tworzenie aglomeracji pomaga spełnić zadania związane z uporządkowaniem gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Agglomeracje kanalizacyjne wyznaczyły gminy: Barlinek (aglomeracja Barlinek), Myślibórz (aglomeracja Myślibórz), Dębno (aglomeracja Dębno), Nowogródek Pomorski (aglomeracja Karsko). Obszary tych aglomeracji włączone zostały do rządowego programu mającego na celu zredukowanie ilości ścieków komunalnych odprowadzanych do środowiska, zgodnie z wymaganiami założonymi w trakcie akcesji do Unii Europejskiej (Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych).

3.5.2.1. Oczyszczalnie ścieków⁹

Ważnym punktem zrzutu oczyszczonych ścieków na terenie powiatu są oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych.

Na terenie gminy Myślibórz eksploatowanych jest pięć oczyszczalni ścieków. Oczyszczalnia ścieków w Myśliborzu jest główną i największą oczyszczalnią w powiecie myśliborskim. Jest to oczyszczalnia ścieków typu mechaniczno – chemiczno - biologicznego o przepustowości $Q=6\ 400\ m^3/d$, obsługująca teren miasta oraz przyjmującą ścieki przywożone beczkowozami z całej gminy Myślibórz oraz częściowo z gminy Nowogródek Pomorski. Obiekt posiada nowoczesną stację zlewczą, wyposażoną w sito i prasę do skrętek, z możliwością pomiaru ilości i jakości zrzucanych ścieków oraz identyfikacją dostawcy ścieków.

Dodatkowo na terenie gminy eksploatowane są trzy mechaniczno - biologiczne oczyszczalnie ścieków w miejscowościach: Sitno (przepustowość: $60\ m^3/d$), Sulimierz (przepustowość: $100\ m^3/d$) i Golenice (przepustowość: $150\ m^3/d$), oraz oczyszczalnia ścieków w miejscowości Golczew (przepustowość: $34\ m^3/d$).

Główną oczyszczalnią ścieków funkcjonującą na obszarze gminy Dębno jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu „HYDROCENTRUM” o przepustowości średnio dobowej $6\ 200\ m^3/d$. Oczyszczone ścieki są odprowadzane do rzeki Kosy. Oczyszczalnia składa się z dwóch części, pierwsza to oczyszczalnia mechaniczna położona na działce nr 902/2 przy ul. Ofiar Katynia, a druga to oczyszczalnia biologiczna położona na działce nr 53 przy ul. Kostrzyńskiej.

Na terenie gminy eksploatowana jest dodatkowo jedna oczyszczalnia ścieków. Jest to oczyszczalnia biologiczna BIOCLER w miejscowości Różańsko. To oczyszczalnia bez przeróbki osadu o przepustowości $Q=35\ m^3/d$. Użytkownikiem tej oczyszczalni jest Nadleśnictwo Różańsko. W Różańsku działa oczyszczalnia w technologii Aqua Prim o wydajności $240\ m^3/d$. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna oparta o proces

⁹ Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016
z perspektywą na lata 2017-2020

niskoobciążonego osadu czynnego, pracująca wg metody SBR – sekwencyjny reaktor biologiczny.

Obszar gminy Barlinek jest obsługiwany przez pięć oczyszczalni ścieków, tj. trzy mechaniczno – biologiczne oczyszczalnie ścieków ze wspomaganiami chemicznymi oraz jedna mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków. Główna miejska oczyszczalnia ścieków w Barlinku posiada mechaniczno-biologiczny system oczyszczania z redukcją związków biogenych o maksymalnej przepustowości 7 930 m³/d ($Q_{\text{śrd}}=6\ 100\ \text{m}^3/\text{d}$).

Pozostałe eksploatowane oczyszczalnie ścieków w gminie to:

- oczyszczalnia ścieków komunalnych z technologią niskoobciążonej błony biologicznej z zatopionym złożem w m. Dziejnice, przyjmująca ścieki z m. Stara Dziejzina i Dziejzice; $Q_{\text{śrd}} = 29\ \text{m}^3/\text{d}$,
- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ze wspomaganiami chemicznymi w miejscowości Lutówko o maksymalnej przepustowości 37 m³/d,
- mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ze wspomaganiami chemicznymi w miejscowości Rychnów o maksymalnej przepustowości 71,5 m³/d,
- mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia w miejscowości Mostkowo o maksymalnej przepustowości 191,0 m³/d.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje przedsiębiorstwo „HaCon” Sp. z o.o. przy ul. Fabrycznej, które posiada oczyszczalnię mechaniczną dla ścieków sanitarnych oraz łapacz tłuszczów i olejów. Do rzeki Płoni trafiają ścieki nieoczyszczone (przemysłowe). Są one silnie rozcieńczone wodami źródłanymi z czterech studni kopanych.

Na terenie gminy Boleszkowice w m. Boleszkowice eksploatowana jest jedna gminna oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna z usuwaniem biogenów. Jej przepustowość wynosi 225 m³/d. W skład urządzeń oczyszczalni wchodzi: przepompownia ścieków surowych, punkt zlewny ścieków dowożonych, krata workowa, zbiornik retencyjny ścieków surowych, 9 reaktorów biologicznych typu SBR firmy BIOVAC, dwa zbiorniki osadu nadmiernego, przepompownia ścieków oczyszczonych, stacja dozowania PIX, stacja mechanicznego odwadniania osadu typu „DRAIMAD”. Ścieki z oczyszczalni w ilości 100 m³/d odprowadzane są do rowu melioracyjnego, a następnie do rzeki Myśli.

Na terenie gminy Nowogródek Pomorski eksploatowane są dwie oczyszczalnie ścieków komunalnych. Oczyszczalnia ścieków w m. Karsko to mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia. Obsługuje ona część miejscowości (zabudowa wielorodzinna) gminy. Oczyszczalnia ścieków w m. Golin odbiera ścieki od mieszkańców m. Golin.

3.5.2.2. Sieć kanalizacji sanitarnej

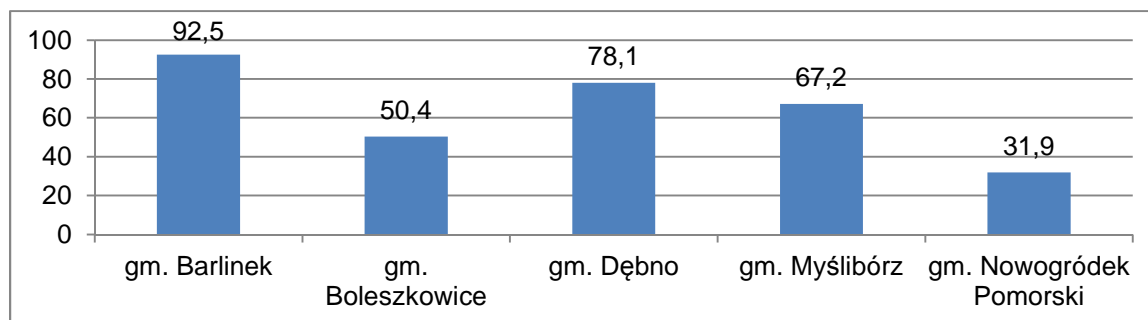
Według danych statystyki publicznej za 2014 r. łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie powiatu wynosiła około 218 km. Kolejna tabela i wykresy przedstawiają szczegóły dotyczące tego zagadnienia. Zaznacza się znaczne zróżnicowanie pomiędzy stopniem zwodociągowania jednostki, a rozwojem sieci kanalizacyjnej, która powinna być rozwijana w podobnym tempie.

Tabela 23. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej i odprowadzania ścieków

Wskaźnik	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	Ogółem Powiat
długość sieci kanalizacyjnej (km)	55,5	24,3	98,9	29,3	10,3	218,3
ilość przyłączy prowadzące do budynków mieszkalnych	1 317	321	1 627	1 227	216	4 708

Wskaźnik	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	Ogółem Powiat
i zbiorowego zamieszkania (szt.)						
ilość osób korzystających (osoby)	18 264	1 467	16 356	13 726	1 083	50 896
procent skanalizowania (%)	92,5	50,4	78,1	67,2	31,9	75,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Wykres 4. Procent skanalizowania w gminach (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Siecią kanalizacyjną w roku 2014 odprowadzono 1 936 dam³ ścieków bytowych (ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków, zgodnie z ustawą Prawo wodne).

Tabela 24. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków komunalnych na terenie powiatu myśliborskiego

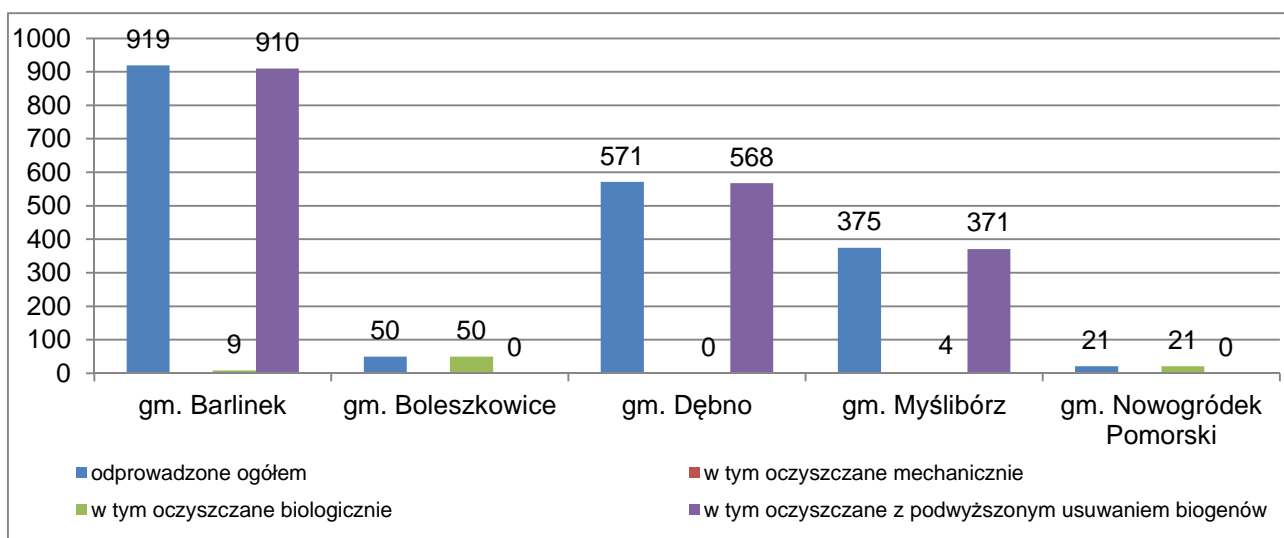
Wskaźnik (dam ³)	Gmina					Ogółem Powiat
	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	
odprowadzone ogółem	919,0	50,0	571,0	375,0	21,0	1 936,0
w tym oczyszczane mechanicznie	-	-	3	-	0	3
w tym oczyszczane biologicznie	9	50,0	-	4	21	84
w tym oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	910	-	568	371	-	1849

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Tabela 25. Ilość odprowadzonych ścieków w powiecie w latach 2011-2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
ilość odprowadzonych ścieków (dam ³)	1 859	1 820	1 811,0	1 936,0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2011-2014

Wykres 5. Ilość ścieków odprowadzonych ogółem w gminach (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

3.5.2.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Sieć kanalizacji deszczowej obsługuje obszary zabudowy mieszkaniowej i komunikacyjnej oraz tereny prowadzenia działalności gospodarczej. System odprowadzania wód deszczowych zakończony jest urządzeniami, takimi jak np. separatory czy osadniki, które zatrzymują substancje chemiczne mogące się przedostać do odbiornika.

Eliminacja zawiesin ogólnych i węglowodorów ropopochodnych na pozostałych układach sieciowych odbywa się w trybie ustalania warunków przyłączenia do sieci dla poszczególnych dostawców wód opadowych. Uwzględniają one konieczność wykonania indywidualnych separatorów i osadników. Powyższe działania zapewniają dotrzymanie standardów jakości środowiska.

Podobne rozwiązania stosuje się dla zlewni z indywidualnym odwodnieniem, dla których wydawane są pozwolenia wodnoprawne. Wszystkie systemy są wyposażone w urządzenia podczyszczające. Sieć kanalizacji deszczowej nie jest niestety dokładnie zewidencjonowana.

3.5.2.4. Ścieki przemysłowe

Substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego mogą powstawać podczas prowadzenia przemysłowej działalności gospodarczej (w trakcie procesu technologicznego). Część przedsiębiorców wytwarzających ścieki przemysłowe objętych jest zbiorczym systemem odprowadzania ścieków (nieczystości powstające w zakładach kierowane są na oczyszczalnię ścieków poprzez kanalizację, gdzie podlegają podczyszczeniu przed ich wprowadzeniem do środowiska). Pozostali gromadzą ścieki w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i wozami asenizacyjnymi dowożą je na oczyszczalnię ścieków.

Wśród podmiotów korzystających ze środowiska, wytwarzających ścieki przemysłowe znajdują się: prowadzący myjnię samochodowe, np. Andalia Sp. z o.o., „Lotos Paliwa” Sp. z o.o., „Bilbaro” Roberty Bil, Farm Equipment International Sp. z o.o. (ścieki ze stanowiska do mycia i dezynfekcji samochodów ciężarowych oraz ściek technologiczne ze

zbiornika bezodpływowego), Przedsiębiorstwo Budowlano-Inżynieryjne „KORIMEX” (ścieki ze stacji demontażu pojazdów w miejscowości Więclaw, do urządzeń kanalizacyjnych PWiK Sp. z o.o. w Dębnie), „Zakład Blacharsko – Lakierniczy, Mechanika Pojazdowa” w Barlinku (ścieki ze stacji demontażu pojazdów w Barlinku, do urządzeń kanalizacyjnych należących do PW-K „Płonia” Sp. z o.o.), Bogdan Szkodziński Barlinek (ścieki z terenu stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, warsztatu samochodowego i wulkanizacji oraz placu składowego) oraz EKO-MYŚL Sp. z o.o. (ścieki ze składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne wprowadzanie do urządzeń kanalizacyjnych).

Tabela 26. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków przemysłowych na terenie powiatu myśliborskiego

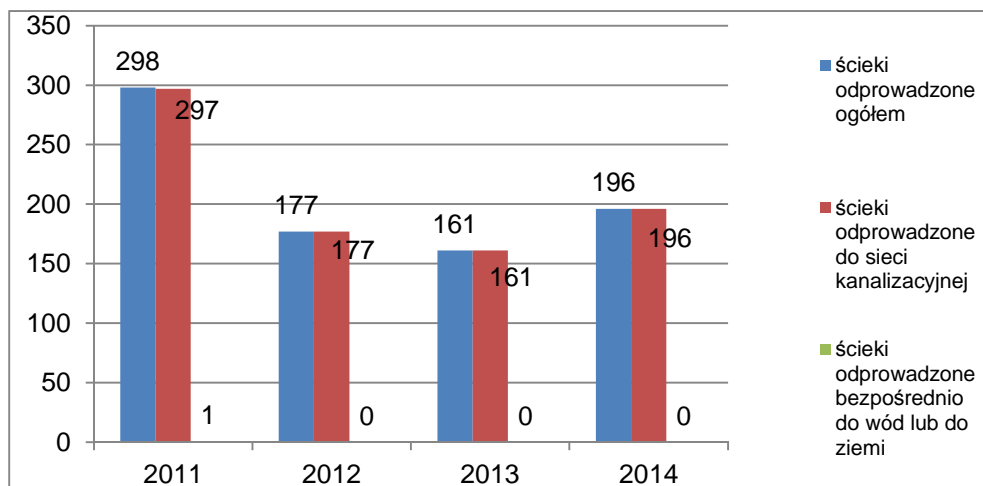
Wskaźnik (dam ³)	Ogółem Powiat
ścieki odprowadzone ogółem	196
ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	196
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

Tabela 27. Ilość odprowadzonych ścieków przemysłowych w powiecie w latach 2011-2014

Wskaźnik (dam ³)	2011	2012	2013	2014
ścieki odprowadzone ogółem	298	177	161	196
ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	297	177	161	196
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	1	0	0	0

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2011-2014

Wykres 6. Ilość ścieków przemysłowych odprowadzonych w latach 2011-2014 (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

3.5.2.5. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub

inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska. Do rozwiązań takich zalicza się zbiorniki bezodpływowe (szamba) oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250), w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, konieczne jest wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest wówczas obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Ze względu na niepełny stopień skanalizowania na terenie powiatu mieszkańcy korzystają również ze zbiorników bezodpływowych w miejscach o trudnych warunkach terenowych lub nieobjętych usieciowieniem, a także z przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 28. Ilości szamb i przydomowych oczyszczalni

Wskaźnik (szt.)	Gmina					Ogółem Powiat
	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	
zbiorniki bezodpływowe	500*	331*	308*	1 069*	570	2 778
przydomowe oczyszczalnie ścieków (poś)	74*	44*	39*	135	53	345

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

* dane od poszczególnych gmin

3.5.3. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 29. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – stan techniczny systemu uzdatniania i dystrybucji wody, – wysoka sprawność oczyszczalni ścieków, – sukcesywne podłączanie poszczególnych nieruchomości do sieci wodociągowej przy bardzo dużym stopniu zwodociągowania, – badania jakości wody na wodociągach publicznych wskazują przydatność wody do spożycia, – objęcie obszaru gmin aglomeracjami kanalizacyjnymi, – budowa oczyszczalni przyzagrodowych tam gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione (wzrost ilości przy spadku ilości szamb), – zmniejszenie zużycia wody na 1 mieszkańca, – rozdział kanalizacji sanitarnej i deszczowej, 	<ul style="list-style-type: none"> – brak pełnego skanalizowania obszaru, niewystarczający odsetek osób podłączonych do kanalizacji (64 %), – zwiększające się zużycie wody na cele przemysłowe, – wzrost ilości odprowadzanych ścieków komunalnych, – duża ilość zbiorników bezodpływowych, – brak aktualnych ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków określających ich dane techniczne i stan, – sieć wodociągowa wykonana z materiałów cementowo-azbestowych, – brak pełnej ewidencji sieci kanalizacji deszczowej, – przekroczenia jakości wód monitorowanych na składowiskach odpadów komunalnych.

	– zmniejszenie ilości ścieków przemysłowych.	
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> – możliwości pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji oraz wymiany zbiorników bezodpływowych na przydomowe oczyszczalnie, – bieżące aktualizacje aglomeracji kanalizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, – brak uzasadnienia ekonomicznego do budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach o małej gęstości zaludnienia.

Źródło: opracowanie własne

3.6. ZASOBY POWIERZCHNI ZIEMI

3.6.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna

Zgodnie z podziałem Polski na mezoregiony fizycznogeograficzne wg Kondrackiego obszar powiatu myśliborskiego należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, makroregionów Pojezierze Zachodniopomorskie i Pojezierze Południowopomorskie.

Obszar Powiatu Myśliborskiego leży na terenie Pojezierza Myśliborskiego, położonego pomiędzy doliną Odry, a doliną górnej Płoni¹⁰. Cały obszar należy zaliczyć pod względem morfologicznym do terenów urozmaiconych. Jego powierzchnię stanowi zespół równin poprzecinanych wałami morenowymi o względnej wysokości w stosunku do położonej na południu sandrowej równiny Gorzowskiej około 20 – 40 m. W poszczególnych miejscach wysokości te dochodzą do 100 m. Przez powiat w położeniu równoleżnikowym przechodzi wał pojezierza, na którym usytuowane jest miasto Myślibórz. Rzeźba terenu tego obszaru powstała podczas recesji lądolodu bałtyckiego. Na terenie powiatu można spotkać następujące formy ukształtowania terenu: wysoczyzna morenowa, sandry, wytopiska, moreny czołowe oraz rynny glacialne.

Teren powiatu ukształtowany jest wyżynnie. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na zmiany krajobrazu i przypowierzchniowej skorupy ziemskiej są kopalnie oraz związana z nimi infrastruktura (odwierty, rurociągi).

3.6.2. Zasoby geologiczne

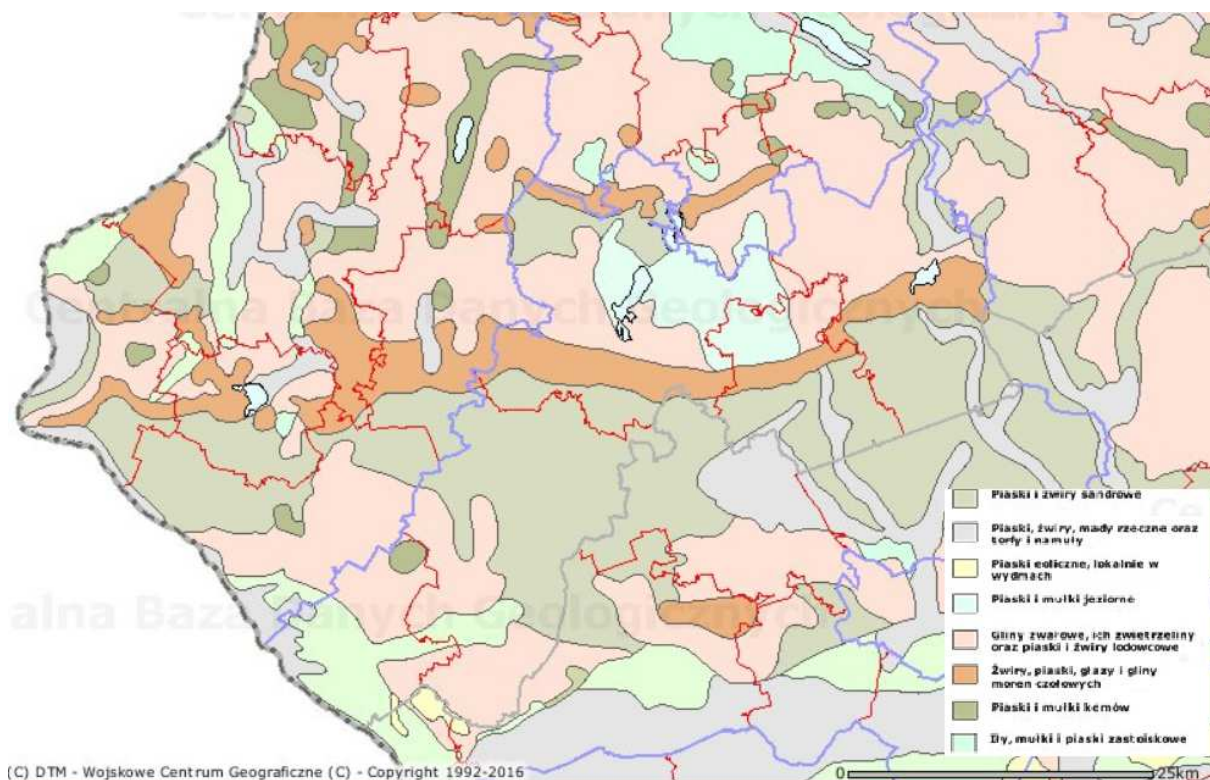
Teren powiatu położony jest na terenie monokliny przedsudeckiej. Na terenie tym znajdują się liczne skały permsko – mezozoiczne leżące niezgodnie na pofałdowanym podłożu paleozoicznym. Tektonika monokliny ukształtowana została w fazach kimeryjskiej i laramijskiej. Ku południowemu - wschodowi twory górnego permu, triasu i jury cienieją lub wyklinowują się. Morfologia ukształtowała się w wyniku deglacjacji strefowej. Dodatkowo północno – wschodnia część w okolicach Barlinka położona jest na terenie stadiału

¹⁰ Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020

pomorskiego zlodowacenia bałtyckiego. W budowie geologicznej osadów powierzchniowych biorą udział:

- piaski i żwiry wodnolodowcowe budujące równiny sandrowe Chłopowa i Myśli oraz sandr moreny mielęcińskiej,
- piaski, żwiry i głazy oraz gliny wałów czołowomorenowych fazy pomorskiej i subfazy mielęcińskiej,
- gliny zwałowe oraz piaski i żwiry lodowcowe oraz piaski i mułki kemów na równinie moreny dennej, rozwiniętej na zapleczu wałów moreny czołowej,
- łąy, mułki i piaski jezioro – zastoiskowe niecki myśliborskiej oraz łąy zastoiskowe w niecce Jeziora Sitno,
- piaski i mułki rzeczne w dolinie Myśli,
- namuły, torfy, gytie i kreda jeziorna w obrębie zagłębień wytopiskowych i jeziornych na wysoczyźnie i w obrębie zastoiska myśliborskiego.

Czwartorzędową budowę geologiczną przedstawiono na kolejnej rycinie.

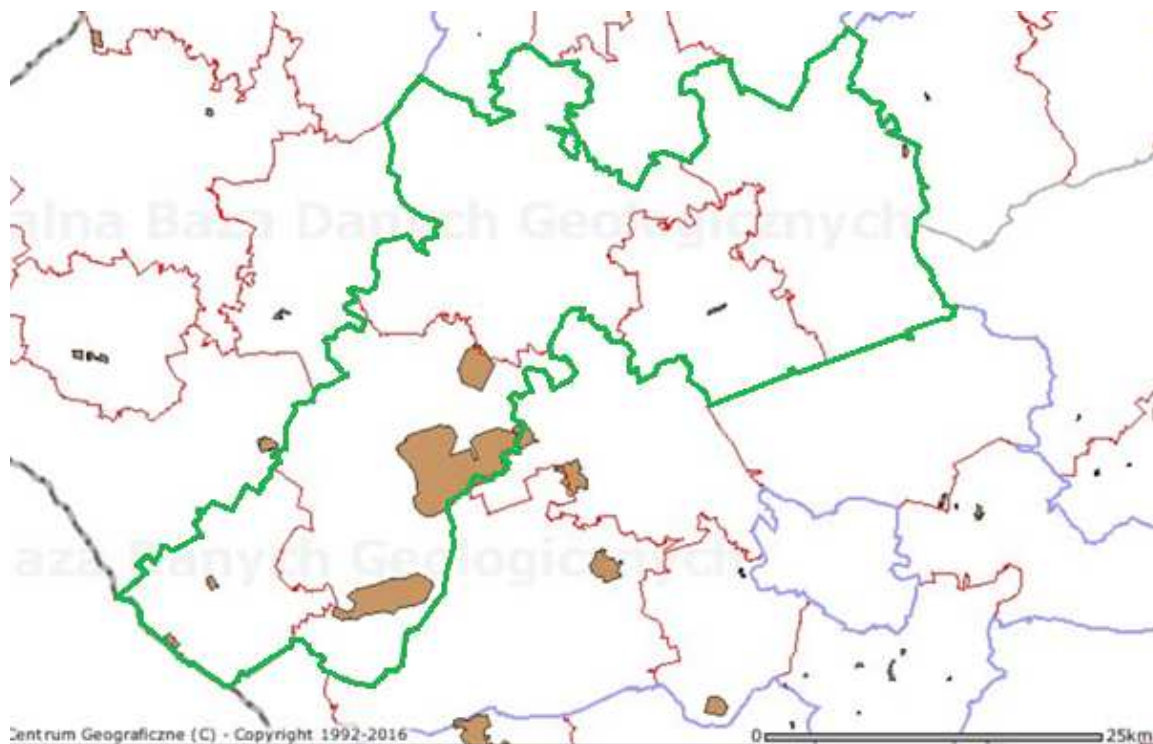
Ryc. 30. Powierzchnia czwartorzędowa okolic powiatu myśliborskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie podkładu bazagis.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm

Na terenie powiatu myśliborskiego występują głównie znaczne ilości złóż gazu ziemnego, azotowego gazu ziemnego, ropy naftowej, siarki (razem ze złożami ropy i gazu), kredy oraz piasków i żwirów. Obecnie na terenie powiatu eksploatowane są:

- cztery złoża kruszywa naturalnego tj. „Chlewice”, „Golin”, „Płonno 1” i „Namyślin-Wielopole”,
- dwa złoża ropy naftowej tj. „Barnówko-Mostno-Buszewo” (BMB), „Gajewo”,
- złożę gazu ziemnego azotowego „Cychry”,
- złoża gazu ziemnego „Różańsko” (eksploatowane okresowo), „BMB”, „Gajewo”.

Współwystępującą kopaliną przy wydobyciu ropy naftowej ze złoża „BMB” jest siarka. Perspektywiczne obszary do wydobycia torfu, gytii, kredy jeziornej są np. w rejonie m. Mostno, Grzymiradz, Krężelin.

Ryc. 31. Lokalizacja obszarów górniczych na terenie powiatu myśliborskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie bazagis.pgi.gov.pl

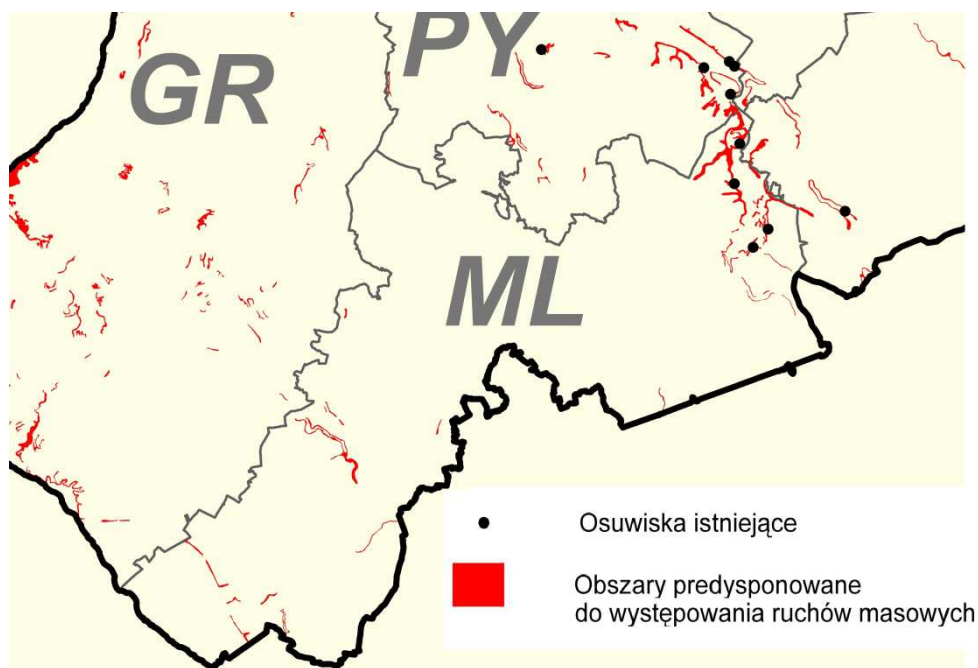
3.6.3. Zagrożenia powierzchni ziemi

Ze strony działalności antropogenicznej podstawowym zagrożeniem dla powierzchni ziemi są wszelkiego rodzaju zadania inwestycyjne typu: rozbudowa terenów mieszkaniowych, komunikacyjnych i inwestycyjnych, eksploatacja kopalni, które będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji.

Na terenie powiatu eksploatowanych jest : cztery złoża kruszywa naturalnego tj. „Chlewice”, „Golin”, „Płonno 1” i „Namyślin-Wielopole”, dwa złoża ropy naftowej tj. „Barnówko-Mostno-Buszewo” (BMB), „Gajewo”, złożę gazu ziemnego azotowego „Cychry”, złoża gazu ziemnego „Różańsko” (eksploatowane okresowo), „BMB”, „Gajewo”. Współwystępującą kopaliną przy wydobyciu ropy naftowej ze złoża „BMB” jest siarka. Perspektywiczne obszary do wydobycia torfu, gytii, kredy jeziornej są np. w rejonie m. Mostno, Grzymiradz, Krężelin. Czynnikiem o pierwszorzędym znaczeniu w likwidowaniu ujemnych skutków prowadzonej eksploatacji jest właściwe i sukcesywne wykonywanie zabiegów rekultywacyjnych.

Czynnikiem degradującymi powierzchnię ziemi są również czynniki przyrodnicze, w tym ruchy masowe. Państwowy Instytut Geologiczny w ramach realizacji Projektu SOPO (System Osłony Przeciwosuwiskowej) przygotował wstępne informacje dotyczące problematyki ruchów masowych. Na mapie zostały przedstawione zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych. Na terenie Powiatu Myśliborskiego większość osuwisk zlokalizowana jest w dolinie rzeki Płoni (gmina Barlinek). Najwięcej

terenów predysponowanych do występowania ruchów masowych ziemi zlokalizowanych jest w dolinie rzeki Płoni, rzeki Kosy (gmina Dębno) i rzeki Myśli (gmina Dębno, gmina Boleszkowice).

Ryc. 32. Zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportals.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/download

Przekształcenia powierzchni ziemi mają również miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi, są one ograniczone głównie do części północnej jednostki.

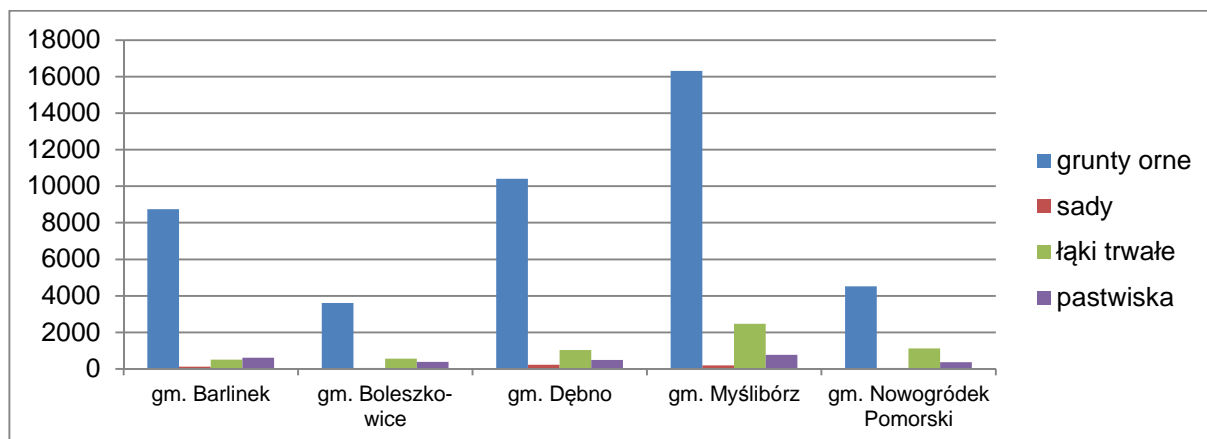
Według danych GUS z 2014 r. łączna powierzchnia gruntów rolnych na terenie powiatu wynosi 43 606 ha, co daje około 83 % powierzchni użytków rolnych. Rolnictwo stanowi zatem jeden z najważniejszych działów gospodarki tejże jednostki, ze względu na dość duży udział użytków rolnych, co przekłada się na wykorzystanie gruntów i zagrożenia jakie generuje rolnictwo.

Tabela 30. Struktura zagospodarowania użytków rolnych powiatu myśliborskiego (ha)

Typ gruntu	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	Ogółem Powiat	%
grunty orne	8 749	3 612	10 409	16 306	4 530	43 606	82,95
sady	122	46	223	187	48	626	1,19
łąki trwałe	502	562	1 033	2 469	1 122	5 688	10,82
pastwiska	620	392	489	772	374	2 647	5,04
Razem	9 993	4 612	12 154	19 734	6 074	52 567	100,00

Źródło: Powierzchnia geodezyjna kraju według kierunków wykorzystania, GUS Bank Danych Lokalnych, 2014

Kolejny wykres wskazuje, że największy udział gruntów ornych posiadają gminy Myślibórz, dalej Dębno i Barlinek.

Wykres 7. Podział powierzchni użytkowanej jako użytki rolne w gminach

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatu

Powołując się na dane pozyskane na podstawie przeprowadzonego Powszechnego Spisu Rolnego prowadzonego w 2010 roku¹¹ łączna ilość gospodarstw rolnych na terenie powiatu wynosiła 2 118, które zajmowały powierzchnię wynoszącą 52 439,66 ha. Największa liczba gospodarstw rolnych występuje na terenie gminy Myślibórz oraz Dębno.

W strukturze zasiewów na terenie powiatu dominują zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi. Dodatkowo dość znaczną powierzchnię zajmują uprawy przemysłowe oraz rzepak i rzepik.

Powołując się na dane uzyskane podczas prowadzenia Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku oszacowano, iż ogólna liczba zwierząt gospodarskich na terenie gospodarstw rolnych powiatu wynosiła 8 970 DJP. Największą ilość stanowiła hodowla drobiu oraz hodowla trzody chlewnej.

3.6.4. Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby powierzchni ziemi.

Tabela 31. Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – zróżnicowanie hipsometryczne i genetyczne form rzeźby terenu dające szerokie możliwości zagospodarowania terenu, – wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego odpowiednich zapisów dotyczących terenów zagrożonych ruchami masowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> – zagrożenia związane ze zorganizowaną eksploatacją kopalni, ze względu na udokumentowane zasoby, – możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacji surowców, – możliwość występowania ruchów masowych, – występowanie zabudowy na obszarach zagrożonych ruchami masowymi, – powolna rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych, – brak rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi.

¹¹ brak aktualnych danych

Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, - prace badawcze Państwowego Instytutu Geologicznego gwarantujące odpowiednie rozpoznanie terenu, - opracowanie mapy terenów zagrożonych ruchami masowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin, - wystąpienie historycznych zagrożeń powierzchni ziemi.

Źródło: opracowanie własne

3.7. GLEBY

Pokrywą glebową powiatu myśliborskiego tworzą dwa rodzaje kompleksów rozmieszczonych równoleżnikowo na tym obszarze. Przez środek powiatu przebiegają kompleksy gleb bielcowych, rdzawych i brunatnych wytworzonych z piasków słabo gliniastych i gliniastych. Na północ i na południe od nich ciągną się dwa pasy utworzone przez kompleksy gleb bielcowych, płowych i opadowo-glejowych.

Gleby występujące na tym obszarze charakteryzują się lekką kwasowością. Ostatnie badania jakości gleb na terenie gmin Powiatu Myśliborskiego były prowadzone w latach 2014-2015 przez Stację Chemiczną – Rolniczą w Gorzowie Wilkp. i Szczecinie. Zbadano odczyn gleb użytkowanych rolniczo oraz potrzebę ich wapnowania.

Zgodnie z badaniami jakości gleb przeprowadzonymi w tych latach przebadano łącznie 11 203,80 ha (pobrano 3 357 próbek).

Wykazano, iż ponad 40 % gleb ma odczyn lekko kwaśny, a tylko około 6 % bardzo kwaśny. Potrzeby przeprowadzenia procesu wapnowania tylko w około 14 % były konieczne oraz potrzebne. Proces wapnowania jest ograniczony w przypadku 19 % gleb znajdujących się na terenie powiatu, natomiast zbędny w przypadku około 55 % gleb.

Zawartość składników takich jak fosfor, potas i magnez była następująca:

- fosfor – ponad 35 % gruntów miała średnią zawartość, tylko 3,3 % bardzo niską, a około 44 % wysoką i bardzo wysoką,
- potas – około 22 % ma niską i bardzo niską zawartość, około 23 % średnią, a 32 % wysoką,
- magnez – tylko około 11 % ma bardzo niską zawartość, około 29 % średnią, a ponad 40 % wysoka i bardzo wysoka.

Na terenie powiatu nie występują w dużym areale gleby dobre i bardzo dobre, brak jest gleb w klasie bonitacyjnej I a bardzo mało jest w II. Dominują grunty orne klasy III oraz IV, V i VI.

Tabela 32. Bonitacja gruntów rolnych

Klasa bonitacji	I	II	III	IIIa	IIIb	IV	IVa	IVb	V	VI	VIZ
Grunty orne	-	169	-	4744	10320	-	12368	6462	7234	2194	-
Sady	-	9	2	116	139	3	149	88	66	21	-
Łąki	-	4	459	-	-	3444	-	-	1357	363	-
Pastwiska	-	3	446	-	-	1255	-	-	679	289	-

Źródło: Starostwo Powiatowe w Myśliborzu

Najmniejszą odporność na chemiczne zanieczyszczenia wykazują gleby luźne i słabo gliniaste, ubogie w składniki pokarmowe, a więc głównie gleby bielcowe. Gleby brunatne, zasobne w składniki pokarmowe i wodę, są odporne na zagrożenia chemiczne.

Podstawowym źródłem przekształceń gleb powiatu jest działalność człowieka związana z rozbudową zabudowy na cele mieszkalnictwa oraz działalności gospodarczej, w tym eksploatacji kopalni. Powoduje to zmianę struktury gleb. Działania antropogeniczne powodują przechodzenie związków biogenych i innych zanieczyszczeń bezpośrednio do gleby, wód podziemnych i powierzchniowych.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest także rolnicze użytkowanie, w tym na terenach ogrodów działkowych. Może ona powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację, co obserwuje się na północy powiatu. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku w ujęciu regionalnym.

Dla gleb powiatu problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy oraz działalność przemysłowa. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

Z terenów utwardzonych odprowadzane są do ziemi wody opadowe i roztopowe. Mogą być wprowadzane do odbiorników wówczas kiedy spełniają następujące parametry: zawiesiny ogólne – 100 mg/l, węglowodory ropopochodne – 15 mg/l. Urządzeniami do oczyszczania wód opadowych i roztopowych powinny być jednak separatory i inne filtry oraz osadniki.

3.7.1. Analiza SWOT – gleby

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gleby.

Tabela 33. Analiza SWOT – gleby

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie w dokumentach strategicznych zapisów zapobiegających zanieczyszczeniu gleb, – średnie zawartości składników mineralnych w glebach, – bieżąca rekultywacja obszarów zdegradowanych (Płonno, Kaleńsko, Ostrowiec, Barnówko, Chlewice). 	<ul style="list-style-type: none"> – niewielkie zróżnicowanie gleb, – znikomy udział gleb kwaśnych, – eksploatacja kopalni.

Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> – objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną (np. Dyrektywa Azotanowa); – coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu gleb, – większa świadomość ekologiczna rolników, – uprawa gatunków roślin o niewielkich wymaganiach glebowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – zanieczyszczenia gleb na skutek prowadzenia działalności związanej z eksploatacją kopalin, – rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy, – nieregularność opadów atmosferycznych, – ujawnienie się zanieczyszczeń historycznych, – stosowanie nawozów (gnojowicy), – nieprawidłowa rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych.

Źródło: opracowanie własne

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1. System gospodarki odpadami komunalnymi

Z dniem 1 lipca 2013 r. poszczególne gminy powiatu myśliborskiego przejęły obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi. Obowiązek ten został nałożony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250 ze zm.), która w sposób zasadniczy i radykalny przebudowała system prawny dotyczący gospodarowania odpadami komunalnymi.

Wszystkie gminy Powiatu musiały podjąć decyzję, czy obejmą zbiorczym systemem odbioru odpadów tylko nieruchomości zamieszkałe, czy również niezamieszkałe.

Ustawowo każda gmina prowadzi rejestr podmiotów, które są uprawnione do odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości nie objętych zbiorczym systemem odbioru organizowanym przez daną jednostkę samorządową.

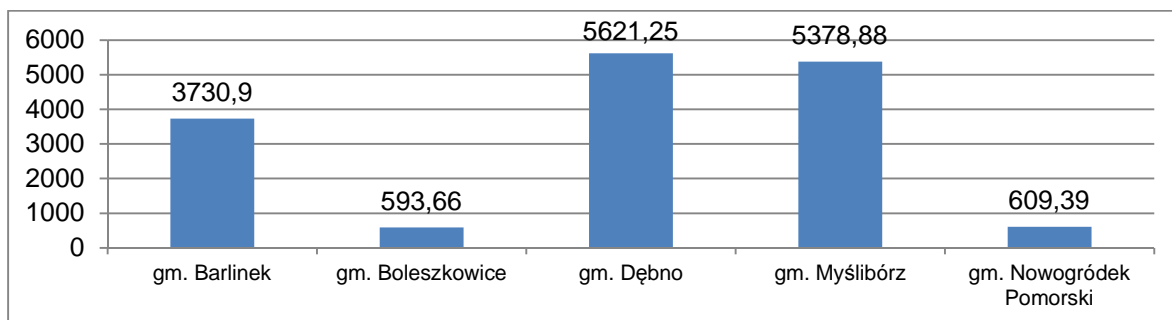
Aktem prawnym regulującym system stał się regulamin utrzymania porządku i czystości, który każda jednostka była zobowiązana zaktualizować zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami.

Zestawiając dane GUS, w kolejnej tabeli przedstawiono jak kształtowała się sytuacja w zbiorce odpadów komunalnych w powiecie myśliborskim. Ze względu na charakter gmin Dębno, Myślibórz i Barlinek (miejsko-wiejskie, skupienie ludności), na terenie tych jednostek zebrano najwięcej odpadów. Najmniej natomiast w gminie wiejskiej Boleszkowice.

Tabela 34. Informacje o zebranych zmieszanych odpadach komunalnych na terenie powiatu myśliborskiego

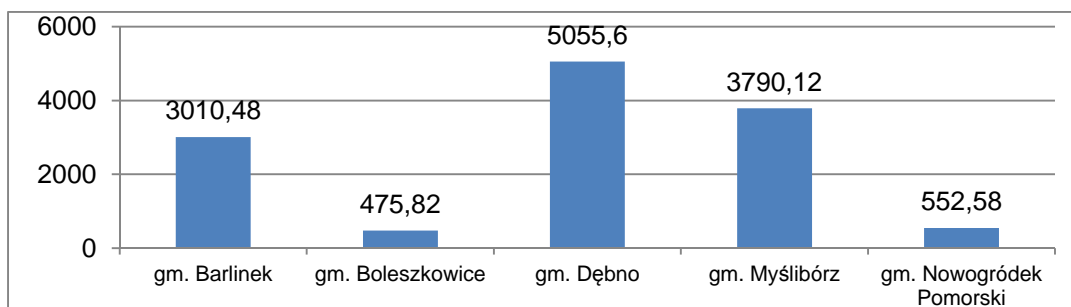
Wskaźnik	Gmina					Ogółem Powiat
	gm. Barlinek	gm. Boleszkowice	gm. Dębno	gm. Myślibórz	gm. Nowogródek Pomorski	
ilość zebranych odpadów komunalnych ogółem (Mg)	3 730,90	593,66	5 621,25	5 378,88	609,39	15 934,08
ogółem na 1 mieszkańca (kg)	188,5	203,0	268,4	261,9	180,6	1 102,4
w tym z gospodarstw domowych (Mg)	3 010,48	475,82	5 055,60	3 790,12	552,58	12 884,6
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)	152,1	162,7	241,4	184,6	163,7	904,5

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014

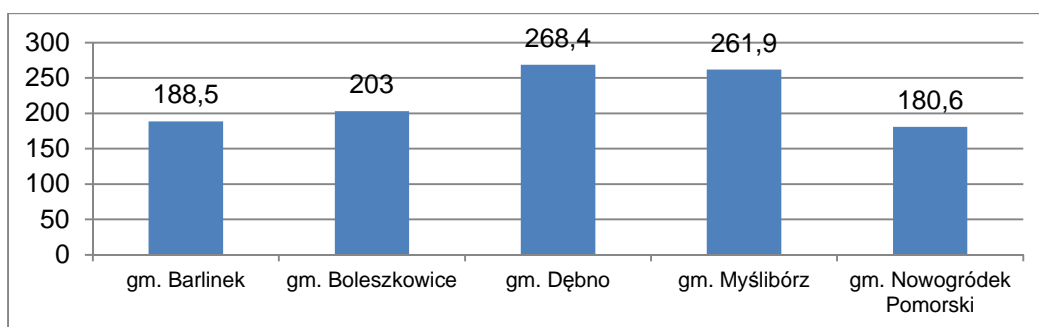
Wykres 8. Ilość zebranych odpadów komunalnych ogółem (Mg)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 9. Ilość zebranych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych (Mg)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 10. Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Realizowany w Powiecie system odbioru odpadów prowadzi do osiągnięcia przez poszczególne gminy poziomów recyklingu i odzysku odpadów, jakie zostały określone ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Odpady komunalne są wywożone na składowisko odpadów w m. Dalsze oraz na stację przeładunkową Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK) w Długoszynie. Odpady komunalne oraz zebrane selektywnie dostarczane przekazywane są na linię sortowniczą, na której odzyskiwane są surowce wtórne. Odpady nie nadające się do recyklingu (tzw. balast posortowniczy) przekazywane są na składowisko.

3.8.2. System gospodarki odpadami gospodarczymi

Uzupełnieniem systemu odbioru i właściwego zagospodarowania odpadów, jest gospodarka wytworzonymi odpadami innymi niż komunalne.

Zgodnie z danymi Marszałka za rok 2014 na terenie powiatu myśliborskiego w 2014 roku wytworzono łącznie 339 211,5313 Mg odpadów z sektora gospodarczego. Charakterystycznymi odpadami z powiatu są odpady z przemysłu drzewnego, odlewnictwa żelaza, odpady z oczyszczania i transportu gazu ziemnego, żużle paleniskowe, odpady z oczyszczalni ścieków oraz odpadowa tkanka zwierzęca. Od roku 2011 obserwuje się wzrost ilości wytworzonych odpadów. Sposób postępowania z odpadami przedstawia się następująco:

- 3 714,66 Mg poddano odzyskowi poza instalacjami,
- 320 802,6555 Mg poddano odzyskowi w instalacjach,
- 1 275,7895 Mg przekazano osobom fizycznym do wykorzystania,
- 24 996,69 Mg poddano unieszkodliwieniu w instalacjach.

Na analizowanym obszarze działają następujące instalacje do odzysku lub innego niż składowanie unieszkodliwiania odpadów komunalnych, nie będące jednocześnie regionalnymi instalacjami przetwarzania odpadów komunalnych (sortownie, zakłady przetwarzające odpady, stacje demontażu pojazdów itp., według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.):

- Zakład Blacharsko Lakierniczy Mechanika Pojazdowa Andrzej Palicki – Stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- Fol-Janx Jan Trojnar - linia do recyklingu (wytłaczarka, granulador),
- firma Usługowo Handlowo-Ogólnobudowlana „Pt” Tadeusz Przybyłek (kruszarka szczękowa),
- GRH Waldemar Wawrzyniak (ciąg produkcyjny do produkcji palet drewnianych),
- Bogdan Szkodziński – Stacja demontażu pojazdów,
- HaCon Sp. z o.o. (instalacja do odlewu żeliwa),
- Farm Equipment International Sp. z o.o. (instalacja do odzysku odpadowej tkanki zwierzęcej),
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Inżynieryjne „Korimex” Józef Korzeniowski - Stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- „Minerały” Sp. z o.o. (kruszarka),
- „Szyszka” Mariusz Szyszka Sp.J. (rozdrabniacz),
- „Eko-Myśl” Sp. z o.o. – instalacja mechanicznego przetwarzania odpadów,
- „Barlinek Inwestycje” Sp. z o.o. - instalacja do produkcji granulatu opałowego.

3.8.3. Położenie w regionie gospodarki odpadami

Regionem gospodarki odpadami komunalnymi jest określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami, obszar liczący co najmniej 150 000 mieszkańców. Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) – jest zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii oraz zapewniający termiczne przekształcanie odpadów lub:

- a) mechaniczno - biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku,
- b) przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków

- wspomagających uprawę roślin, spełniającego wymagania określone w przepisach odrębnych,
- c) składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Obszar 4 gmin: Boleszkowice, Balinek, Myślibórz i Nowogródek Pomorski został przypisany do Regionu Szczecińskiego (województwo zachodniopomorskie). Gmina Dębno została przydzielona natomiast do Regionu Centralnego utworzonego na terenie województwa lubuskiego. Według ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wszystkie odebrane z terenu jednostki zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mają być zagospodarowywane w RIPOK-ach wyznaczonych dla regionu, w którym znajduje się dana gmina.

Na terenie gminy Myślibórz w miejscowości Dalsze funkcjonuje instalacja do unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Zarządzającym składowiskiem odpadów jest firma EKO-MYŚL Sp. z o.o. z siedzibą Dalsze 36, 74-300 Myślibórz. Całkowita powierzchnia składowiska wynosi 78,2280 ha. Zgodnie z decyzją Starosty Myśliborskiego z dnia 14 maja 2009 r. Nr GKN.III.6018R-2/09 wymieniona firma lub jej następca prawny ma obowiązek przeprowadzenia rekultywacji gruntów o powierzchni 2,99 ha, kwatery numer 1 i 2 na części działki numer 2/3, położonej w obrębie Dalsze, w miarę jak grunty stają się zbędne całkowicie lub częściowo do prowadzenia działalności oraz zakończyć rekultywację najpóźniej w terminie 5 lat od zaprzestania eksploatacji. W niniejszej decyzji określono leśny kierunek rekultywacji. Powierzchnia działki nr 2/3 obręb Dalsze wynosi 66,3911 ha.

Kolejne tabele wskazują poszczególne instalacje regionalne i zastępcze.

Tabela 35. Regionalne składowisko odpadów komunalnych w regionie szczecińskim

INSTALACJE DO MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH											
Lp.	Region	Gmina	Rodzaj technologii	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalację	Zdolności przerobowe [Mg/rok]		Rodzaje przetwarzanych odpadów (kod)	Masa przetworzonych odpadów [Mg/rok]*		
						część mechaniczna	część biologiczna		2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	szczeciński	Police	instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych: -linia technologiczna a segregacji mechanicznej i ręcznej zmieszanych odpadów komunalnych; - kompostownia odpadów odsianych ze zmieszanych odpadów Komunalnych	Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym Leśno Górze 12, 72-004 Tanowo	Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym Leśno Górze 12, 72-004 Tanowo	60 000	35 000	20 03 01	32759,95	29759,08	44425,68
								20 03 02	203,64	158,00	129,06
								15 01 01	2,06	-	-
								15 01 02	37,12	35,68	-
								15 01 06	24,66	51,02	280,80

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (sprawozdanie z realizacji PGO dla województwa zachodniopomorskiego)

Tabela 36. Zastępcze instalacje do mechanicznego lub mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w regionie szczecińskim

INSTALACJE DO MECHANICZNEGO LUB MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH														
Lp.	Region	Gmina	Rodzaj technologii	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalację	Zdolności przerobowe [Mg/rok]		Rodzaje przetwarzanych odpadów (kod)	Masa przetworzonych odpadów [Mg/rok]*					
						część mechaniczna	część biologiczna		2011	2012	2013			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1.	szczeciński	Choszczno	Przetwarzanie mechaniczne	Modułowa Stacja Segregacji Odpadów	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie	40 000	-	200301	11088,4	10882,7	10 398,7			
2.	szczeciński	Szczecin	Przetwarzanie mechaniczne	Instalacja do mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych ul. Janiny Smoleńskiej ps. „Jachna” 35 71-005 Szczecin	Remondis Szczecin Sp. z o.o.	151 000	-	020299	080116	160199	-	-	Kod	Masa
								020304	080118	160216			040209	10,00
								020399	080120	160304			070199	3,06
								020601	080199	160306			070213	140,28
								020699	080201	160380			070299	0,77
								020704	080202	168001			080112	1,63
								020799	080299	170182			080199	3,47
								030105	080313	170201			080313	0,00
								030182	080315	170202			080318	3,53
								030199	080318	170203			080499	5,10
								030311	080399	170380			120102	10,28
								030399	080410	170411			120121	2,19
								040209	080412	170604			120199	0,34
								040215	080414	170904			150106	652,60
								040221	080416	190501			150109	2,55
								040222	080499	190801			150203	144,47
								040299	090110	190802			160103	33,06
								050199	090112	190902			160112	1,37
								050799	090199	190903			160116	0,45
								060603	120102	190904			160119	7,71
060699	120105	191201	160122	0,00										
			160216	3,95										
			160304	0,00										

INSTALACJE DO MECHANICZNEGO LUB MECHANICZO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH																		
Lp.	Region	Gmina	Rodzaj technologii	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalację	Zdolności przerobowe [Mg/rok]		Rodzaje przetwarzanych odpadów (kod)			Masa przetworzonych odpadów [Mg/rok]*							
						część mechaniczna	część biologiczna				2011	2012	2013					
								070199	120121	191204			160306	1,12				
								070213	120199	191205			160380	72,15				
								070217	150103	191207			168001	0,43				
								070280	150105	191208			170201	0,46				
								070299	150106	191212			170203	7,92				
								070481	150109	200108			170380	7,62				
								070499	150203	200110			170604	263,89				
								070599	160103	200111			191204	0,04				
								070681	160112	200125			191212	349,61				
								070699	160116	200128			200301	23481,88				
								070799	160119	200138			200307	690,02				
								080112	160120	200139								
								080114	160122	200180								
								200199	200301	200307								
								200201	20 0302	200399								
								200203	200303									
3.	szczeciński	Myślibórz	przetwarzanie mechaniczne	Instalacja mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych z produkcją paliwa alternatywnego	Eko-Mysł Sp. z o.o. Dalsze 36 74-300 Myślibórz	120 000	-	191212	200101	200138	200139	200203	200301	200302	200303	-	-	59 793,87
4.	szczeciński	Szczecin	przetwarzanie mechaniczne	Sortownia odpadów, ul. Księżnej Anny 11	SITA JANTRA Sp. z o.o.	120 000	-	15 01 01	20 02 01	19 12 04						69 800	80 600	48 800
								15 01 02	20 02 03	19 12 12								
								15 01 03	20 03 01	20 01 08								
								15 01 04	20 03 02	20 01 10								
								15 01 05	20 03 03	20 01 11								
								15 01 06	20 03 06	20 01 38								
								15 01 07	20 03 07	20 01 39								
								15 01 09	20 03 99	20 01 40								
								17 01 01	17 01 07	20 01 99								
								17 01 02	17 09 04									

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (sprawozdanie z realizacji PGO dla województwa zachodniopomorskiego)

Tabela 37. Zastępcze składowiska odpadów komunalnych w regionie szczecińskim

SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH											
Lp.	Region	Współrzędne geograficzne	Nazwa i adres instalacji	Zarządzający składowiskiem	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność pozostała [m ³]	Masa odpadów do przyjęcia [Mg]	Masa zeskladowanych odpadów [Mg]*	Masa przyjętych odpadów [Mg]		
									2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	szczeciński	dł. 14° 31' 10,00" sz. 53° 30' 31,00"	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Zakład Odzysku i Składowania Odpadów Komunalnych w Leśnie Górnym Leśno Górne 12, 72-004 Tanowo	523 523,2	52 861,7	41 830	256 783,12	26 503,51	14 824,84	27 968,95
2.	szczeciński	N 53° 15' 37,38" E14° 31' 30,54"	Składowisko odpadów Gryfino-Wschód	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. w Gryfinie	Kwatera nr 2A (eksploatowana) 110 000	64 297,6	121 000,0	50 092,6	11 074,25	11 581,89	2 125,97
					Kwatera nr 1 (zamknięta) 144 000	0,00	158 400,0	158 398,0	0,00	0,00	0,00

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (sprawozdanie z realizacji PGO dla województwa zachodniopomorskiego)

Tabela 38. Regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych w województwie oddane do użytkowania po 31.12.2013 r. – do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych

INSTALACJE DO MECHANICZNO-BIOLOGICZNEGO PRZETWARZANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH										
Region	Gmina	Rodzaj technologii	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalację	Zdolności przerobowe [Mg/rok]		Rodzaje przetwarzanych odpadów (kod)			Masa faktycznie przetworzonych odpadów [Mg/rok]*
					część mechaniczna	część biologiczna				2014
szczeciński	Miasto Szczecin	rozbudowa części mechanicznej biologiczne przetwarzanie	Szczecin, ul. Księżnej Anny 11	SITA JANTRA Sp. z o.o.	120 000	20 000	Część biologiczna			Instalacja oddana do użytkowania w kwietniu, brak możliwości podania danych
							19 12 12	02 06 80	02 01 83	
							19 08 02	02 07 01	02 02 01	
							19 08 05	02 07 02	02 02 03	
							19 08 09	02 07 04	02 02 04	
							19 08 12	02 07 05	02 03 01	
							19 09 01	02 07 80	02 03 03	
							19 09 02	03 01 01	02 03 04	
							19 12 01	03 01 05	02 03 05	
							19 12 07	03 01 82	02 03 80	
							ex 19 12 08	03 03 01	02 03 81	
							15 01 03	03 03 02	02 03 82	
							ex 15 01 09	03 03 05	02 04 03	
							20 01 08	03 03 07	02 04 80	
							ex 20 01 10	03 03 08	02 05 01	
							ex 20 01 11	03 03 10	02 05 02	
							20 01 25	03 03 11	02 05 80	
							20 01 38	04 02 10	02 06 01	
							20 02 01	02 01 03	02 06 03	
20 03 02	20 03 04	02 01 07								

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (sprawozdanie z realizacji PGO dla województwa zachodniopomorskiego)

Tabela 39. Regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych w województwie oddane do użytkowania po 31.12.2013 r. – do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych

INSTALACJE DO PRZETWARZANIA SELEKTYWNIE ZEBRANYCH ODPADÓW ZIELONYCH I INNYCH BIOODPADÓW								
Region	Rodzaj instalacji	Nazwa i adres instalacji	Podmiot eksploatujący instalację	Zdolności przerobowe [Mg/rok]	Rodzaje przetwarzanych odpadów (kod)			Masa faktycznie przetworzonych odpadów [Mg/rok] ^a
								2014
szczeciński	kompostownia	Szczecin, Księżnej Anny 11	SITA JANTRA Sp. z o.o.	1 800	16 03 80 19 08 01 19 08 05 19 08 09 19 08 12 19 09 01 19 09 02 19 12 01 19 12 07 ex 19 12 08 15 01 03 ex 15 01 09	20 02 01 ex 20 03 02 20 03 04 02 01 03 02 01 07 02 01 83 02 02 01 02 02 03 02 02 04 02 03 01 02 03 03 02 03 04	20 01 08 ex 20 01 10 ex 20 01 11 20 01 25 20 01 38 02 03 05 02 03 80 02 03 81 02 03 82 02 04 03 02 04 80 02 05 01	Nowa instalacja oddana do użytkowania w czerwcu, brak możliwości podania danych

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (sprawozdanie z realizacji PGO dla województwa zachodniopomorskiego)

Tabela 40. Zastępcze instalacje przetwarzania odpadów komunalnych w województwie, które uzyskały status instalacji zastępczej w 2014 r.

SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH										
Region	Współrzędne geograficzne	Nazwa i adres instalacji	Zarządzający składowiskiem	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność pozostała [m ³]	Masa odpadów do przyjęcia [Mg]	Masa zeskładowanych odpadów [Mg]	Masa faktycznie przyjętych odpadów [Mg]		
								2011	2012	2013
szczeciński	N: 52° E: 14°	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Lubiechowie Górnym	BSC EKOPAL Sp.j. ul. Smolańska 3 70-026 Szczecin	85 000	57 400	57 400	17 600	1 447,98	1 377,31	446,45
szczeciński	E 15 32 85 N 53 28 33	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Stradzewie	Miejskie Przedsiębiorstw o Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Choszcznie	180 000	45 134,17	37 860,82	88 139,18	12 631,8	12 140,4	1 1913,6

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (sprawozdanie z realizacji PGO dla województwa zachodniopomorskiego)

Gmina Dębno natomiast zadeklarowała przekazywanie wytworzonych odpadów komunalnych, w celu ich zagospodarowania, do instalacji w Długoszynie, która jest instalacją dla regionu centralnego w woj. lubuskim. Na terenie regionu centralnego istnieją obecnie 2 składowiska i 1 kompostownia, które spełniają warunki definicji dla regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Na

terenie regionu funkcjonują instalacje zastępcze do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, które będą przyjmowały odpady komunalne do czasu uruchomienia instalacji regionalnej w Słubicach i Długoszynie. Funkcję instalacji zastępczych w regionie centralnym pełnić będą: sortownia zmieszanych odpadów komunalnych w Kunowicach oraz sortownia zmieszanych odpadów komunalnych w Długoszynie.

3.8.4. Składowiska odpadów

W kolejnej tabeli zamieszczono wykaz zamkniętych i czynnych składowisk odpadów na terenie powiatu, wraz z ich charakterystyką. Obecnie na terenie powiatu zlokalizowanych jest siedem składowisk odpadów, z których sześć jest wyłączonych z eksploatacji.

Tabela 41. Wykaz składowisk odpadów na terenie powiatu myśliborskiego

Składowiska odpadów komunalnych	Faza eksploatacji	Uszczelnienia podłoża	Powierzchnia ogólna [ha]	Drenaż odciekowy powyżej podłoża	Monitoring	Zarządzający obiektem
Gmina Barlinek						
Strąpie	nieczynne 1994-2003	glina	0,94	tak	tak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Barlinku
Rychnów	nieczynne 1990-2003	glina	1,17	tak	tak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Barlinku
Gmina Boleszkowice						
Boleszkowice	zrekultywowane	brak	2,69	brak	nie	Urząd Gminy Boleszkowice
Gmina Dębno						
Dębno	zrekultywowane	brak	8,49	brak	tak	Celowy Związek Gmin CZG-12 - Długoszyń
Gmina Myślibórz						
Dalsze (nowe)	od 2001 roku	izolacja PEHD, geowłóknina	78,2	tak	tak	EKO-MYŚL Sp. z o. o. – Myślibórz
Dalsze (stare)	nieczynne 1987-2002	brak	2,03	brak	nie	Urząd Miasta i Gminy Myślibórz
Gmina Nowogródek Pomorski						
Nowogródek Pomorski	nieczynne 1985-2008	geomembrana	1,40	tak	tak	Urząd Gminy Nowogródek Pomorski

Źródło: Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020

3.8.4. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 42. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – dążenie gmin do osiągnięcia poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu oraz poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, – zwiększająca się corocznie ilość odpadów segregowanych w ogólnej ilości odebranych odpadów, – prawidłowo prowadzona gospodarka odpadami przez zakłady przemysłowe, – kontrole nieruchomości pod względem prawidłowości wypełniania obowiązków wynikających z regulaminu utrzymania porządku i czystości, – jedno funkcjonujące składowisko odpadów w ramach regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, – zamknięte i rekultywowane składowiska odpadów (Strąpie i Rychnów w gm. Barlinek, Boleszkowice, Dębno). 	<ul style="list-style-type: none"> – zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych zmieszanych odpadów komunalnych, – duże koszty funkcjonowania systemu odbioru odpadów, – brak umiejętności prawidłowej segregacji odpadów przez mieszkańców, – niewielkie możliwości nakłonienia mieszkańców do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, – zwiększająca się ilość wytworzonych odpadów gospodarczych, – zmniejszająca się ilość odzysku odpadów.
Czynniki zewnętrzne	<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizacje ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, wzmożona kontrola WIOŚ i organów ochrony środowiska w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi i gospodarczymi. 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w RIPOK, – skala i problemowość wprowadzonych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu, – powstawanie nowych podmiotów prowadzących zbieranie i odzysk odpadów.

Źródło: opracowanie własne

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.9.1. Flora i fauna¹²

Według podziału geobotanicznego Polski dokonanego przez Pawłowskiego i Szafera (1973 r.) obszar powiatu położony jest na terenie Niziny Szczecińskiej, Pojezierza Pomorskiego, Okręgi: Myśliborski i Brzegu Pradoliny Noteckiej, Pododdział Pas Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich w Dziale Bałtyckim.

Obszar powiatu jest bardzo zróżnicowany pod względem potencjalnej roślinności naturalnej. Do siedlisk występujących na terenie powiatu można zaliczyć: suboceaniczne acidofilne lasy bukowo - dębowe typu pomorskiego z dębem bezszypułkowym (*Fago – Quercetum petraeae*), suboceaniczne grądy typu pomorskiego (*Melico – Fagetum*), subkontynentalne bory mieszane dębowo – sosnowe (*Quercus – Pinetum*), żyzne buczyny niżowe typu pomorskiego (*Melico – Fagetum*), środkowoeuropejskie grądy w postaci nizinno-wyżynnej (*Galio – Carpinetum (colium)*), subkontynentalne bory mieszane dębowo – sosnowe (*Quercus Pinetum*), łągi jesionowo – olszowe (*Circaeus – Alnetum*), suboceaniczne grądy typu pomorskiego (*Stellario – Carpinetum*), łągi jesionowo – olszowe (*Circaeus – Alnetum*).

Lasy zarządzane są przez pięć nadleśnictw: Barlinek, Dębno, Różańsko, Myślibórz, Choszczno. Największe zalesienie notuje się w gminach: Boleszkowice - 52,5 %, Barlinek - 49 % i Dębno - 49,9 % oraz Nowogródek Pomorski – 45,6 %. Jedynie w gminie Myślibórz lasy zajmują 22,6 % powierzchni. Największymi kompleksami leśnymi w powiecie są Puszcza Barlinecka oraz kompleks leśny w okolicach Dębna. W większości lasów prowadzi się intensywną gospodarkę leśną. Skład gatunkowy drzew zdeterminowany jest przez warunki siedliskowe, przy czym drzewa iglaste zajmują ok. 70 % powierzchni.

W występującym naturalnym drzewostanie przeważają siedliska: bór mieszany, bór świeży, a we wschodniej części powiatu również las świeży. Panującym gatunkiem jest sosna, a wśród pozostałych gatunków najwięcej jest buka i dębu. Stan zdrowotny lasów na terenie powiatu określany jest jako dobry. Na terenie Powiatu Myśliborskiego ustanowiono także lasy ochronne, które stanowią około 35 % powierzchni lasów powiatu:

- w Nadleśnictwie Barlinek na powierzchni 5 616,91 ha wyodrębniono lasy wodochronne – 5 208,30 ha, glebochronne – 169,20 ha, lasy stanowiące ostoję zwierząt chronionych – 150,02 ha i lasy cenne przyrodniczo – 88,9 ha,
- w obrębie Nadleśnictwa Dębno na powierzchni 10 928,89 ha wyodrębnione zostały lasy wodochronne – 9 925,42 ha, lasy w obrębie granic administracyjnych miasta – 546,21 ha, lasy stanowiące ostoję dla zwierząt chronionych – 423,53 ha, lasy cenne przyrodniczo – 20,12 ha i drzewostany nasienne – 13,59 ha,
- na terenie Nadleśnictwa Myślibórz ochroną jako lasy ochronne objęto lasy wodochronne – 226,94 ha,
- w Nadleśnictwie Różańsko na powierzchni 391,00 ha ochroną objęto lasy wodochronne – 271,68 ha i ostoje zwierząt chronionych – 119,32 ha.

System przyrodniczy uzupełnia zieleń urządzona: parki, parki podworskie, czy też zespoły parkowo - pałacowe, cmentarze, skwery, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, ogródki działkowe, zieleń obiektów sportowych, itp. Na terenie powiatu jest około 50 parków podworskich, które powstały na przełomie XVIII i XIX wieku. Większość z nich wpisana jest

¹² Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020

do rejestru zabytków. Na szczególną uwagę zasługują parki umieszczone w rejestrze zabytków: Barnówku, Dolsku, Dysznie, Dzierzgowie, Grzymiradzu, Janowie, Ostrowcu, Smolnicy, Warnicach, Wysokiej, Starej Dziejzinie, Strąpiu, Giżynie, Karsku, Czernikowie, Czólnowie, Dąbrowie, Derczewie, Golczewie, Golenicach, Kierzkowie, Kruszwinie oraz Nawrocku, Niepołcku, Otanowie, Pniowie, Renicach, Rościnie, Sitnie, Sulimierzu, Tarnowie.

Według podziału zoogeograficznego Polski A.S., Kostrowickiego (1999 r.) powiat należy do Okręgu Centralnego należącego do Podregionu Środkowego w Regionie Środkowoeuropejskim.

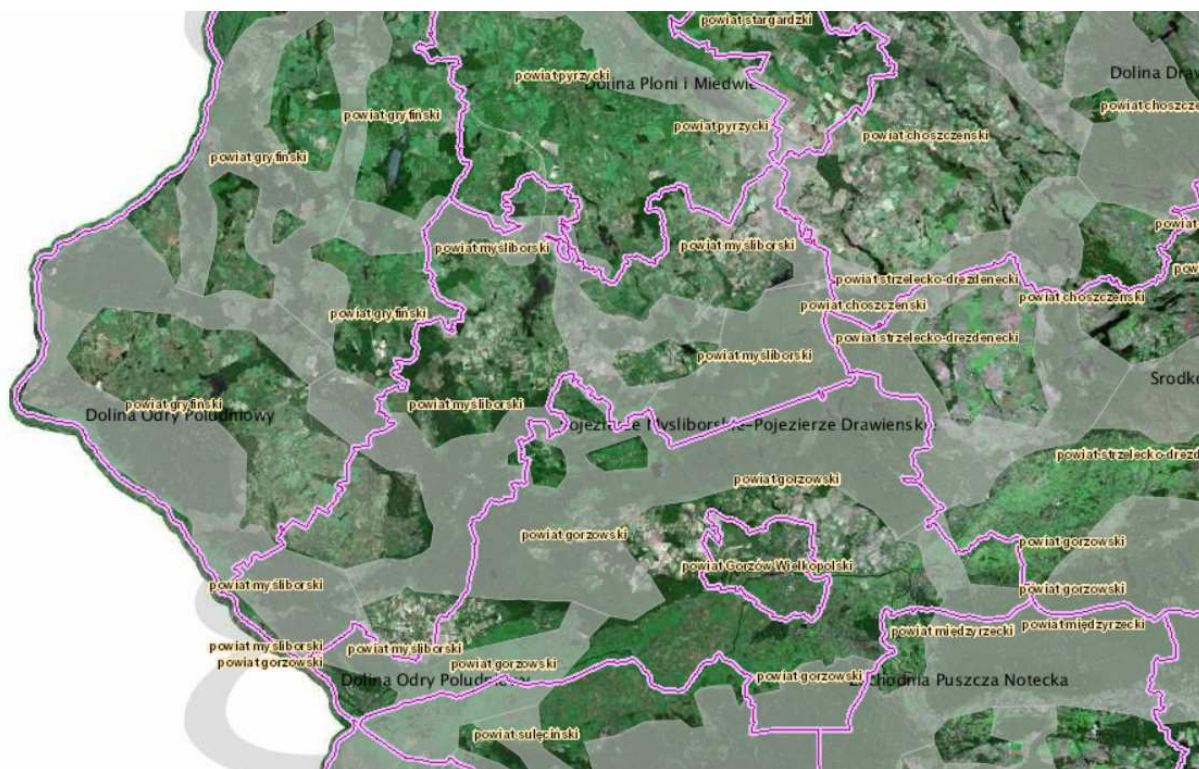
3.9.3. Przyroda chroniona i jej zasoby

Wśród najważniejszych form ochrony przyrody powołanych na terenie powiatu, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) można zaliczyć: parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Obszary należące do sieci Natura 2000 to: specjalne obszary ochrony siedlisk i obszary specjalnej ochrony ptaków.

Przez teren Powiatu przebiegają również korytarze ekologiczne, które Polska Akademia nauk wyznacza jako:

- Korytarz Północny - łączy Puszcę Augustowską, Knyszyńską i Białowieską na wschodzie z Cedyńskim Parkiem Krajobrazowym na zachodzie. Przechodzi przez Dolinę Biebrzy, Puszcę Piską, Pojezierze Iławskie, Bory Tucholskie, Pojezierze Kaszubskie, Puszcę Koszalińską, Goleniowską i Wkrzańską, Lasy Krajeńskie, Wałęckie i Drawskie, Puszcę Gorzowską,
- Korytarz Północno-Centralny - łączy Puszcę Białowieską i Mielnicką z Parkiem Narodowym Ujście Warty. Przechodzi przez Dolinę Bugu, Puszcę Białą i Kurpiowską, Lasy Włocławskie, Puszcę Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcę Notecką, Lasy Lubuskie, Puszcę Drawską i Lasy Gorzowskie.

W ramach tych dwóch głównych korytarzy wyróżnia się mniejsze jednostki: Pojezierze Myśliborsko – Drawieńskie, Dolinę Odry Południową oraz Dolinę Płoni i Miedwie.

Ryc. 33. Korytarze ekologiczne przebiegające przez powiat myśliborski

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.3.1. NATURA 2000

Na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Na terenie powiatu ustanowiono 7 specjalnych obszarów ochrony siedlisk mających znaczenie dla wspólnoty oraz 3 obszary specjalnej ochrony ptaków, tj.:

- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolna Odra PLH320037 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych, z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie),
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Gogolice – Kosa PLH320038,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Jezioro Kozie PLH320010 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Gorzowie Wilkp. z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Ostoja Barlinecka PLH080071,

- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Pojezierze Myśliborskie PLH320014,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Jezioro Dobropolskie PLH320070,
- obszar specjalnej ochrony ptaków Dolina Dolnej Odry PLB320003 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Witnicko – Dębniańska PLB320015 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych),
- obszar specjalnej ochrony ptaków Puszcza Barlinecka PLB080001 (powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 ze zm.), obowiązuje także Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Gorzowie Wlkp. z dnia 21 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych).

Obszar Dolina Płoni i Jezioro Miedwie PLH320006 zajmuje około 20 744 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Barlinek. Obejmuje doliny: rzeki Płoni od źródeł w rejonie Barlinka do miejscowości Kołbacz i jej dopływów: Strzelicy i Krzekny. Ostoja jest istotnym korytarzem ekologicznym o dużej bioróżnorodności i wyróżniających się dwóch jednostkach:

- źródłiskowa dolina Płoni - przełom górnego odcinka Płoni przez morenę czołową porośnięty grądami środkowoeuropejskimi, kwaśnymi buczynami oraz lasami mieszanymi sąsiadującymi z murawami kserotermicznymi i płatami ciepłych dąbrów. Występują tu także suche, piaszczyste wzgórza zajęte przez zbiorowiska borów mieszanych i łąki mezofilne (*Arrhenatherion*). Wokół bogatych w węglan wapnia źródeł utworzyły się trawertyny i torfy źródłiskowe. Torfowisko w dnie doliny z udziałem łąk wilgotnych (*Calthion*) i zmiennowilgotnych (*Molinion*) obfitujących w osobliwości florystyczne, typowe dla siedlisk zasobnych w wapń wykorzystywane jest jako użytki zielone.
- Basen Pra-Miedwia - równiny o bardzo żyznych glebach powstałe po sztucznym obniżeniu poziomu wody wielkiego jeziora tzw. Pra-Miedwia. W głębszych partiach do dziś pozostały jeziora (typu ramienicowego) np. Miedwie, Płoń, Będgoszcz, Zaborsko, Żelewo i Żelewko. W rejonie jeziora Płoń rozwinęły się kompleksy bagiennych olsów i łągów, a na skłonach doliny: żyznych łągów wiązowych (także nad Miedwiami k. Wierzchlądu) i grądów. Na eksponowanych zboczach występują murawy kserotermiczne (m.in. koło Przywodzia, Gardźca, Oćwieki, St. Przylepu, Grędźca, Turzego). Stwierdzono tu występowanie 17 rodzajów siedlisk załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 11 gatunków załącznika II tej Dyrektywy. Do najważniejszych biotopów należą mokradła węglanowe (*Caricion davallianae*), wykształcone w wodach i na brzegach jezior, lokalnie wzbogacone o gatunki halofilne (Wierzbno). Występują tu największe powierzchnie w Polsce szuwarów kłociowych, najbogatsza w Polsce populacja storczyka błotnego oraz jedno z nielicznych w Polsce stanowisk turzycy *Buxbaumia* i marzycy czarniawej.

Z zagrożeń, jakim podlega ten obszar wymienić należy: antropopresja związana z gospodarką rolną (zmiany intensywności użytkowania łąk, rozszerzenie arealu gruntów ornych, zaniechanie tradycyjnego, ekspansywnego użytkowania łąk, eutrofizacja, m.in. bezściółkowy chów świń; melioracje, spadek poziomu wód gruntowych, budowa stawów

rybnych, eksploatacja kredy jeziornej i torfu; zalesianie muraw kserotermicznych lub ich spontaniczne zarastanie.

Obszar **Dolna Odra PLH320037** zajmuje obszar 29 536,0 ha, w powiecie zajmuje teren gminy Boleszkowice. Dolina Odry (dwa główne kanały: Wschodnia Odra i Zachodnia Odra), to przeplatające się wzajemnie: tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łąkowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki oraz wysepki. Duży udział w obszarze stanowią naturalne tereny zalewowe. Obszar ten obejmuje także odcinki strefy krawędziowej Doliny Odry z miejscami porośniętymi roślinnością sucholubną (łącznie z murawami kserotermicznymi oraz lasami). Znajduje się tu 14 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG dobrze zachowanych, rzadkie i zagrożone gatunki zwierząt, w tym 17 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ciekawym obiektem jest Międzyodrze, tzn. wyspa torfowa położona pomiędzy Odrą Wschodnią i Odrą Zachodnią. Jest to obszar największego w Europie torfowiska fluwiogenicznego o miąższości do 10 m, poprzecinanego siecią kanałów, starorzeczy, rowów i rozlewisk. Dzięki temu wykształciła się tu charakterystyczna szata roślinna i osiedliły liczne gatunki zwierząt. Z punktu widzenia ornitologicznego jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej E006, zwłaszcza dla migrujących i zimujących gatunków ptaków wodno-błotnych.

Obszar Gogolice-Kosa PLH320038 zajmuje powierzchnię ok. 1 425 ha. Położony jest na terenie gminy Dębno i Trzcinański Zdrój. Obejmuje m.in. m. Dębno oraz doliny dwóch małych rzek Kosy i Myśli o długości 19 km; w jego skład wchodzi też kompleksy eutroficznych zbiorników wodnych, szuwały, łąki i torfowiska niskie. W północnej części obszaru występują również zarośla olszowe i nadrzeczne zalewane olsy. Jest to obszar zaproponowany dla ochrony największej populacji żółwia błotnego na Pomorzu Zachodnim – liczebność dorosłych żółwi szacuje się tu na ok. 30 osobników.

Obszar **Jezioro Kozie PLH320010** zajmuje powierzchnię 179,36 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Myślibórz oraz Nowogródek Pomorski i obejmuje jezioro kredowe z pokładami kredy jeziornej - rzadki w Polsce typ zbiornika wodnego. Wokół jeziora występuje wiele różnorodnych przybrzeżnych zespołów roślinnych, spośród których najcenniejsze są zarośla chronionej w Polsce brzozy niskiej i szuwar z rzadko występująca w Polsce, wapniolubną rośliną - kłocią wiechowatą. Szuwar kłociowy znajduje się na południowym i południowo - wschodnim brzegu jeziora i sukcesywnie rozrasta się w stronę lustra jeziora. Natomiast na obrzeżu jeziora występują liczne kalcyfilne zbiorowiska roślinności łąkowo - pastwiskowej. Na terenie ostoi występują 4 rodzaje siedlisk ważnych w ochronie bioróżnorodności w Europie, m.in. łąki użytkowane ekstensywnie i priorytetowe torfowiska nakredowe. Ostoja jest miejscem rozrodu wielu płazów, w tym kumaka nizinnego - gatunku cennego z europejskiego punktu widzenia. Lęgi odbywa tu również wiele gatunków ptaków wodno-błotnych, natomiast w okresie przelotów odpoczywają tu stada gęsi i kaczek. Spośród ważnych dla Europy ptaków występują tu: żuraw, bąk, błotniak stawowy. Z zagrożeń, jakim podlega ten obszar wymienić należy: budowę małych stawów rybnych na obrzeżu jeziora w miejsce użytków zielonych, brak ekstensywnych form gospodarki łąkowej i pastwiskowej i związana z tym sukcesja zmierzająca w kierunku wykształcenia trwałych ekosystemów leśnych, brak odbudowy systemu melioracyjnego powodującego wtórne zabagnienie gleb (wszczynające procesy bagienne – mułotwórcze i torfotwórcze); dla utrzymania struktury roślinności łąkowej i pastwiskowej jest wymagana regulacja stosunków wodnych (remont rowów, modernizacja przepustów i zastawek, zdrenowanie terenu).

Obszar **Ostoja Barlinecka PLH080071** zajmuje obszar 26 596,40 ha i w powiecie zajmuje teren gminy Barlinek, obejmuje fragment rozległej sandrowej Równiny Gorzowskiej, porośniętej lasami Puszczy Gorzowskiej. Teren ma bogatą sieć hydrograficzną, przecinają go dopływy Noteci Polka i Santoczna oraz dopływ Warty Kłodawka. Na terenie obszaru znajduje się kilkadziesiąt jezior. Liczne są niewielkie oczka wytopiskowe, a także torfowiska. Mimo dominacji drzewostanów sosnowych, duży jest udział buczyn i dąbrów. Najlepiej zachowany zwarty kompleks lasów bukowych znajduje się na południe od Barlinka. Na mniejszych powierzchniach, w zagłębieniach terenu, występują bory bagienne i olsy, a w dolinach cieków i w okolicy źródlisk - łągi.

Obszar **Pojezierze Myśliborskie PLH320014** zajmuje powierzchnię około 4 296 ha. Położony jest na terenie gminy Myślibórz, Kozielice i Lipiany. Obszar ten cechuje urozmaicony krajobraz wzniesień morenowych i jezior, szczególną wartością obszaru jest bogactwo siedlisk - należy tu wymienić żyzną buczynę o naturalnym charakterze ze starymi drzewostanami oraz rzadkie zbiorowiska torfowiskowe i dobrze zachowane podwodne łąki ramienic.

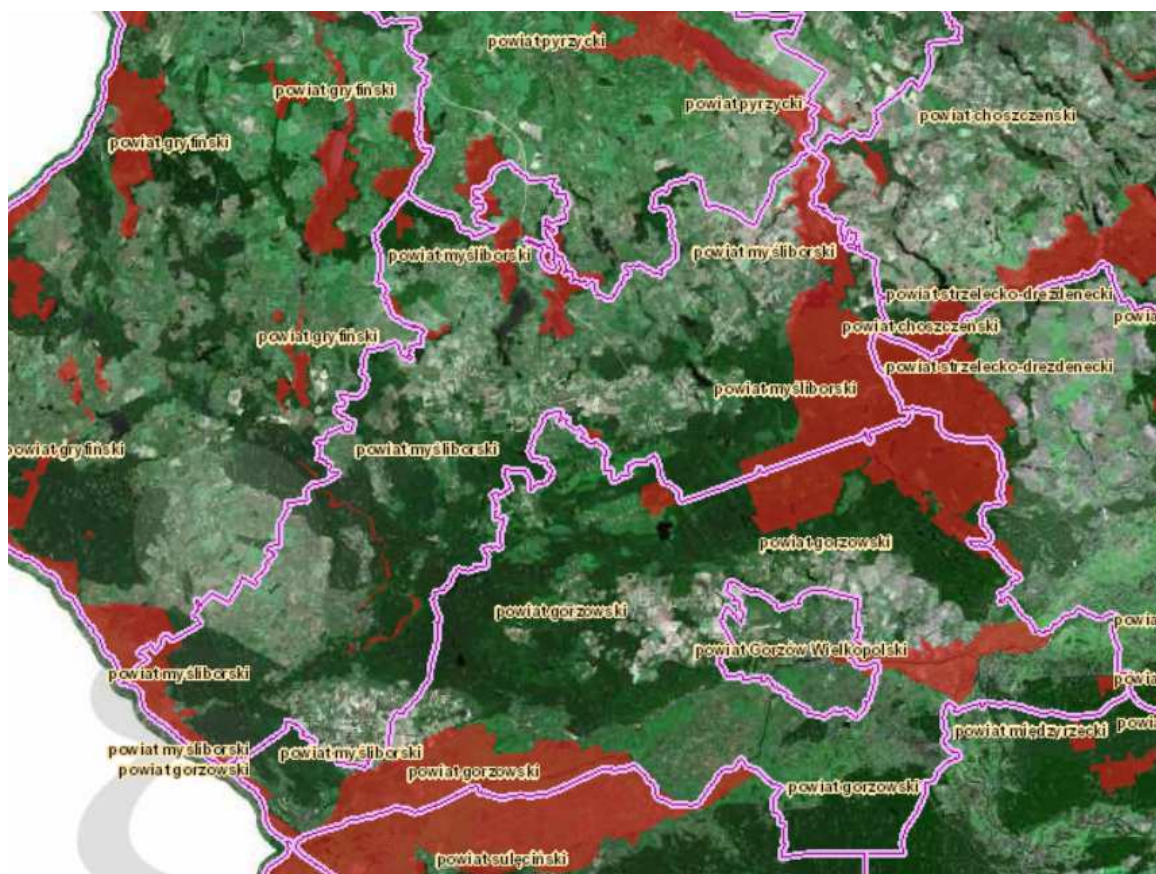
Obszar **Jeziro Dobropolskie PLH320070** zajmuje powierzchnię około 397,9 ha. Misa jeziora Dobropolskiego leży na pograniczu gmin Trzcianko Zdrój i Myślibórz. Obszar obejmuje jezioro wraz z przyległymi torfowiskami oraz otaczającymi je wilgotnymi łąkami, będące siedliskiem cennych gatunków flory i fauny. Większość włączonych do ostoi lasów liściastych to łągi olszowo-jesionowe. Na terenach wyżej położonych znajdują się grądy i buczyny. Jezioro o charakterze degenerującego jeziora mezotroficznego zachowało płyty podwodnych łąki ramienic oraz jezierz. W bagiennej części nad jeziorami znajdują się osady gytii jeziornej. Duże powierzchnie zajmują płyty szuwarów, turzycowiska, oraz wilgotne łąki. Na niewielkich wyniesieniach zachowały się fragmenty muraw kserotermicznych. W obszarze odnotowano obecność 6 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W granicach obszaru występują duże płyty łągów olszowo-jesionowych z dominacją jesionu, łąk olszyn źródliskowych zbliżonych do naturalnych oraz płyty dobrze zachowanego grądu powstałego spontanicznie. Dużą część obszaru zajmuje rynnowe jezioro twardo wodne z zachowanymi łąkami ramieniowymi.

Obszar **Dolina Dolnej Odry PLB320003** to obszar o powierzchni 60 207,1 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Boleszkowice. Obszar obejmuje dolinę Odry, pomiędzy Kostrzynem a Zalewem Szczecińskim, wraz z Jeziorem Dąbie. Rozciąga się na długości około 150 km. W części ujściowej Odra dzieli się na dwa główne rozgałęzienia - Odrę Wschodnią i Regalicę. Międzyodrze, czyli obszar pomiędzy głównymi odnogami (kanałami), jest płaską równiną z licznymi jeziorkami i mniejszymi ciekami. Jest on okresowo zalewany. Jezioro Dąbie jest rozległym, płytkim zbiornikiem zasilanym przez wody opadowe i rzeczne oraz przez wody morskie. W Jeziorze Dąbie występuje bogata roślinność wodna, a wzdłuż brzegu duże powierzchnie zajmują szuwały, łąki i mokradła, łągi i zarośla wierzbowe. Na wyspach rosną olsy i łągi jesionowo-olszynowymi. Obszar charakteryzuje bogata flora roślin naczyniowych z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi oraz zróżnicowane zbiorowiska roślinne. Cały obszar jest ostoją ptaków o randze europejskiej. Teren szczególnie ważny dla ptaków wodno-błotnych (zarówno w okresie lęgowym, wędrownym i zimowiskowym), które występują tu w olbrzymich koncentracjach, np. na jesiennym zlotowisku zbiera się do 9 000 żurawi. Występują tu, co najmniej 34 gatunki

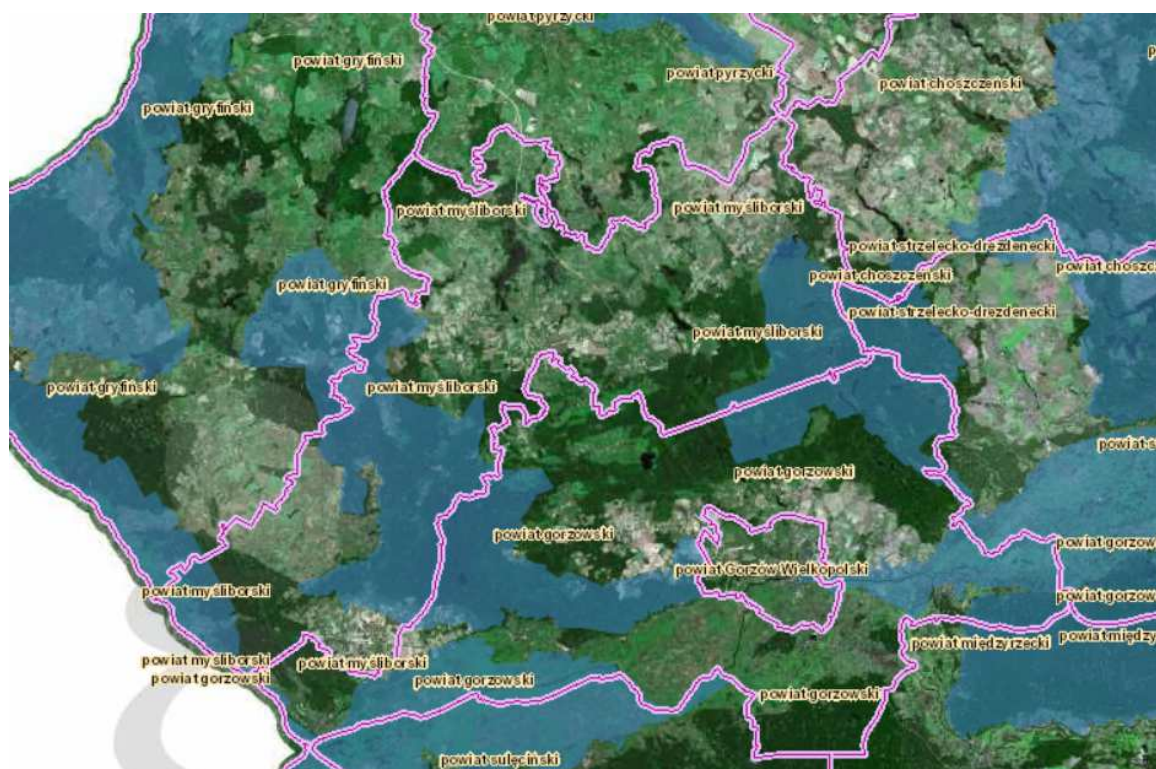
ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Szczególne znaczenie mają populacje takich gatunków jak: podróżniczek, czapla siwa, bielik, kania czarna, kania ruda, krakwa, rybitwa białoczelna i rybitwa czarna, batalion, bąk, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, błotniak zbożowy, gąsior, kropiatka, puchacz, rybołów, sowa błotna, trzmielojad, derkacz, jarzębatka, wodniczka i zielonka, zimorodek i żuraw. Występuje tu również bogata fauna innych zwierząt kręgowych (w tym łosie i bobry). Największe zagrożenie dla tego obszaru to zanieczyszczenia wód produktami pochodzenia rolniczego, przemysłowego i komunalnego oraz kłusownictwo.

Obszar **Ostoja Witnicko – Dębniańska PLB320015** to obszar o powierzchni 46 993,07 ha. Obszar w powiecie zajmuje teren gminy Dębno, Myślibórz oraz Boleszkowice. Przeważają tam bory sosnowe, ale również są tam połacie buczyn, dębów i olsów. Największym jeziorem jest Ostrowieckie. W środkowej części ostoi przepływa rzeka Myśla. Rzekom towarzyszą niewielkie starorzecza i rozległe kompleksy stawów rybnych. Teren jest w małym stopniu zurbanizowany i przekształcony antropogenicznie. Stwierdzono tu występowanie co najmniej 32 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Liczebność 4 gatunków: kani rudej, bielika, żurawia i derkacza kwalifikują ostoję do międzynarodowych ostoi ptaków. 13 gatunków zostało zamieszczonych na liście zagrożonych ptaków w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Ostoja jest jednym z 10 najważniejszych w Polsce miejsc lęgowych żurawia, kani rudej i bielika. Występują tu takie rzadkie gatunki jak: bąk, bączek, kania czarna, orlik krzykliwy, rybołów, siewka złota, biegus zmienny, batalion, łączak, puchacz i podróżniczek. Z zagrożeń jakim ulega ten teren wymienić należy: gospodarkę leśną, wydobywanie ropy i gazu na północ od obszaru, procesy odwadniania ekosystemów torfowisk niskich, mszarnych przejściowych oraz wysokich. Rybacka penetracja jezior dzierzawionych przez PZW oraz spływ nawozów z pól nasila procesy eutrofizacji zbiorników dystroficznych i powoduje wydeptywanie stale tych samych fragmentów fitocenoz mszarnych; natomiast łowiectwo i kłusownictwo jest przyczyną penetrowania siedlisk. Poważnym zagrożeniem jest rozbudowana kopalnia ropy i jej pola eksploatacyjne położone w pobliżu ostoi.

Obszar **Puszcza Barlinecka PLB080001** zajmuje obszar 26 505,63 ha, w powiecie zajmuje teren gminy Barlinek. Obszar obejmuje fragment równiny sandrowej porośniętej zwartym kompleksem lasów sosnowych Puszczy Gorzowskiej (Lasów Barlineckich) z udziałem buczyn i dąbrów. W zagłębieniach terenu (rynnny polodowcowe i wytopiska) występują bory bagienne i olsy, a w dolinach cieków i w okolicy źródeł – łągi. Obszar charakteryzuje bogata sieć hydrograficzna: rzeki, kilkadziesiąt jezior, niewielkimi oczkami wytopiskowymi i torfowiskami. Na terenie ostoi występują licznie chronione i rzadkie gatunki 1 gatunek ptaków migrujących, 8 gatunków ssaków, 10 płazów, 4 gadów, 2 ryb, 11 roślin flory naczyniowej, w tym np. roślina wodna - krasnorost. W okresie lęgowym obszar zasiedlają ptaki: puchacz, bielik, orlik, dzięcioł czarny, kania czarna, kania ruda, rybołów, bocian czarny, trzmielojad, zimorodek i żuraw. Stwierdzono tu występowanie 14 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 4 gatunki z załącznika II, w tym: 1 gatunek ssaka, 3 gatunki płazów i gadów (w tym żółw błotny) i 1 gatunek rośliny oraz 20 gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej i nie wymienione w Dyrektywie - 5 gatunków ptaków cennych i zagrożonych. Z zagrożeń, jakim podlega ten obszar wymienić należy: wycinanie starych drzewostanów, osuszanie terenów, zanieczyszczenia wód, presja turystyczna, bezpośrednie zagrożenie na skutek penetracji siedlisk (płoszenie, niszczenie gniazd), niszczenie ich przez wydeptywanie.

Ryc. 34. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLH na terenie powiatu myśliborskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 35. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLB na terenie powiatu myśliborskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.3.2. Park krajobrazowy

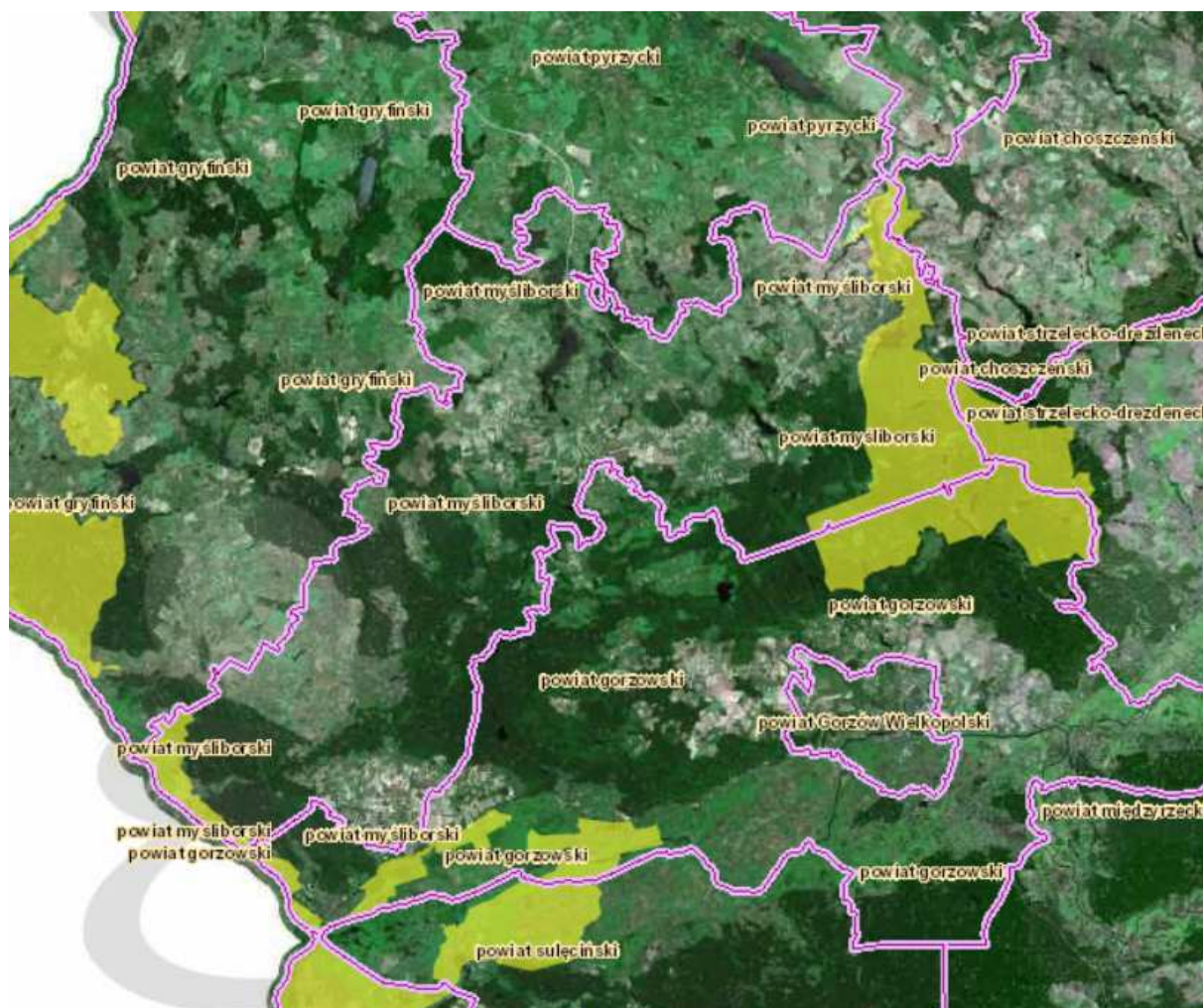
Na terenie powiatu myśliborskiego znajdują się dwa parki krajobrazowe:

- część Barlinecko - Gorzowskiego Parku Krajobrazowego,
- część Parku Krajobrazowego „Ujście Warty”.

Barlinecko – Gorzowski Park Krajobrazowy – powołano rozporządzeniem nr 27 Wojewody Gorzowskiego z dnia 23.10.1991 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 14 poz. 87 z dn. 29.10.1991 r.). W roku 1996 rozszerzono granice parku poprzez włączenie obszaru Doliny Płoni i zatwierdzenie Planu ochrony Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego - rozp. Wojewody Gorzowskiego nr 6 z dn. 18.07.1996 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 7 poz. 61 z dn. 24.08.1996 r.). Po reformie administracyjnej rozporządzenia zostały zachowane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego Rozporządzeniem 2/99 z dnia 30 marca 1999 r. Obowiązujące Rozporządzenie nr 107/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 21 lipca 2006 r w sprawie Barlinecko-Gorzowskiego Parku krajobrazowego. Obecnie na terenie gminy Barlinek znajduje się: część Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego o pow. 10 698,9 ha i część otuliny Parku o pow. 10 181 ha. Na mocy porozumienia zawartego 14 grudnia 2004 r. pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim i Wojewodą Lubuskim cały Park, w tym część położona na terenie województwa zachodniopomorskiego, zarządzany jest przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego. O wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych parku decydują bardzo bogate i różnorodne lasy oraz wody - strumienie i małe rzeki meandrujące przez kompleksy leśne i przepływające przez liczne i malownicze jeziora. Przeważającą część powierzchni Parku zajmują lasy (87 %), głównie bory mieszane, lasy mieszane, bory świeże i wilgotne, olsy i olsy jesionowe. Największy udział w drzewostanie lasów ma sosna, a następnie buk, dąb, olsza, świerk, brzoza i modrzew. Szata roślinna Parku charakteryzuje się dużą różnorodnością zbiorowisk roślinnych, z których szczególnie cenne są zbiorowiska szuwarowe. Występuje również wiele gatunków chronionych jak np. bluszcz pospolity, widłak goździsty, orlik pospolity, rosiczka okrągłolistna lilia złotogłów i inne. Różnorodność siedliskowa Parku gwarantuje występowanie bogatej fauny. Na obszarze tym żyje wiele ssaków, gadów i owadów. Szczególnie różnorodna jest awifauna, ze 142 gatunkami ptaków, wśród których są takie jak: bielik, rybołów, orlik krzykliwy, kania rdzawa, kania czarna, puchacz, bocian czarny, gągoł, żuraw i zimorodek.

Park Krajobrazowy „Ujście Warty” – powierzchnia parku w powiecie wynosi 1 798,49 ha. Park nie posiada otuliny. Położony jest w dolinie Odry w gminie Boleszkowice. Pozostała część znajduje się w województwie lubuskim, w przyujściowym odcinku Warty. Głównym zadaniem parku jest zachowanie walorów nieprzekształconego obszaru doliny dużych rzek wraz z otaczającymi je krawędziami wysoczyzn. Tereny parku znajdujące się w gminie Boleszkowice podlegają Zespołowi Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego. Część parku w granicach woj. lubuskiego zarządzana jest przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Lubuskiego z siedzibą w Gorzowie Wlkp. – Park Krajobrazowy „Ujście Warty” w Lipach (gmina Kłodawa). Na terenie Parku występuje szereg cennych zbiorowisk roślinnych, charakterystycznych dla dolin rzecznych. Znajdują się tu zbiorowiska bagiennej roślinności z przewagą turzycowisk, wśród których miejscami występują płaty szuwarów trzcinowych, mannowych oraz mozgowych. Obszary te stanowią miejsce występowania gatunków roślin chronionych oraz typowych dla dolin rzecznych, między innymi rzadkiego wilczomleczka błotnego *Euphorbia palustris*. Interesujące są tu wyspy mineralne, głównie piaszczyska z charakterystyczną roślinnością psammofilną (rośnie

tu m.in. chroniona turzycza piaskowa *Carex arenaria* i liczne porosty). Znajduje się tu także cenny drzewostan dębowy na siedlisku łągowym. Tworzą go kilkudziesięcioletnie dęby szypułkowe *Quercus robur* o krótkim pniu i krzaczastej formie korony. Teren stanowi ponadto miejsce rozmnażania się, żerowania i odpoczynku licznych gatunków zwierząt, w tym rzadkich i zagrożonych jak: bóbr europejski *Castor fiber*, bielik *Haliaeetus albicilla*, nurogęś *Mergus merganser*, gągoł *Bucephala clangula*, czapla siwa *Ardea cinerea*, bocian biały *Ciconia ciconia*, kuna leśna *Martes martes*. Ponadto występują tu licznie ptaki wodno-błotne, a rozległe równiny są żerowiskiem ptaków drapieżnych. Ważnym elementem są również oczka wodne stanowiące potencjalne miejsce rozrodu i przebywania bobra oraz wielu chronionych gatunków płazów.

Ryc. 36. Lokalizacja obszaru Parków Krajobrazowych w rzucie ogólnym na tle powiatu
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.3.3. Rezerwat przyrody

Na terenie powiatu myśliborskiego znajduje się siedem rezerwatów przyrody, tj.: Markowe Błota, Skalisty Jar Libberta (gmina Barlinek), Cisy Boleszkowickie (gmina Boleszkowice), Czapli Ostrów (gmina Dębno), Tchórzyno, Długogóry, Jezioro Jasne (gmina Myślibórz).

Rezerwat przyrody „**Markowe Błota**” to rezerwat ornitologiczny zajmujący obszar około 193,4 ha. Stanowi kompleks lasów i terenów podmokłych z bogatą ornitofauną, licznymi populacjami roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich takich jak: turzyca bagienna, konwalia majowa, rosiczka okrągłolistna, nawodnik okółkowy, kruszyna pospolita, marzanka wonna, bagno zwyczajne, widłak goździsty, widłak jałowcowaty, grąźel żółty, grzybień biały, starzec bagienny, pływacz zwyczajny, kozłek dwupienny (widłaki, rosiczka, grąźel żółty – Bieńkowski 1998 r.), roślinność torfowiskowa, bagienna, zaroślowa i leśna. Został powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dn. 26 stycznia 1994 r., obowiązuje dla niego rozporządzenie Nr 41/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Markowe Błota”. W trakcie konsultacji i opiniowania jest akt zarządzenia RDOŚ w sprawie rezerwatu.

Rezerwat przyrody „**Skalisty Jar Libberta**” zajmuje powierzchnię około 33,21 ha i jest to rezerwat krajobrazowy. Ochronie podlega tu fragment morenowego zbocza rynny polodowcowej, z głębokim wąwozem, stanowisko skał wapiennych, zlepieńców, piaskowców i głazów narzutowych. Dnem wąwozu okresowo sączy się strumień, ponadto w rezerwacie znajdują się liczne zagłębienia okresowo lub stale wypełnionych wodą. Wąwóz porasta las dębowo-bukowy. Powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 27 czerwca 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody, obowiązuje rozporządzenie Nr 69/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Skalisty Jar Libberta”. Obowiązuje dla niego Zarządzenie RDOŚ w Szczecinie z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody.

Rezerwat przyrody „**Cisy Boleszkowickie**” to obszar lasu i bagien o powierzchni 9,38 ha (powierzchnia zweryfikowana do 9,16 ha). Jest to rezerwat leśny i na jego terenie znajduje się 439 cisów naturalnie rosnących pod okapem 150-letnich sosen. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska cisów w jego różnych formach rozwojowych. Do gatunków chronionych na obszarze rezerwatu należy także paprotka zwyczajna, bluszcz pospolity, kruszyna, konwalia majowa. Dla obszaru obowiązuje Rozporządzenie nr 37/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Cisy Boleszkowickie” oraz Zarządzenie RDOŚ w Szczecinie z dnia 27 października 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody.

Rezerwat przyrody „**Czapli Ostrów**” jest rezerwatem typu faunistycznego i stanowi go wyspa o powierzchni 16,45 ha położona na Jeziorze Ostrowieckim. Wyspa pokryta jest wielogatunkowym lasem liściastym z bardzo liczną kolonią czapli siwej. Kolonia znajduje się w części centralnej wyspy na starych dębach i brzożach. Na terenie wyspy gniazduje para bielików. Z bogatej flory wymienić można listerę jajowatą, bluszcz pospolity, kalinę koralową. Rezerwat jest objęty ochroną częściową. Rezerwat został utworzony 11.04.1985 r. oraz objęty jest Rozporządzeniem Nr 71/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Czapli Ostrów”.

Rezerwat przyrody „**Tchórzyno**” to rezerwat obejmujący obszar jeziora Tchórzyno i śródleśnego torfowiska. Głównym przedmiotem ochrony jest flora terenów torfowisk powstałych w kredzie jeziornej. Na jego terenie występuje rzadka roślinność zarastająca jezioro i tworząca podwodne łąki, złożone głównie z kredotwórczych glonów – ramienic *Charales*. Na podstawie rozporządzenia Nr 46/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Tchórzyno” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr

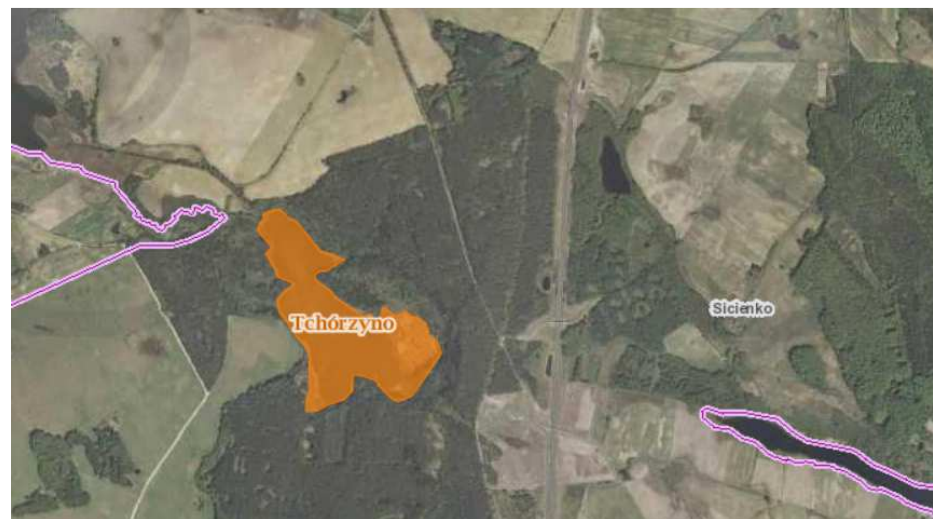
91, poz. 1564) całkowita powierzchnia rezerwatu wynosi 37,18 ha. Dla obszaru obowiązuje Rozporządzenie Nr 59/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 12 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony.

Rezerwat przyrody „**Długogóry**” rozciąga się na obszarze 120,36 ha i głównym przedmiotem jego ochrony jest buczyna pomorska oraz mieszany morenowy krajobraz. Na terenie rezerwatu występują liczne oczka wodne, z roślinnością wodną i przejściowotorfowiskową. Z roślinności wodnej najciekawsze są: zespół pływacza drobnego i wątrobowca. Do osobliwości rezerwatu należą liczne głazy narzutowe. Dla rezerwatu obowiązuje Zarządzenie z dnia 27 października 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody.

Rezerwat przyrody „**Jeziro Jasne**” to rezerwat typu florystycznego. Na jego obszarze ochronie podlega krajobraz z zespołami roślinności wodnej – wulfii bezkorzeniowej, strome zbocza dochodzą do 25 m wysokości. Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 77/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 31 października 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jeziro Jasne” (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 113, poz. 1933) powierzchnia rezerwatu wynosi 14,79 ha. Dla rezerwatu zostało podjęte Rozporządzenie nr 13/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony.

Ryc. 37. Lokalizacja rezerwatu Długogóry
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 38. Lokalizacja rezerwatu Tchorzyno
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 39. Lokalizacja rezerwatu Jasne
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 40. Lokalizacja rezerwatu Skalisty Jar Libberta
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 41. Lokalizacja rezerwatu Markowe Błota
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 42. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 43. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów
Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.3.4. Obszar chronionego krajobrazu

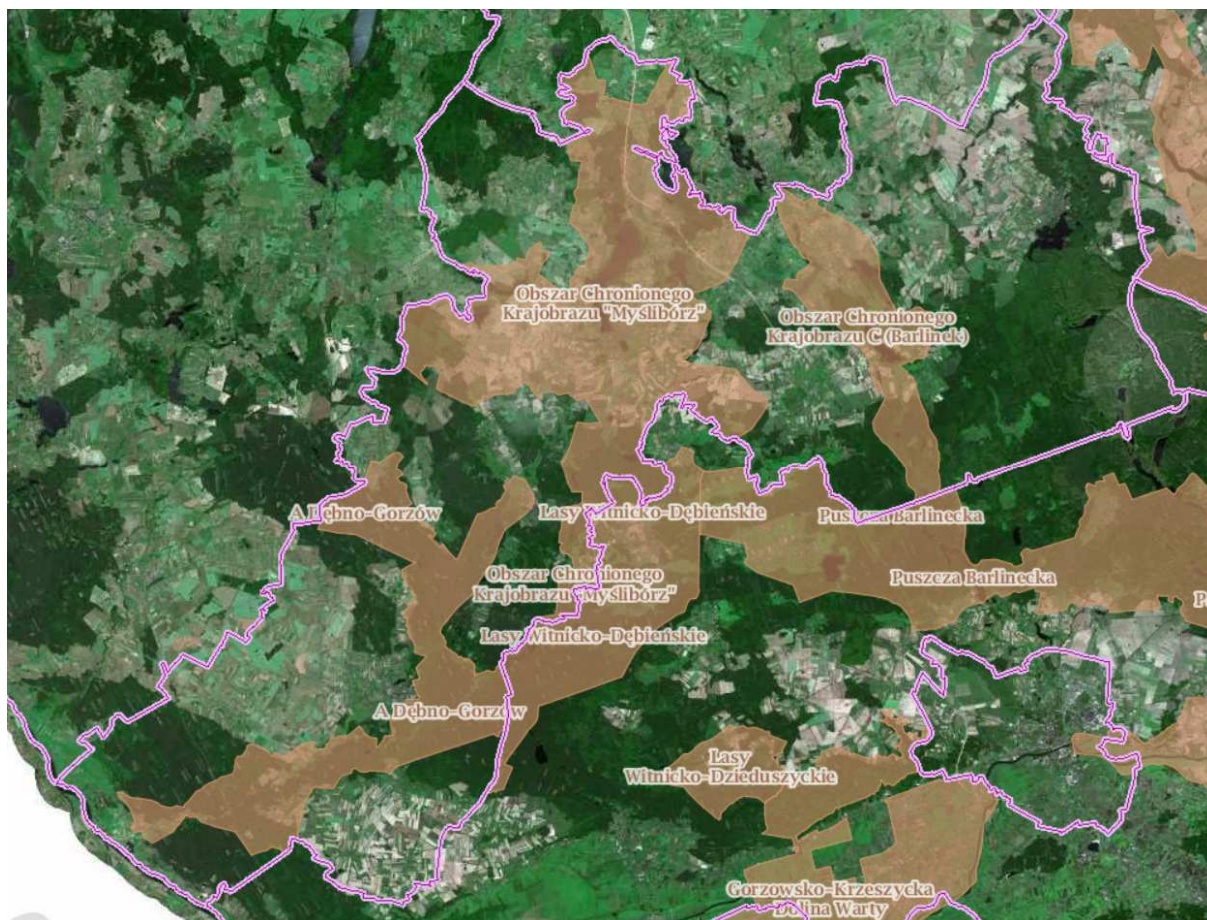
Obszary chronionego krajobrazu tworzy się dla ochrony wyróżniających się krajobrazowo terenów o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcją korytarzy ekologicznych. Na terenie powiatu myśliborskiego zlokalizowane są 3 Obszary, powołane z mocy rozporządzenia Wojewody Gorzowskiego oraz uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Zach.pom. Nr 66 poz. 1804 ze zm.). Najnowszy akt prawny dotyczący obszarów to uchwała Nr XXVI/361/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 25 czerwca 2013 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Zacho. Nr 66, poz. 1804 ze zm.) oraz obwieszczenie Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu „A” Dębno-Gorzów zajmuje 11 060 ha powierzchni i obejmuje gminy Boleszkowice i Dębno. Obszar rozciąga się wzdłuż dolin rzecznych Myśli i Kosy. Charakteryzuje się ponadregionalnymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Równiny Gorzowskiej z prawobrzeżnym dopływem Odry - doliną i zboczami rzeki Myśli oraz łączącą się z nią rzeką Kosą. Występują tutaj liczne zbiorniki wodne (rynnowe jeziora dystroficzne i mezotroficzne), mokradła, torfowiska mszarne z mało przekształconą antropogenicznie szatą roślinną, zbiorowiska leśne o charakterze naturalnym oraz stanowiska unikalnej flory i fauny. Celem utworzenia obszaru była również ochrona jednej z największych ostoi żółwia błotnego, ochrona stanowisk lęgowych ptaków wodno-błotnych i drobnych ptaków wróblowatych, lasu i dolin rzecznych oraz ochrona siedlisk ptaków chronionych ochroną strefową.

Obszar Chronionego Krajobrazu „B” Myślibórz zajmuje obszar 21 564,3 ha i obejmuje gminy Myślibórz, Nowogródek Pomorski oraz Dębno. Utworzenie tego obszaru zapewniło ochronę wartościowych ekosystemów przyrodniczych i przyrodniczo-rekreacyjnych Pojezierza Myśliborskiego. Teren Obszaru rozciąga się na ekosystem doliny Myśli oraz akweny polodowcowych jezior rynnowych (jeziro Zielin, Dolskie, Postne) połączone ciekami wodnymi. Występują tutaj duże deniwelacje terenu oraz malownicze formy krajobrazowe i geomorfologiczne (sandry, moreny czołowe i denne, równiny jeziorne). Obszar obejmuje swoimi granicami obszary górnego biegu rzeki Myśli razem z licznymi torfowiskami i jeziorami, w tym Jeziorem Myśliborskim. Celem utworzenia było zachowanie naturalnego ciągu rynnowego jeziorno-bagiennego z mozaiką zbiorowisk roślinności leśnej o niepowtarzalnych walorach krajobrazowych i wysokiej wartości kulturowej, zachowanie różnorodności ekosystemów wodnych, bagiennych i lądowych, naturalnych zbiorowisk bagiennych lasów, stanowisk gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych, fitocenozy siedlisk objętych prawną ochroną krajową i Dyrektywą Siedliskową, stanowisk lęgowych ptaków wodno-błotnych oraz siedlisk ptaków chronionych ochroną strefową.

Obszar Chronionego Krajobrazu „C” Barlinek obejmuje powierzchnię 13 172 ha i znajduje się na terenie gminy Barlinek, Myślibórz, Nowogródek Pomorski oraz Pełczyce. Obszar ten stanowi otulinę Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego. Zajmuje urozmaicony teren z licznymi bezodpływowymi jeziorkami i rynnami polodowcowymi. Ekosystemy rozmieszczone są mozaikowo, z przewagą użytków rolnych. Spotyka się tu również mokradła, zbiorowiska leśne o charakterze naturalnym oraz godne zachowania

stanowiska unikalnej flory i fauny. Flora roślin naczyniowych odznacza się udziałem wielu gatunków chronionych i zagrożonych, takich jak: ramienica zwyczajna, grąźel żółty, grzybień biały, kruszczyk błotny, rosiczka okrągłolistna, pierwiosnek lekarski, kalina koralowa. Szczególnym walorem tego obszaru jest fauna związana z wodami, obejmująca zarówno bezkręgowce jak i kręgowce. Występują tutaj między innymi stanowiska lęgowych ptaków wodno-błotnych, siedliska gatunków chronionych objętych ochroną strefową.

Ryc. 44. Lokalizacja obszarów chronionego krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.3.5. Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są to niewielkie obszary, lecz zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

Przedmiotem takiej ochrony na terenie powiatu jest wiele obszarów o łącznej powierzchni 496,54 ha.

Cel ochrony to zachowanie cennych pod względem przyrodniczym obiektów, takich jak naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płaty nieużytkowanej roślinności, stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Wśród użytków ekologicznych ustanowionych na terenie powiatu znajdują się obszary głównie w obrębie Lasów Państwowych, a także na jeziorach jako wyspy.

- na Jeziorze Barlineckim objęto ochroną 4 wyspy, na Jeziorze Ostrowieckim – 3, na Jeziorze Sitno Wielkie – 2 oraz po jednej na Jeziorze Golenickim i Karskim Wielkim,
- na terenie gminy Barlinek zostało powołanych dziewięć użytków ekologicznych: „Wyspy na Jez. Barlineckim”, „Mochortowskie Mokradła”, „Rychnowskie Bagno”, „Okuńska Rynna”, „Mochordowskie Mokradło”, „Mokradło Okno”, „Zadrzewienia Rychnowskie”, „Łubianka”, „Roztopowa rynna”, „Okunie i Moczydło”,
- na terenie gminy Dębno istnieje 18 użytków ekologicznych, wśród najważniejszych są: „Śródleśne zapadlisko”, „Olchowy las”, „Brzezina bagienna pod Sulisławiem”, „Dolski mszar”,
- na obszarze gminy Nowogródek Pomorski znajdują się 22 użytki ekologiczne, najważniejszym są „Torfianki przy Sumiaku”.

3.9.3.6. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Porzecze”, położony jest na terenie gm. Boleszkowice. Zajmuje on obszar 143 ha. Celem ochrony jest zachowanie w stanie naturalnym łąk, bagien, starorzeczy, zbiorników wodnych, wydm oraz terenów zalesionych na terenie zalewowym dolnego odcinka Odry. Występuje tam duża liczba ptactwa wodno-błotnego wymagająca skutecznej ochrony. Został powołany Rozporządzeniem Nr 7 Wojewody Gorzowskiego z dnia 23 kwietnia 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego nr 6/92, poz. 53) i zmienione przez Rozporządzenie Nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez Wojewodę Gorzowskiego, Wojewodę Koszalińskiego, Wojewodę Piłskiego, Wojewodę Słupskiego oraz Wojewodę Szczecińskiego obowiązujących na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Zacho.1999.7.71).

3.9.3.7. Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowy wykaz pomników przyrody.

Na terenie powiatu występują 424 pomniki przyrody, zgrupowane w 40 stanowiskach. Najczęściej są to drzewa pomnikowe, rzadziej gniazda (orła bielika, bociana czarnego), głazy narzutowe, skały piaskowe. Najliczniej występują drzewa pomnikowe, których jest 393 sztuki. W tym: dęb 367 sztuki, lipa drobnolistna – 12 sztuk oraz buk – 7 sztuk. Ponadto znajdują się na tym obszarze gniazda orła bielika (8 sztuk) i bociana czarnego (4 sztuki). Do pomników przyrody na tym obszarze zalicza się także 16 skał oraz torfowisko, roślinność wodną i źródłisko.

3.9.4. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 43. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – ustanowienie na obszarach o największej wartości przyrodniczej form ochrony przyrody, – objęcie części analizowanej jednostki formami powierzchniowymi ochrony przyrody, – formy ochrony przyrody związane z zasobami wodnymi i siedliskami łądowymi, – dobry stan zdrowotny lasów, – duża lesistość obszaru, – ustanowienie lasów ochronnych, – skuteczny system wykrywania pożarów lasów przez nadleśnictwa, – bieżące wykonywanie zabiegów zwalczających i ograniczających organizmy szkodliwe oraz zabiegów ochronnych na uprawach leśnych przeciw jeleniowatym i dzikom 	<ul style="list-style-type: none"> – teren zurbanizowany i przekształcony antropogenicznie, – fragmentacja siedlisk, – brak aktualnej inwentaryzacji przyrodniczej, – duże zakłady przemysłowe emitujące zanieczyszczenia, działalność eksploatacji kopalni na dużych powierzchniach, – brak planów ochrony dla wszystkich form ochrony przyrody, które tego wymagają, – możliwość zniszczenia siedlisk nietoperzy podczas modernizacji zabudowań, – spontaniczna sukcesja roślinna, zwiększanie się udziału gatunków synantropijnych.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, – właściwa pielęgnacja szaty roślinnej, wzbogacanie gleb środkami glebotwórczymi (kompost), – przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi, – zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych, – opracowywane pozostałe plany ochrony, – realizacja działań edukacyjnych dot. obszarów Natura 2000, – realizacja inwestycji mających rozwijać infrastrukturę turystyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> – zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby i wód, – eutrofizacja siedlisk, – penetracja turystyczna wpływająca na częstotliwość występowania pożarów lasów, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, – występowanie chorób i szkodników lasów.

Źródło: opracowanie własne

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

W przypadku wystąpienia awarii Powiat oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i straży pożarnej.

Na terenie powiatu znajdują się dwa zakłady kwalifikowane jako zakłady dużego ryzyka: KRNiGZ Dębno w Barnówku oraz Rozlewnia gazu LPG GASPOL w Barlinku.

Działają na tym terenie również duże zakłady przemysłowe, takie jak: Barlinek Inwestycje Sp. z o.o. w Barlinku, HaCon Sp. z.o.o. oraz Ekspedyt kolejowy w Barnówku.

Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego Dębno jest zakładem dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej gdzie prowadzona jest eksploatacja złoża ropy naftowej. W procesie eksploatacji produkowane są: ropa naftowa, gaz ziemny, gaz płynny propan-butan, siarka. Zaliczenie do kategorii zakładów o dużym ryzyku poważnej awarii nastąpiło z uwagi na występowanie na obiekcie substancji niebezpiecznej – LPG, płynnej mieszaniny gazów propan - butan) w ilości przekraczającej określoną w odpowiednim rozporządzeniu wartość progową. KRNiGZ Dębno posiada opracowaną i wdrożoną dokumentację wymaganą dla zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W pobliżu kopalni i w odległości, na której może wystąpić oddziaływanie niebezpieczne w przypadku emisji LPG nie ma zabudowań mieszkalnych czy obiektów użyteczności publicznej, które mogą być narażone na bezpośrednie szkody. W procesie technologicznym występują również inne substancje chemiczne. Są to m.in. ropa naftowa, gaz ziemny, siarka oraz dodatki chemiczne stosowane w procesie wydobywania i oczyszczania ropy naftowej. W nieoczyszczonej ropie występuje siarkowodór, który w procesie technologicznym jest przetwarzany na siarkę. Przedstawione powyżej substancje występują w ilościach nie stwarzających zagrożenia dla ludności poza obszarem zakładu.

Ropa naftowa i gaz ziemny transportowane są z odwiertów za pomocą rurociągów. Rurociągi technologiczne poprowadzone są ze złoża Cychry do Ośrodka Centralnego w Barnówku. Podobne przebiegają na odcinku od Ośrodka Centralnego Barnówko do Ekspedytu Barnówko. Posiadają one wyznaczoną 30 metrową strefę ochronną, której środkiem jest oś rurociągu.

Poza rurociągami do transportu ropy naftowej, na terenie powiatu znajdują się też gazociągi. Głównymi są dwie nitki łączące Kopalnię Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego (KRNiGZ) Zielin z Ośrodkiem Centralnym Barnówko. Posiadają one przekroje 150 mm (dwie nitki) i 100 mm (jedna nitka). We wszystkich nitkach (poza rurociągiem Barnówko-Gorzów dla elektrociepłowni) utrzymywane jest ciśnienie gazu rzędu 11 MPa. Strefy ochronne dla poszczególnych nitek gazociągów zostały ustalone na etapie projektowania i mają rozmiary zgodne z podstawowymi wymaganiami.

Na terenie powiatu występują również rurociągi służące do przesyłania płynu złożowego, który może zawierać siarkowodór w stężeniu większym niż 2 % objętości. Rurociągi te posiadają strefy ochronne zgodne z ww. Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 109 z 2002r.). Zgodnie z tym rozporządzeniem obowiązują następujące strefy ochronne: 50 metrów od wolnostojących domów mieszkalnych, 200 metrów od terenów zwartej zabudowy.

Natomiast Rozlewnia Gazu LPG Barlinek to zakład należący do przedsiębiorstwa GASPOL S.A. w Warszawie. Główne zagrożenia mogące wystąpić w zakładzie to: skażenie toksyczne gazami pożarowymi, skażenie ekologiczne, pożar oraz wybuch.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w ostatnich latach na terenie powiatu myśliborskiego nie zanotowano żadnych poważnych awarii oraz zdarzeń o znamionach poważnej awarii.

Innym typem zagrożeń na terenie powiatu są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc pod uwagę wymienione czynniki, za potencjalne źródło awarii można zatem uznać również ciągi komunikacyjne oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód.

3.10.1. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 44. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – aktualne procedury kryzysowe opracowywane przez Straż Pożarną i Starostwo Powiatowe, a także zakłady dużego ryzyka, – droga ekspresowa wyprowadzająca ruch poza centra miejscowości. 	<ul style="list-style-type: none"> – znaczne natężenie ruchu tranzytowego, – duża liczba podmiotów narażonych na wystąpienie awarii (stacje benzynowe, magazyny substancji niebezpiecznych) – zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii, – ropociągi, gazociągi wysokiego ciśnienia.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – duże natężenie ruchu samochodowego na szlakach komunikacyjnych zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii, – obszar przygraniczny.

Źródło: opracowanie własne

IV. ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE

Realizując lokalną politykę ochrony środowiska niniejszy program ochrony środowiska, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649 ze zm.).

W każdym z tych dokumentów znajduje się szereg zapisów, które były bazą dla potrzeb opracowania celów oraz kierunków działań niniejszego Programu.

Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych przez jednostki samorządowe, rzadko kiedy przez Powiat (w swoich kompetencjach nie posiada wiele możliwości inwestycyjnych, organizacyjnych, czy też administracyjnych mogących mieć bezpośredni wpływ na stan środowiska i jego poprawę) lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Powiat Myśliborski będzie w nich często pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie bezpośrednio współdziałać, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

4.1. DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których Polska jest zobowiązana. W 1992 roku opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem tzw. „Agenda 21” - Światowy

Program Rozwoju Zrównoważonego. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju.

Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera **cele wiążące i ilościowe**, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego.

Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on następujące cele priorytetowe:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,
- maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,
- zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,
- lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

Jednym z kluczowych elementów programu jest także *adaptacja do zmian klimatu*, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak *ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie, zrównoważona ochrona wód i środowiska morskiego*.

Program ochrony środowiska to dokument, który powinien opierać się także na strategicznych dokumentach programujących nie tylko działania w zakresie stricte ochrony środowiska, ale również szeroko rozumianego rozwoju społeczno-gospodarczego. Tym samym kolejnym unijnym dokumentem mającym znaczenie dla rozwoju państw członkowskich jest unijna strategia wzrostu na okres od 2010 do 2020 r., **Europa 2020**. Strategia ta ma pomóc skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Działania podejmowane są w ramach 5 obszarów:

- zatrudnienie,
- badania i rozwój,
- zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii,
- edukacja,
- walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

4.2. DOKUMENTY KRAJOWE

W dalszej części zostały przytoczone najważniejsze strategiczne dokumenty krajowe, które wytyczają drogę do zrównoważonego rozwoju.

Długookresowa **Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”** – jest to dokument powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Głównym celem dokumentu Polska 2030 jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. Strategia proponuje kierunki inwestycji przeprowadzonych do 2030 roku, które są podporządkowane schematowi trzech strategicznych obszarów, w skład których wchodzi: ***konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywność i sprawność państwa.***

Z kolei **średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020** to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. Dokument wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- *konkurencyjna gospodarka,*
- *spójność społeczna i terytorialna,*
- *sprawne i efektywne państwo.*

Wdrożenie **Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”** przyczyni się do rozwoju nowoczesnego, przyjaznego środowisku sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne. Głównym celem Strategii jest stworzenie warunków dla rozwoju konkurencyjnego i efektywnego sektora energetycznego przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i dbałości o środowisko naturalne. Wśród ważnych wyzwań, które stoją przed sektorem energetycznym wymienione zostały m.in. *zmniejszenie energochłonności polskiej gospodarki poprzez modernizację energetyki i ciepłownictwa, dywersyfikację struktury wytwarzania energii poprzez wdrożenie i rozwijanie energetyki jądrowej oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.* Strategia za kluczowe dla rozwoju polskiej gospodarki i sektora energetycznego uznaje *stymulowanie „zielonego” wzrostu gospodarczego poprzez wyeliminowanie barier prawnych i administracyjnych, wykorzystanie innowacyjnych i przyjaznych środowisku technologii w rozwoju sektora energetycznego oraz konsekwentne i ustawiczne prowadzenie działań zwiększających konkurencję na rynku energetycznym.*

Z kolei **Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”** ma na celu stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki (innowacyjnej i efektywnej) opartej na wiedzy i współpracy. Cel główny będzie realizowany w oparciu

o cztery cele szczegółowe:

- *dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,*
- *stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,*
- *wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,*
- *wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.*

Rozwój transportu jest jednym z podstawowych środków do osiągnięcia celów rozwojowych zakładanych zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i poziomie krajowym. Przyjęcie **Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku** (z perspektywą do 2030 roku) zobowiązało Polskę do realizacji ambitnych celów określonych na poziomie UE, w tym celów w zakresie energii i klimatu oraz celów w zakresie transportu (np. *stworzenie inteligentnej, zmodernizowanej i w pełni wzajemnie połączonej infrastruktury transportowej, zapewnienie skoordynowanej realizacji projektów infrastrukturalnych w ramach sieci bazowej TEN-T, koncentracja na transporcie w miastach, które są źródłem zagęszczenia ruchu i emisji*).

Głównym celem opracowania **Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020** jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa, a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. Długookresowy cel główny zdefiniowano w strategii w następujący sposób: *poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju*. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

- *Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.*
- *Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej.*
- *Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe.*
- *Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego.*
- *Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.*

Kolejny dokument to **Polityka energetyczna Polski do 2030 roku**, której cel główny stanowi tworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju sektora energetycznego, przyczyniającego się do rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zaspokojenia potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Wyznaczono w niej trzy cele operacyjne, mające służyć realizacji celu głównego: ***zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju; zwiększenie konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki narodowej w ramach rynku wewnętrznego energii UE; ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.***

Dzięki **Krajowemu Programowi Ochrony Powietrza w Polsce** samorządy lokalne zyskują nowe narzędzia wspierające ich działania w dziedzinie ochrony powietrza. To ważne, gdyż jego jakość zależy od wielu działań będących w gestii różnych resortów i instytucji.

Projekt aktualizacji POŚ realizuje również wytyczne **Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych**, w zakresie rozwijania sieci kanalizacyjnej zgodnie z założeniami aglomeracji kanalizacyjnych:

- konieczność osiągnięcia standardów jakości ścieków odprowadzanych do środowiska wodnego z oczyszczalni ścieków zgodnie z wymaganiami załącznika 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego,
- zapewnienie 75 % redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych pochodzących z całego terytorium państwa w celu ochrony wód powierzchniowych, w tym wód morskich, przed eutrofizacją,
- wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej zapewniające obsługę mieszkańców w dostosowaniu do występujących potrzeb i uwarunkowań ekonomicznych, a w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, stosowanie systemów indywidualnych,
- odpowiednie i zgodnie z ustawą o odpadach i rozporządzeniami wykonawczymi do tej ustawy, zagospodarowanie w środowisku osadów powstających w oczyszczalniach ścieków.

W nawiązaniu do strategicznych dokumentacji o charakterze krajowym, niniejszy dokument opiera się także o zapisy **Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030**. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.
3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.
4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.
5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Celem nadrzędnym **Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Planu działań na lata 2014-2020** jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Celem dalekosiężnym tworzenia **Krajowego planu gospodarki odpadami** jest dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (czyli wykorzystanie odpadów), unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie. Realizacja tego celu umożliwi osiągnięcie innych celów takich, jak: ograniczenie składowania

odpadów, w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, ograniczenie zmian klimatu powodowanych przez gospodarkę odpadami czy też zwiększenie udziału w bilansie energetycznym kraju energii ze źródeł odnawialnych poprzez zastępowanie spalania paliw kopalnych spalaniem odpadów. W związku z powyższym, uwzględniając politykę ekologiczną państwa, przyjęto następujące cele główne:

- *utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;*
- *zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska;*
- *zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów,*
- *wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,*
- *utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO).*

Kolejny dokument, **Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów** ma na celu zapobieganie powstawaniu odpadów, co powinno być postrzegane jako istotny element w kontekście realizacji celu strategicznego, przy zachowaniu swobody działalności gospodarczej i podejmowanych wyborów w granicach obowiązującego prawa. Zapobieganie powstawaniu odpadów powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych. Cele te odnoszą się do zapobiegania powstawaniu odpadów, natomiast działania służące realizacji tych celów podejmowane są na poziomie wyrobów, materiałów, substancji

Dokumenty strategiczne wskazują drogę rozwoju dla kraju. Biorąc pod uwagę okres programowania POŚ konieczne staje się również odniesienie do **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020**. Głównym celem programu na kolejne lata jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Do głównych priorytetów PO liŚ zalicza się:

- I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.*
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.*
- III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.*
- IV. Infrastruktura dla miast.*
- V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.*
- VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach.*
- VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.*
- VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.*
- IX. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.*
- X. Pomoc techniczna.*

Głównym celem **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020** jest wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych. PROW 2014 – 2020 realizuje wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020:

1. *Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.*

2. Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.
3. Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.
5. Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu.
6. Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

4.3. DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

Podstawowym dokumentem szczebla wojewódzkiego jest **Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019** przyjęty uchwałą Nr XII/142/11 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20 grudnia 2011 r. Naczelną zasadą przyjętą w programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem programu jest: *Rozwój gospodarczy regionu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami.* Dokument wytycza następujące cele długoterminowe i krótkoterminowe:

1. Cel długoterminowy do roku 2019 - Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

- Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza
- Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

2. Cel długoterminowy do roku 2019 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych
- Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych
- Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie
- Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek

3. Cel długoterminowy do roku 2019 - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód
- Zatrzymanie procesów degradacji brzegu morskiego i ochrona linii brzegowej

4. Cel długoterminowy do roku 2019 - Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami

Poza celem długoterminowym powyżej KPGO 2014 wyznacza cele główne (długoterminowe) o następującym brzmieniu:

- a) Utrzymanie tendencji oddzielania wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB
- b) Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska
- c) Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów
- d) Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów

5. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa
- Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych
- Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego
- Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska
- Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych
- Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych
- Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom

6. Cel długoterminowy do roku 2019 - Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych
- Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa

7. Cel długoterminowy do roku 2019 - Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas
- Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców

8. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

9. Cel długoterminowy do roku 2019 - Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- *Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii*
- *Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych*
- *Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych*

10. Cel długoterminowy do roku 2019 - Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015

- *Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego*

11. Cel długoterminowy do roku 2019 - Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- *Cel Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej*
- *Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej*
- *Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych*

12. Cel długoterminowy do roku 2019 - Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa

Cele krótkoterminowe do roku 2015

- *Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami*
- *Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń*
- *Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska*
- *Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.*

Naczelną zasadą przyjętą w **Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023** jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwi zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny, zgodny z przyjętym Prawem ochrony środowiska. W związku z tym, nadrzędnym celem Planu jest: *Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi.* Zgodnie z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami przyjmuje się następujące główne cele w zakresie gospodarki odpadami:

- *Cel 1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.*
- *Cel 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.*
- *Cel 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.*
- *Cel 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.*

Kolejnym strategicznym dokumentem jest **Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020**, która stanowi wytyczne dla powiatowej Strategii i dokumentów gminnych. W Strategii do roku 2020 określono następujące cele:

1. *Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.*
2. *Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.*
3. *Zwiększanie przestrzennej konkurencyjności regionu.*
4. **Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.**
5. *Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.*
6. *Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.*

Przechodząc do projektów wojewódzkich ukierunkowanych typowo na ochronę środowiska, analizie poddano zapisy w zakresie wdrażania takich dokumentów jak: program ochrony środowiska przed hałasem czy program ochrony powietrza.

Sejmik województwa uchwałą Nr II/26/14 z dnia 19 grudnia 2014 r. przyjął **Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego**. Program ma na celu określenie niezbędnych priorytetów i kierunków działań, których zadaniem jest zmniejszenie uciążliwości oraz ograniczenie nadmiernego poziomu hałasu na obszarach dróg i linii kolejowych na terenie województwa zachodniopomorskiego. Proponowane działania naprawcze, których wykonanie jest niezbędne do polepszenia stanu akustycznego środowiska powinny obejmować przede wszystkim ograniczenie wartości oraz zasięgu uciążliwości akustycznej. Z uwagi na mnogość inwestycji prowadzonych i planowanych przez zarządzającego drogami, w zakresie hałasu drogowego pochodzącego od dróg krajowych i autostrad zalecono realizację jedynie zadań dodatkowych. Zadania dodatkowe powinny być realizowane w sposób ciągły. W ramach zadań dodatkowych zalecono następujące działania:

1. *Utrzymanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym – działanie, którego celem jest niedopuszczenie do pogorszenia się klimatu akustycznego.*
2. *Egzekwowanie dopuszczalnych prędkości – nadmierna prędkość jest jednym z głównych czynników powodujących nadmierną emisję hałasu. Systematyczne (przez cały okres trwania Programu) kontrole pozwolą na znaczące ograniczenie prędkości na drogach, a tym samym poprawę klimatu akustycznego.*

Przechodząc do programu związanego z ochroną powietrza, POŚ musi realizować założenia **Programu ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej**, o którym mowa w pkt 3.1.2. niniejszego opracowania. Podstawowymi działaniami wskazanymi do realizacji na terenie całej strefy zachodniopomorskiej są:

- *działania w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej) – pierwotnej i wtórnej w zakresie aerozoli,*
- *działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – pierwotnej i wtórnej*
- *działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw,*
- *działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne,*
- *działania w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy,*

- działania w zakresie planowania przestrzennego,
- działania w zakresie ograniczania emisji powstałej w czasie pożarów lasów i wypalania łąk, ściernisk, pól,
- działania w zakresie ograniczania emisji niezorganizowanej pyły zawieszonego PM 10 z placów budowy.

4.4. DOKUMENTY LOKALNE

Opracowywany Program ochrony środowiska dla Powiatu Myśliborskiego uwzględnia również zapisy dotychczasowego **Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020**, ponieważ ważnym aspektem prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju jest ciągłość podejmowanych działań, w miejscach gdzie przynoszą one wymierne korzyści.

Tabela 45. Konieczność kontynuacji dotychczasowego POŚ

Cele ekologiczne	Stopień kontynuacji
Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych	konieczna intensyfikacja działań
Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	konieczna intensyfikacja działań
Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	konieczna intensyfikacja działań
Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2014	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Prawidłowa gospodarka odpadami niebezpiecznymi	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody	brak potrzeby wzmocnienia działań
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Ochrona różnorodności leśnej	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych oraz promocja przyrodniczych walorów turystycznych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas	konieczna intensyfikacja działań
Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców	konieczna intensyfikacja działań
Ochrona mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Monitoring pól elektromagnetycznych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych	kontynuacja działań na

Cele ekologiczne	Stopień kontynuacji obecnym poziomie
Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej	konieczna intensyfikacja działań
Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów	kontynuacja działań na obecnym poziomie
Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem	kontynuacja działań na obecnym poziomie

Źródło: opracowanie własne

Jednym z najważniejszych lokalnych dokumentów strategicznych, na których opiera się projekt POŚ jest również **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego**. Nadrzędnymi celami operacyjnymi dla tego dokumentu są następujące cele:

1. *Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze.*
2. *Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.*
3. *Rozwinięta lokalna gospodarka.*
4. *Spółeczeństwo ludzi wykształconych i ustawicznie edukujących się dla osobistego rozwoju i osiągnięcia sukcesu w warunkach konkurencji.*
5. *Spółeczność powiatu zintegrowana i stale budująca swoją lokalną tożsamość.*
6. *Spółeczeństwo informacyjne.*

Poniżej zamieszczono tabelaryczne zestawienie celów ekologicznych wyznaczonych dla powiatu myśliborskiego ze wskazaniem ich nawiązania do celów ekologicznych w dokumentach strategicznych wyznaczonych na poziomie międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim i lokalnym.

Tabela 46. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla międzynarodowego

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	W zakresie Agendy 21 zgodność z celem: – ochrona zasobów naturalnych i racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Protokołu z Kioto zgodność z celem: – ograniczenie i redukcja emisji gazów cieplarnianych	
	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	
	W zakresie Programu Działań Wspólnoty Europejskiej zgodność z celem: – przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną – ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu – lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu – adaptacja do zmian klimatu	
	W zakresie programu Europa 2022 zgodność z celem: – zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii	
ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych / zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego / rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	W zakresie Agendy 21 zgodność z celem: – ochrona zasobów naturalnych i racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	
	W zakresie Programu Działań Wspólnoty Europejskiej zgodność z celem: – zrównoważona ochrona wód i środowiska morskiego	
ochrona gleb	W zakresie Agendy 21 zgodność z celem: – ochrona zasobów naturalnych i racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	
	W zakresie Programu Działań Wspólnoty Europejskiej zgodność z celem: – ochrona gleby	

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	W zakresie Agendy 21 zgodność z celem: – ochrona zasobów naturalnych i racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	
ochrona zasobów przyrodniczych	W zakresie Agendy 21 zgodność z celem: – ochrona zasobów naturalnych i racjonalne gospodarowanie nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	
zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	zgodność z celami wyższego szczebla
ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	zgodność z celami wyższego szczebla
skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	zgodność z celami wyższego szczebla
przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	W zakresie Traktatu Ustanawiającego WE zgodność z celem: – zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty	zgodność z celami wyższego szczebla

Źródło: opracowanie własne

Tabela 47. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	
	W zakresie Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” zgodność z celem: – zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii / zmniejszenie energochłonności polskiej gospodarki poprzez modernizację energetyki i ciepłownictwa	
	W zakresie Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” zgodność z celem: – wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	
	W zakresie Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku zgodność z celem: – stworzenie inteligentnej, zmodernizowanej i w pełni wzajemnie połączonej infrastruktury transportowej, koncentracja na transporcie w miastach, które są źródłem zagęszczenia ruchu i emisji	
	W zakresie Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 zgodność z celem: – ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich	
	W zakresie Polityki energetycznej Polski do 2030 roku zgodność z celem: – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko	
	W zakresie Krajowego Programu Ochrony Powietrza w Polsce zgodność z celem: – poprawa jakości życia mieszkańców, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju	
	W zakresie Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 zgodność z celem: – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska – rozwój transportu w warunkach zmian klimatu – kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	
zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	
ochrona zasobów wód powierzchniowych	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
i podziemnych	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	wyższego szczebla
	W zakresie Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” zgodność z celem: – wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	
	W zakresie Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodność z celem: – konieczność osiągnięcia standardów jakości ścieków odprowadzanych do środowiska wodnego z oczyszczalni ścieków – zapewnienie 75 % redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych pochodzących z całego terytorium państwa w celu ochrony wód powierzchniowych, w tym wód morskich, przed eutrofizacją	
rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	
	W zakresie Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” zgodność z celem: – wykorzystanie innowacyjnych i przyjaznych środowisku technologii	
	W zakresie Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” zgodność z celem: – wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	
	W zakresie Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych zgodność z celem: – wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej zapewniające obsługę mieszkańców w dostosowaniu do występujących potrzeb i uwarunkowań ekonomicznych, a w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, stosowanie systemów indywidualnych	
ochrona gleb	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	
	W zakresie Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” zgodność z celem: – wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	
racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	
	W zakresie Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” zgodność z celem: – wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców	
ochrona zasobów przyrodniczych	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo W zakresie Strategii innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020” zgodność z celem: – wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców W zakresie Programu Ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej zgodność z celem: – poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju W zakresie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich zgodność z celem: – odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem	wyższego szczebla
zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo W zakresie Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku zgodność z celem: – stworzenie inteligentnej, zmodernizowanej i w pełni wzajemnie połączonej infrastruktury transportowej, koncentracja na transporcie w miastach, które są źródłem zagęszczenia ruchu i emisji W zakresie PO Infrastruktura i Środowisko zgodność z celem: – infrastruktura dla miast / rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	zgodność z celami wyższego szczebla
ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	zgodność z celami wyższego szczebla
skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo W zakresie Krajowego planu gospodarki odpadami zgodność z celem: – zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska – zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów, – wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów W zakresie Krajowego programu zapobiegania powstawaniu odpadów zgodność z celem: – kompleksowa poprawa efektywności przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych	zgodność z celami wyższego szczebla
przeciwdziałanie występowaniu poważnych	W zakresie Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” zgodność z celem: – efektywność i sprawność państwa	zgodność z celami

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
awarii	W zakresie Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020 zgodność z celem: – sprawne i efektywne państwo	wyższego szczebla

Źródło: opracowanie własne

Tabela 48. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla wojewódzkiego

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł	
	W zakresie Programu ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej zgodność z celem: – działania w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej) – pierwotnej i wtórnej w zakresie aerozoli – działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – pierwotnej i wtórnej – działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw – działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne – działania w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy – działania w zakresie planowania przestrzennego	
zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych / osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przejściowych i przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej	
ochrona gleb	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi	wyższego szczebla
ochrona zasobów przyrodniczych	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych	wyższego szczebla
zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów	
	W zakresie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego roku zgodność z celem: – utrzymanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym / egzekwowanie dopuszczalnych prędkości	
ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – ochrona przed polami elektromagnetycznymi	wyższego szczebla
skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami wyższego szczebla
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami	
	W zakresie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi	
przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	W zakresie Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020 zgodność z celem: – zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami	zgodność z celami
	W zakresie Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego zgodność z celem: – minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia	wyższego szczebla

Źródło: opracowanie własne

Tabela 49. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego

Cele projektu POŚ dla powiatu myśliborskiego	Cele dokumentów wyższego szczebla	Ocena zgodności
poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze. – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze. – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze. – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze. – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
ochrona gleb	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze.	zgodność z celami wyższego szczebla
racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze.	zgodność z celami wyższego szczebla
ochrona zasobów przyrodniczych	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze. – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Czyste i dobrze zagospodarowane środowisko przyrodnicze. – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla
przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	W zakresie Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego zgodność z celem: – Wysoka jakość życia mieszkańców powiatu.	zgodność z celami wyższego szczebla

Źródło: opracowanie własne

4.5. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W celu przeanalizowania aktualności celów wyznaczonych w dotąd obowiązującym programie ochrony środowiska oraz problemów środowiskowych na terenie powiatu myśliborskiego dokonano przeglądu ostatniego raportu z wykonania programu ochrony środowiska dla powiatu i skupiono się głównie na roku 2013¹³. Zaproponowany harmonogram realizacyjny wynika z wniosków płynących z oceny realizacji dotąd obowiązującego POŚ.

Jak wynika z analizy ostatniego raportu z realizacji programu ochrony środowiska większość zadań w nim zaplanowanych została zrealizowana, zarówno przez samorząd powiatowy, jak i wskazane samorządy gminne i inne podmioty gospodarcze. Przykładowo:

1. z zakresu **ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA** zrealizowano inwestycje związane z bieżącą rozbudową sieci wodociągowej (w każdej gminie), a także sieci kanalizacyjnej (np. w gminie Barlinek, Boleszkowice, Nowogródek, a w gminie Dębno na obszarach leżących w granicach Natury 2000). Inwestycje były prowadzone albo przez jednostki samorządowe albo przez działające w ich imieniu zakłady. Rozwijana była sieć kanalizacyjna i deszczowa (np. rozdział kanalizacji ogólnospławnej w gminie Myślibórz), co ma znaczący wpływ na długofalową poprawę jakości wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Potwierdzają to przeprowadzone inwestycje. Ważniejszą inwestycją była budowa oczyszczalni ścieków w Różańsku wraz z siecią kanalizacji sanitarnej. Rozwijano także system indywidualnego odbioru ścieków, np. poprzez dotacje z Gminy Dębno na przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Konieczne są jednak dalsze działania w zakresie oczyszczania odprowadzanych wód, gdyż stan jakości wód powierzchniowych nie uległ znaczącej poprawie. W szczególności wyróżnić w tym temacie należy działania podejmowane w ramach kanalizacji deszczowej, a konkretnie rozbudowy systemu urządzeń oczyszczających ścieki opadowe i roztopowe, które niosą ze sobą często duży ładunek zanieczyszczeń. Powiat w tym zakresie może podejmować działania administracyjne poprzez wydawane pozwolenia wodnoprawne. Natomiast inwestycje leżą po stronie gestorów sieci.

Ze względu na notowane wskaźniki zanieczyszczeń wód w zakresie eutrofizacji konieczne są dalsze działania inwestycyjne i informacyjne na przykład dla rolników.

Oprócz działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej prowadzone były również liczne działania dotyczące melioracji i utrzymania urządzeń wodnych.

2. z zakresu **POWIERZCHNIA ZIEMI – KOPALINY I GLEBY** zaplanowane działania realizowano głównie w oparciu o działania wynikające z zadań własnych gmin, a także współpracę z przedstawicielami ODRów w zakresie edukowania rolników oraz bieżącą ochronę powierzchni ziemi na poziomie opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Na poziomie gminnym określone są zasady wykorzystania przestrzeni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co zabezpiecza cenne zasoby gleb przez zmianą użytkowania.

¹³ Zarząd Powiatu Myśliborskiego jest obecnie na etapie sporządzania raportu za lata 2014-2015

- Wszelkie działania związane z rekultywacją gruntów prowadzone były przez główny podmiot gospodarczy prowadzący eksploatację kopalni, KRNiGZ Dębno.
3. z zakresu **PRZYRODA** zrealizowano większość działań związanych z utrzymaniem lasów i terenów cennych pod względem przyrodniczym. Utrzymanie zasobów leśnych było prowadzone w oparciu o działania nadleśnictw oraz Starosty. Konieczna jest jednak dalsza realizacja działań, celem ciągłego zwiększania poziomu lesistości obszaru.
Ze względu na bieżące opracowywanie planów ochrony dla obszarów chronionych konieczna jest współpraca przy ich tworzeniu oraz egzekucja zapisów.
 4. z zakresu **POWIETRZE ATMOSFERYCZNE / ENERGIA ODNAWIALNA** najważniejszymi zrealizowanymi inwestycjami były praktycznie wszystkie zaplanowane termomodernizacje, wymiany instalacji, kotłów oraz wiele dodatkowych działań, takich jak ocieplenia budynków, remonty dachów na budynkach użyteczności publicznej, dotacje dla mieszkańców, zmiany w układach technologicznych podmiotów gospodarczych.
Cel ten był także realizowany poprzez bieżące modernizacje ciągów komunikacyjnych, które zapobiegają wtórnemu pyleniu z dróg oraz wspomagany przez akcje ekologiczne i informowanie mieszkańców. Działania jednostek przyczyniają się do popularyzacji, a tym samym wzrostu ruchu rowerowego. Nastąpił także wzrost długości czynnej sieci gazowej oraz centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą.
Jednym z ważniejszych działań, które na bieżąco jest podejmowane to ograniczanie emisji przemysłowej przez KRNiGZ Dębno.
 5. z zakresu **HAŁAS** w trakcie realizacji są praktycznie wszystkie zaplanowane działania związane z budową, rozbudową, modernizacją dróg wszystkich kategorii. Wszelkie działania inwestycyjne, w połączeniu z lokalnym planowaniem przestrzennym na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyczyniają się do stopniowej realizacji wytycznych programu ochrony przed hałasem. Konieczna jest jednak dalsza realizacja działań ze względu na notowane przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
 6. najmniej inwestycji zaplanowanych było z zakresu **PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE** i były to w większości zadania poza kompetencjami powiatu i gmin.
Cel jest realizowany na bieżąco poprzez właściwe wprowadzanie zapisów związanych z ograniczeniem ekspozycji mieszkańców na emisję pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. WIOŚ w swoich badaniach monitoringowych nie stwierdził w okresie sprawozdawczym przekroczeń emisji tych pól.
 7. z zakresu **ODPADY** na bieżąco są realizowane działania związane z gminnymi obowiązkami związanymi z rozwojem systemu odbioru odpadów komunalnych i selektywnej zbiórki.
W trakcie realizacji są jednak jeszcze działania dotyczące rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów, realizowane przez podmioty zarządzające tymi obiektami.

Tabela 50. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ, bazujące na informacjach zawartych w ostatnim dwuletnim raporcie z wykonania POŚ (za lata 2012-2013)

Zakładany priorytet	Podjęte zadania (przykłady)	Efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
Obszar interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza		
POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ORAZ WZROST WYKORZYSTANIA ENERGII Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja przez SEC inwestycji związanych z: modernizacją kotłów i rozbudową węzłów ciepłych, wymianą sieci ciepłowniczej, nowymi przyłączami, modernizacją systemu oczyszczania gazów, - termomodernizacje budynków (w trakcie, np. szpital w Dębnie, budynki spółdzielni mieszkaniowych w Barlinku, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Myśliborzu i Barlinku), - rozbudowa sieci gazowniczej, - rozwój energii odnawialnej, np. farma wiatrowa w Dębnie, Boleszkowicach, utrzymywanie MEW, zmiany w MPZP w Barlinku i Nowogrodka Pomorskim pod farmy wiatrowe, promocja OZE, - remonty i modernizacje dróg (w trakcie), - budowa dróg rowerowych (w trakcie, np. w gminie Dębno), - modernizacje układów technologicznych przez podmioty gospodarcze, instalacje odpylające, - rozwój sieci monitoringu powietrza w Myśliborzu. 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost ilości zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, - wzrost ilości zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych, - wzrost transportu rowerowego, - wzrost długości sieci gazowej i ludności korzystającej z sieci gazowej oraz ciepłowniczej, - zwiększająca się ilość energii produkowanej z OZE. <p>Brak zmian lub postępująca presja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się stan jakości powietrza, - zwiększająca się emisja zanieczyszczeń do atmosfery, - brak środków finansowych na dotacje dla mieszkańców, - brak nowych pojazdów transportu o niskiej emisji spalin.
Obszar interwencji – zagrożenia hałasem		
POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO POPRZEZ OBNIŻENIE NATĘŻENIA HAŁASU DO POZIOMU OBOWIĄZUJĄCYCH STANDARDÓW	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie mapy akustycznej i programu ochrony środowiska przez hałasem, - podejmowane w ramach bieżących potrzeb zmiany organizacyjne w ruchu kołowym (spowolnienie ruchu na drodze wojewódzkiej w Barlinku), w gminie Dębno przewidziano budowę obwodnicy, rozpoczęcie inwestycji w zakresie budowy obwodnicy Myśliborza, projekt obwodnicy Nowogrodka Pomorskiego, - lokowanie w ramach bieżących potrzeb elementów infrastruktury ograniczającej emisję hałasu, - opracowywane na bieżąco miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, - bieżące kontrole WIOŚ oraz decyzje wydawane przez Starostę. 	<p>Brak zmian lub postępująca presja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby pojazdów, - brak nowych obwodnic, - brak wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza obszar głównych miejscowości, - notowane ciągłe przekroczenia emisji hałasu na głównych ciągach komunikacyjnych w Dębnie, Barlinku i Myśliborzu.
Obszar interwencji – pola elektromagnetyczne		
OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTRO-	<ul style="list-style-type: none"> - bieżący monitoring emisji przez operatorów i WIOŚ, - lokalizacja stacji nadawczych poza terenami zabudowy 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak przekroczeń poziomów emisji pól

Zakładany priorytet	Podjęte zadania (przykłady)	Efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
MAGNETYCZNYMI	mieszkaniowej, np. w Dębnie.	elektromagnetycznych. Brak zmian lub postępująca presja: - brak bieżących pomiarów w tych samych punktach.
Obszar interwencji – gospodarowanie wodami		
OSIĄGNIĘCIE I UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD POWIERZCHNIOWYCH ORAZ OCHRONA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, - budowa oczyszczalni ścieków w Różańsku, przystosowanie oczyszczalni ścieków komunalnych w Myśliborzu do funkcji oczyszczalni gminnej, budowa obiektu w Barlinku, modernizacja obiektu w Karsku i Dębnie, - dotacje dla mieszkańców na przydomowe oczyszczalni ścieków, - rozwój systemu kanalizacji deszczowej, budowa separatorów w ciągach dróg, - bieżące prace modernizacyjne na urządzeniach wodnych przez spółki wodne, - stabilizacja poziomu wody-jezioro Rokitno, - aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, - wyznaczanie terenów zalewowych w MPZP. 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymywanie się zadowalającego i dobrego stanu wód podziemnych, - zmniejszenie ilości ładunków zawiesiny w ściekach komunalnych oraz brak ścieków przemysłowych wprowadzanych do gruntu, - wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, wzrost liczby przyłączy, wzrost procentu skanalizowania i zwodociągowania jednostki, zwiększenie liczby ludności korzystających z sieci wodno-kanalizacyjnej, - zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków z podwyższonych stopniem usuwania biogenów. <p>Brak zmian lub postępująca presja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się zły stan wód powierzchniowych, - wahające się, bez możliwości oceny trendu, wskaźniki dotyczące ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych w ściekach komunalnych (długofalowo wzrost BZT5, ChZT, azotu ogólnego i fosforu ogólnego), - wzrost ilości pobranej wody i ilości odprowadzonych ścieków.
Obszar interwencji – zasoby geologiczne		
ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA ZASOBAMI NATURALNYMI	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie bieżącego monitoringu nielegalnej eksploatacji kopalni, - rekultywacja części złoża Golin, rekultywacja gruntów w obrębie Karsko, Płonno, Chlewice, Kaleńsko. 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakończone rekultywacje gruntów. <p>Brak zmian lub postępująca presja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postępująca presja na eksploatację kopalni.
Obszar interwencji – gleby		
OCHRONA GLEB PRZED NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ REKULTYWACJA TERENÓW	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działań edukacyjnych dla rolników, - opracowanie przez RZGW projektu planu występowania zjawisk suszy, jako podstawa do opracowania planu przeciwdziałania skutkom suszy w obszarze regionów wodnych Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz Uecker oraz planu 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakończone rekultywacje gruntów. <p>Brak zmian lub postępująca presja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak terenów zdegradowanych i zdewastowanych, - brak rekultywacji obszarów uznanych za zdegradowane,

Zakładany priorytet	Podjęte zadania (przykłady)	Efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
ZDEGRADOWANYCH	<ul style="list-style-type: none"> przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty (w trakcie), - rekultywacja składowiska odpadów komunalnych przy ul. Dargomyskiej w Dębnie, - bieżące działania mające na celu odkwaszanie gleb. 	<ul style="list-style-type: none"> - obszary narażone na związki azotu, - niski stopień kwasowości gleb.
Obszar interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
STWORZENIE SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI, ZGODNEGO Z ZASADĄ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzono edukację mieszkańców, - bieżąca realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, rozbudowa instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów wraz z produkcją paliwa alternatywnego, o część biologiczną stabilizacji odpadów, w ramach budowy zakładu w m. Dalsze, - w trakcie realizacji dostosowywanie nowego systemu odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców, - zakup pojemników do odbioru odpadów biodegradowalnych, - prowadzono demontaż i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, - rekultywacja składowiska w Boleszkowicach. 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie ilości zebranych zmieszanych odpadów komunalnych, - zwiększenie ilości zebranych odpadów w sposób selektywny, - zmniejszenie się liczby nielegalnych wysypisk odpadów (np. w gminie Dębno). <p>Brak zmian lub tendencja negatywna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - taka sama liczba czynnych składowisk odpadów, - brak rekultywacji czynnych składowisk odpadów, - zwiększenie się ilości gospodarczych odpadów wytworzonych, - zmniejszenie się procentu odzysku odpadów.
Obszar interwencji – zasoby przyrodnicze		
OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I ZRÓWNOWAŻONE UŻYTKOWANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie bieżącego utrzymanie lasów przez nadleśnictwa, - realizowanie Krajowego programu zwiększania lesistości, udzielanie dotacji na zalesienia przez ARiMR, - prowadzenie działania edukacyjno-informacyjne, - rozwój form ochrony przyrody (nowe użytki ekologiczne),\ - plany ochrony dla obszarów Natura 2000. 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie lesistości, - większa ilość zalesień, - zwiększenie liczby form ochrony przyrody. <p>Brak zmian lub tendencja negatywna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak zmian składu gatunkowego lasów, - brak planów ochrony dla wszystkich obszarów chronionych (parki krajobrazowe).
Obszar interwencji – zagrożenia poważnymi awariami		
MINIMALIZACJA SKUTKÓW WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARII PRZEMYSŁOWYCH ORAZ OGRANICZENIE RYZYKA ICH WYSTĄPIENIA	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie bieżących kontroli na terenie jednostki, - bieżąca edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w sytuacjach kryzysowych, - wspieranie jednostek straży pożarnych. 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak zdarzeń mających cechy poważnych awarii.

Źródło: opracowanie własne

W harmonogramie realizacyjnym zaplanowanych było wiele działań i inwestycji spoza kompetencji samego powiatu, należących do samorządów gminnych, ale także do innych jednostek, tj. nadleśnictw, eksploatatorów infrastruktury czy największych podmiotów gospodarczych.

Program ochrony środowiska zakładał również podejmowanie wielu działań organizacyjnych, administracyjnych, także w koordynacji z różnymi jednostkami działającymi na terenie Powiatu. Były one realizowane w miarę możliwości finansowych oraz kompetencyjnych samego samorządu.

Ważna jest kontynuacja wielu z tych działań, ale tylko w zakresie możliwości kompetencyjnych, finansowych i koordynacyjnych samorządu powiatowego.

Samorząd powiatowy odpowiedzialny jest w szerokim zakresie za ustalanie zasad korzystania ze środowiska, tak więc współpraca czy wytyczanie działań programowych dla innych jednostek jest ważnym elementem niniejszego Programu. Wszystkie wskazane obszary interwencji oraz słabe strony i zagrożenia wynikające z analizy SWOT powinny stanowić wytyczne dla dokumentów gminnych.

4.6. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na środowisko przyrodnicze jednostki zostały wyszczególnione w poszczególnych rozdziałach tematycznych niniejszego opracowania.

Powiat posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową i niepełną sieć kanalizacyjną, jak również dobrze zorganizowany system gospodarki odpadami oparty o dwie regionalne instalacje, jedną na terenie samego powiatu, w m. Dalsze, drugą w województwie lubuskim. Zurbanizowany krajobraz trzech największych miast powiatu: Dębna, Myśliborza i Barlinka oraz licznych terenów eksploatacji surowców jest urozmaicony przez tereny leśne, tereny użytkowane rolniczo oraz liczne zbiorniki wodne.

Funkcjonowanie dużych zakładów przemysłowych, w tym związanych z eksploatacją kopalni na terenie powiatu to jedno z najważniejszych uwarunkowań wewnętrznych wpływających na stan środowiska. Na jakość zasobów przyrodniczych, a także funkcjonowanie człowieka w tym środowisku wpływ mają także przebiegające ciągi komunikacyjne.

Ze względu na jakość środowiska pozytywnym działaniem jest ciągły rozwój sieci gazowniczej oraz w miejscu zagęszczenia zabudowy, rozwój sieci ciepłowniczej. Pozytywnym uwarunkowaniem wewnętrznym jest także rozwój odnawialnych źródeł energii oraz systemu ścieżek rowerowych.

Położenie powiatu na tle województwa, kraju i obszaru przygranicznego stanowi podstawę do rozważań na temat uwarunkowań zewnętrznych jednostki. Położenie jednostki, w tym największych miast, często warunkuje ich stan środowiska oraz konieczność podejmowanych działań ekologicznych.

Położenie komunikacyjne pomiędzy Szczecinem, a Gorzowem Wlkp. oraz notowane tendencje urbanizacyjne wskazują na postępującą presję w zakresie rozbudowy systemu infrastruktury komunikacyjnej. Uwzględniając zmniejszającą się ilość mieszkańców jednostki należy mieć jednak na uwadze ciągły rozwój jednostki, a co z tym związane właściwe planowanie przestrzenne ograniczające rozprzestrzenianie się zabudowy na terenach do

tego niewłaściwych, bliskich liniom energetycznym, drogom szybkiego ruchu, obszarom działalności gospodarczej, czy zagrożonym ruchom masowych lub podtopieniami.

Dla standardów jakości powietrza zagrożeniem dla jednostki może być niska emisja z zabudowy jednorodzinnej. Na jakość wód notowanych w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie powiatu ma wpływ nie tyle sama działalność podmiotów działających w granicach powiatu, ale również wszystkich działań i presji (punktów odprowadzania ścieków, użytkowania rolniczego) występujących wzdłuż całej rzeki Odry, Myśli oraz Płoni, co przekłada się na jakość wód w tym rejonie.

Niezaprzeczalnym jest także presja działań po stronie Niemiec na stan i jakość środowiska w zakresie powietrza atmosferycznego czy zasobów wodnych po stronie powiatu myśliborskiego.

Na tle uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych warto wymienić najważniejsze problemy jednostki na polu kształtowania i ochrony środowiska. Przedstawiono je w kolejnej tabeli.

Tabela 51. Najważniejsze problemy powiatu myśliborskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu jako wskazania dla gminnych programów ochrony środowiska

Stan aktualny	Cel poprawy
Przekroczenia dopuszczalnych norm powietrza w zakresie stężeń benzo(α)pirenu i pyłu PM 10 oraz PM 2,5, a także zwiększone ilości NO ₂ w strefie zachodniopomorskiej	Brak przekroczeń
Mała liczba instalacji OZE	Zwiększenie udziału OZE
Zły i umiarkowany stan wód powierzchniowych	Poprawa jakości jednolitych części wód powierzchniowych, zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w tym zanieczyszczeń komunalnych powodujących eutrofizację
Brak pełnego skanalizowania jednostek	Objęcie możliwie wszystkich mieszkańców siecią kanalizacji sanitarnej, tam gdzie znajduje to uzasadnienie ekonomiczne i ekologiczne
Przewaga zmieszanych odpadów komunalnych w ogóle zebranych odpadów	Zwiększenie udziału odpadów zbieranych w sposób selektywny
Duży udział ruchu tranzytowego	Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w organizacji ruchu, rozbudowa obwodnic
Niewystarczające ograniczenia przestrzenne i organizacyjne powodujące przekroczenia dopuszczalnych norm emisji hałasu wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych	Zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego i ograniczenie liczby osób narażonych na ponadnormatywną emisję hałasu
Zagrożenia ze strony obiektów dużego ryzyka wystąpienia awarii	Bieżący monitoring podmiotów gospodarczych
Występowanie obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych	Poprawa bezpieczeństwa poprzez zakaz zabudowy na obszarach występowania ruchów masowych
Znaczna presja na zagospodarowanie złóż kopalin	Bieżąca rekultywacja gruntów poeksploatacyjnych

Źródło: opracowanie własne

4.7. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU MYŚLIBORSKIEGO

W celu wytyczenia najważniejszych kwestii dotyczących działań programowych dla Powiatu Myśliborskiego wynikających z analizy stanu i zagrożeń środowiska jest określenie obszarów interwencji dla jednostki, czyli obszarów nadal stwarzających problemy.

W oparciu o przeprowadzoną analizę stanu środowiska i infrastruktury Powiatu, wskazano 10 obszarów interwencji, w ramach których wyznaczono 10 celów do realizacji. Cele będą realizowane poprzez kierunki interwencji i konkretne zadania według schematu:

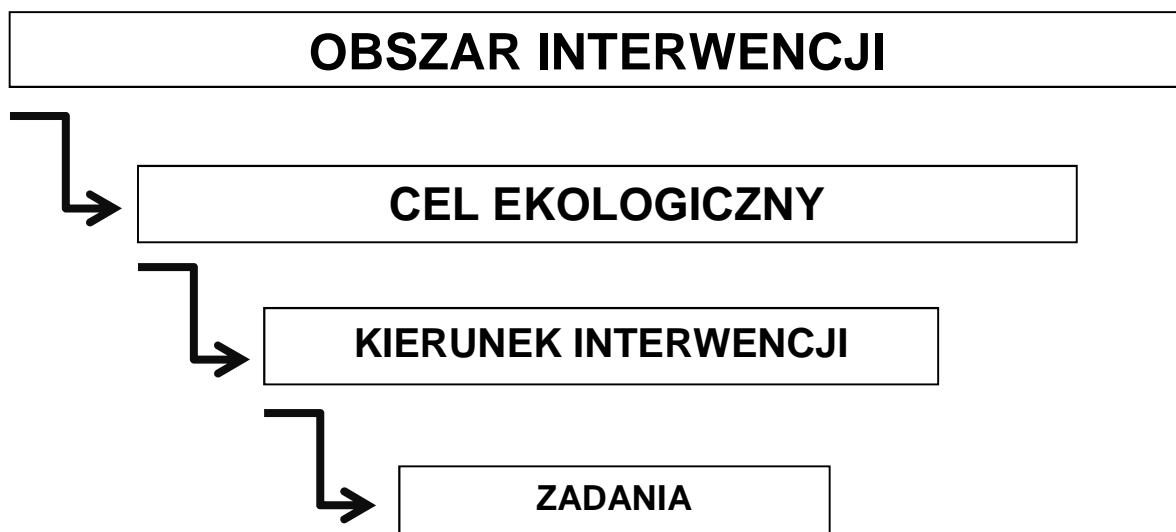

Tabela 52. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji powierzchniowej	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	liczba wykonanych termomodernizacji obiektów [szt.]	brak danych	możliwie wszystkie budynki publiczne, komunalne, zbiorowego zamieszkania	organy gmin, Starosta, SEC, SM, gminy	brak środków finansowych, brak programów dotacyjnych, skomplikowane procedury dotacyjne
				wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych	kotłownie ogółem [szt.]	53	zmniejszenie liczby kotłowni indywidualnych	organy gmin, właściciele nieruchomości, obiektów	brak środków finansowych, brak programów dotacyjnych, skomplikowane procedury dotacyjne
					liczba zlikwidowanych indywidualnych palenisk domowych / kotłowni zastąpionych niskoemisyjnymi źródłami ciepła [szt.]	brak możliwości oszacowania	zwiększenie liczby zlikwidowanych kotłowni oraz wymiana na niskoemisyjne źródła		
				kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	liczba skontrolowanych nieruchomości i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej, w ramach bieżących potrzeb	organy gmin	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
				wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	liczba udzielonych dotacji [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin	brak środków finansowych, brak chęci współpracy, brak programów dotacyjnych
				rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem [GJ]	180 471,0	zwiększenie wartości	PSG, SEC	brak możliwości przestrzennych i technicznych
					<i>w tym budynki mieszkalne [GJ]</i>	135 426,0	zwiększenie wartości		
					<i>w tym urzędy i instytucje [GJ]</i>	45 045,0	zwiększenie wartości		
					długość sieci ciepłej przesyłowej [km]	25,2	zwiększenie wartości		
					długość sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów [km]	18,3	zwiększenie wartości		
					kubatura budynków ogrzewanych centralnie ogółem [m ³]	2860,7	zwiększenie wartości		
					<i>w tym budynki mieszkalne ogółem [m³]</i>	1397,5	zwiększenie wartości		
					<i>w tym budynki mieszkalne komunalne [m³]</i>	355,5	zwiększenie wartości		
					<i>w tym budynki mieszkalne spółdzielni mieszkaniowych [m³]</i>	887,8	zwiększenie wartości		
<i>w tym budynki mieszkalne prywatne [m³]</i>	151,7	zwiększenie wartości							
długość czynnej sieci gazowej ogółem [km]	309,835	zwiększenie wartości							
długość czynnej sieci gazowej przesyłowej [km]	115,858	zwiększenie wartości							
długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej [km]	193,977	zwiększenie wartości							

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
					czynne przyłącza gazowe do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	3 414	zwiększenie wartości		
					odbiorcy gazu [os.]	9 852	zwiększenie wartości		
					odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [os.]	3 414	zwiększenie wartości		
					zużycie gazu [m ³]	4 491,7	zwiększenie wartości		
					zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [m ³]	3 106,7	zwiększenie wartości		
			zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji punktowej	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	7 kontroli opartych na analizie badań automonitoringowych w roku 2014	brak możliwości określenia wartości docelowej	Starosta, Marszałek, WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
					monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	liczba zgłoszonych instalacji [szt.]	18 (do końca 2014 r.)	brak możliwości określenia wartości docelowej	Starosta
			zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji liniowej	bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	liczba przeprowadzonych modernizacji ciągów komunikacyjnych	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	zarządcy dróg	brak środków finansowych, odległe w czasie terminy realizacji założonych inwestycji
					drogi o nawierzchni twardej [km]	599,6	zwiększenie wskaźnika		
					drogi o nawierzchni gruntowej [km]	586,1	zmniejszenie wskaźnika		
			zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji zanieczyszczeń powietrza	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	brak danych	100 % powierzchni powiatu	organy gmin	brak środków finansowych, przedłużające się procedury opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego, brak aktualnych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
2.	zagrożenia hałasem	zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzy-	zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego	budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe	długość wybudowanych obwodnic [km]	0	brak możliwości określenia wartości docelowej	zarządcy dróg	brak możliwości administracyjnych, brak środków finansowych, skomplikowana własność gruntów

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
		manie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska		podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	liczba przeprowadzonych zmian organizacyjnych [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	zarządcy dróg	brak egzekwowania przepisów przez użytkowników dróg
				zwiększenie długości ścieżek rowerowych	długość ścieżek rowerowych [km]	12,9	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin, Starosta, zarządcy dróg	brak możliwości administracyjnych, brak środków finansowych, przedłużające się procedury wyznaczania przebiegu tras, brak możliwości rozwoju ścieżek w dogodnych miejscach
				kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego	wielkość i miejsca notowanych przekroczeń hałasu [dB, opis]	przekroczenia na drogach krajowych i wojewódzkich	w zależności od bieżących potrzeb	Starosta, Marszałek, WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak środków, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
				zmniejszenie emisji hałasu przemysłowego	kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	Starosta, Marszałek, WIOŚ
			ilość wydanych decyzji określających dopuszczalny poziom emisji hałasu [szt.]			obecnie 9	w zależności od bieżących potrzeb		
			zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji hałasu	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	brak danych	100 % powierzchni powiatu	organy gmin	brak środków finansowych, przedłużające się procedury opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego, brak aktualnych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
			3.	pola elektromagnetyczne	ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	monitoring emisji pól elektromagnetycznych	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych
	wyniki pomiarów wartości promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	brak przekroczeń normy 7 V/m					utrzymywanie się poniżej dopuszczalnej normy		
kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne	liczba zgłoszonych instalacji [szt.]	64 (do końca 2014 u Starosty)				brak możliwości określenia wartości docelowej	Starosta, WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak wskazywania prawdziwych danych w zgłoszeniach	

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
			zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem zmniejszania emisji pól elektromagnetycznych	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	brak danych	100 % powierzchni powiatu	organy gmin	brak środków finansowych, przedłużające się procedury opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego, brak aktualnych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
4.	gospodarowanie wodami	zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi	wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	długość i liczba zmodernizowanych urządzeń melioracji wodnych	brak danych	100 % wszystkich istniejących urządzeń melioracji wodnych	ZMiUW, właściciele gruntów odnoszący korzyści z u.m.w.sz.	brak środków finansowych
			zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony przeciw-powodziowej	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego	powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	brak danych	100 % powierzchni powiatu	organy gmin	brak środków finansowych, przedłużające się procedury opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego, brak aktualnych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
		ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	10 (do końca roku 2014 przez Starostę)	brak możliwości określenia wartości docelowej	WIOŚ, organy gmin, Starosta, Marszałek	brak środków finansowych, brak możliwości określenia sprawy
				realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	poprawa jakości wód w obszarze współpracy	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin, Starosta, organizacje pozarządowe	brak możliwości porozumienia ponadregionalnego, brak środków finansowych
				edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	brak świadomości mieszkańców, brak środków finansowych

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji			
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa					
				kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	6 (do końca roku 2014 przez Starostę)	brak możliwości określenia wartości docelowej	RZGW, Starosta, Marszałek	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli			
				racjonalne zużycie zasobów wód	rozbudowa sieci wodociągowej	długość sieci wodociągowej [km]	616,1	zwiększenie wskaźnika	zarządcy infrastruktury	brak środków finansowych		
			liczba gospodarstw zwodociągowanych [szt.]			8 523	zwiększenie wskaźnika					
			liczba osób korzystających z sieci [osób]			65 996	zwiększenie wskaźnika					
			procent zwodociągowania [%]			97,9	zwiększenie wskaźnika					
			zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe	wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności [dam ³]	7 521,8	zmniejszenie wskaźnika	zarządcy infrastruktury, podmioty gospodarcze	niewystarczająca świadomość ekologiczna części mieszkańców, wodochłonne technologie przemysłowe				
				zużycie wody na potrzeby przemysłu [dam ³]	312,0	zmniejszenie wskaźnika						
			poprawa stanu jakości wody w kąpieliskach	kontrola w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych	ilość wykazanych naruszeń (szt. opis)	brak	brak naruszeń	powiatowa inspekcja sanitarna	brak funduszy na inwestycje w infrastrukturę			
			5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód	rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	218,3	zwiększenie wskaźnika	zarządcy infrastruktury	niewystarczająca ilość środków finansowych, brak uzasadnienia ekonomicznego i technicznego
								liczba przyłączy prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	4 708	zwiększenie wskaźnika		
liczba osób korzystających z sieci [osób]	50 896	zwiększenie wskaźnika										
procent skanalizowania [%]	75,5	zwiększenie wskaźnika										
rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i urządzeń oczyszczających	długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej i zamontowanych urządzeń [km / szt.]	brak danych				zwiększenie wskaźnika	zarządcy dróg, podmioty gospodarcze	brak środków finansowych, brak uregulowania stanu prawnego sieci kanalizacji deszczowej				

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji	
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa			
				likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców	liczba podjętych kontroli i zlikwidowanych zbiorników [szt.]	2 788	zwiększenie wskaźnika	organy gmin, właściciele nieruchomości	brak bieżących działań po stronie samorządów gminnych, brak środków finansowych, brak koordynacji systemu rozwoju kanalizacji i rozbudowy systemów indywidualnego odbioru ścieków	
				wymiana infrastruktury	likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	długość zlikwidowanej sieci [km]	brak danych	100 %	zarządcy infrastruktury	brak środków finansowych, pozostawianie w gruncie sieci
				poprawa stanu jakości ujmowanej wody do zaopatrzenia ludności	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych	liczba podjętych kontroli i podjętych działań naprawczych	brak danych	brak przekroczeń dopuszczalnych wskaźników	powiatowa inspekcja sanitarna	brak środków finansowych, brak możliwości modernizacji, czynniki zewnętrzne
6.	zasoby geologiczne	racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	ograniczenie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	0 (w zakresie kompetencji Starosty)	brak możliwości określenia wartości docelowej	Starosta, Marszałek, Minister Środowiska, Okręgowy Urząd Górniczy	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli	
				zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	ilość wydobytych surowców: mln m ³ + tys. Mg	696,53 mln m ³ 186,09 tys. Mg	zmniejszenie wskaźnika	Starosta, Marszałek	rachunek ekonomiczny inwestora, ciągłe zapotrzebowanie na surowce nieodnawialne	
			zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni ziemi	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin	powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	brak danych	100 % powierzchni powiatu	organy gmin, Starosta	brak środków finansowych, przedłużające się procedury opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego, brak aktualnych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania	
7.	gleby	ochrona gleb	ochrona zasobów gleb przed degradacją mechaniczną	wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	wykonanie rejestru	brak	posiadanie rejestru	Starosta	brak środków finansowych, brak szczegółowych badań geologicznych i gruntowych	

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
				rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	zmniejszenie obecnej powierzchni składowisk odpadów [ha]	78,0	całkowita rekultywacja	zarządzający składowiskami odpadów	długotrwała eksploatacja obiektów
				rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców	powierzchnia zrehabilitowanych obszarów [ha]	55,9143	100 %	podmioty gospodarcze, właściciele nieruchomości, Starosta	długi okres realizacji rekultywacji i brak efektów etapu biologicznego, zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań, niewystarczająca ilość środków finansowych
				ochrona zasobów gleb przed degradacją fizykochemiczną	edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	Ośrodki Doradztwa Rolniczego
			udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb		liczba udzielonych dotacji i przeprowadzonych badań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin	brak środków finansowych
			odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych		liczba odbudowanych urządzeń melioracji szczegółowej [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	właściciele gruntów	brak środków finansowych, brak świadomości potrzeby odbudowy, rozproszona odpowiedzialność za realizację działań
			kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych		liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin, RIPOK	brak środków finansowych, brak świadomości mieszkańców
			8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	poprawa świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	liczba skontrolowanych nieruchomości i podjętych działań [szt.]	brak danych

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
			dostosowanie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi	weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb	liczba podjętych zmian systemowych - zaktualizowanych aktów prawa miejscowego [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin	brak wystarczających środków pochodzących z opłaty za zagospodarowanie odpadów, brak możliwości odbioru odpadów od wszystkich nieruchomości
					ilość zdemontowanego i unieszkodliwionego azbestu [Mg]	brak danych	100 %		
			intensyfikacja działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów poza-komunalnych	kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	liczba zgłoszonych prac budowlanych [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin, Starosta, właściciele nieruchomości	brak środków finansowych, brak świadomości mieszkańców o szkodliwości azbestu, brak pewności uzyskania dotacji na działania związane z usuwaniem wyrobów, brak możliwości uzyskania dotacji na nowe pokrycie dachowe
					liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej		
				kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	ilość wytworzonych odpadów gospodarczych [mln Mg]	339 211,53	brak wartości docelowej (wskazane zmniejszenie wskaźnika)	Starosta, Marszałek, WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli, niekontrolowane zwiększanie ilości odpadów
					ilość odzyskanych odpadów gospodarczych [%]	324 517,31	brak wartości docelowej (wskazane zwiększenie wskaźnika)		
9.	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym	rozbudowa terenów czynnych biologicznie	zwiększenie powierzchni obszarowych form ochrony przyrody [ha]	51 659,86	utrzymanie wskaźnika lub zwiększenie	organy gmin, organy powołujące formy ochrony przyrody	brak środków finansowych, brak chęci rozbudowy obszarów, brak możliwości realizacji działań ze względu na własność gruntów
					zwiększenie liczba punktowych form ochrony przyrody	424	utrzymanie wskaźnika lub zwiększenie		

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
				rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	liczba wybudowanej infrastruktury [opis]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin, podmioty gospodarcze	brak środków finansowych, brak chęci rozbudowy obszarów, przeciągające się procedury na terenach obszarów chronionych, brak możliwości realizacji założenia na terenach chronionych
				aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki	wykonanie inwentaryzacji	brak aktualnych inwentaryzacji	aktualna inwentaryzacja	organy gmin, RDOŚ	brak środków finansowych
				wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	liczba obowiązujących planów ochrony [szt.]	11	15	RDOŚ, organy gmin	brak środków finansowych, przedłużające się procedury sporządzania dokumentów, brak weryfikacji stopnia wdrażania założeń, brak znajomości założeń dokumentów
				ograniczenie do minimum wycinki drzew	liczba wydanych zezwoleń [szt.]	141 (do końca roku 2014 przez Starostę)	minimalizacja	Marszałek, Starosta, organy gmin, konserwator zabytków	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do wydania negatywnej decyzji
			ochrona zasobów leśnych przed ich nadmiernym użytkowaniem i szkodnikami	kontrola założeń planu urządzania lasu	liczba podejmowanych działań [szt., opis]	brak danych	brak notowanych nieprawidłowości	Nadleśnictwa, RDLP	brak możliwości administracyjnych
				zmniejszenie liczby notowanych pożarów	liczba pożarów [szt., powierzchnia]	brak danych	0	straż pożarna	brak możliwości ograniczenia pożarów
				kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów	liczba podejmowanych działań [szt., opis]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	Starosta, RDLP, nadleśnictwa, właściciele lasów	brak środków finansowych, wieloczynnikowe zagrożenia ze strony zagrożeń biotycznych i abiotycznych, narażenie zasobów leśnych na czynniki meteorologiczne (susze, opady nawalne, silne wiatry) i biologiczne (choroby, szkodniki)
				zwiększenie lesistości powiatu	wskaźnik lesistości [%]	41,9	zwiększenie wskaźnika		
					powierzchnia lasów (w tym publicznych i prywatnych) [ha]	49 528,48 (48 884,37 / 644,11)	zwiększenie wskaźnika		
				powierzchnia gruntów zalesionych (w tym publicznych i prywatnych) [ha]	7,86 (7,86 / 0,0)	zwiększenie wskaźnika			

Lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	wskaźnik			podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
					nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa		
10.	zagrożenia poważnymi awariami	przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	zminimalizowanie możliwości wystąpienia poważnych awarii	kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	Starosta, Marszałek, straż pożarna WIOŚ, zakłady przemysłowe	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
					liczba zgłoszeń awarii [szt.]	0	utrzymanie wskaźnika		
			zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej	bieżący monitoring rurociągów przesyłowych	długość skontrolowanego gazociągu [km, opis nieprawidłowości]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	Gaz System S.A. w Warszawie	nieuchwycenie miejsc uszkodzenia gazociągu
				kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	liczba dotowanych jednostek zakres pomocy [szt., opis]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin, Starosta	brak środków finansowych
			współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	liczba podejmowanych działań [szt., opis]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	organy gmin, Starosta	brak środków finansowych	

Źródło: opracowanie własne

Zadania własne Powiatu to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji samorządu. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków gmin, przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla gminnego, powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie regionu, a które Powiat będzie częściowo finansował, kontrolował, bądź monitorował.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji niewątpliwie spoczywa głównie na władzach samorządowych.

Władze Powiatu pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Powiatu pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach działania, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Powiatu Myśliborskiego, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych inwestycji i przedsięwzięć na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie.

Tabela 53. Harmonogram realizacji zadań własnych przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny (wraz z jednostkami współodpowiedzialnymi)	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania	Starosta - w odniesieniu do budynków powiatowych (organy gmin, SEC, SM)	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ + inne programy
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta (w zakresie kompetencji) (Marszałek, WIOŚ)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		monitorowanie zgłaszanych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	Starosta	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ + inne programy
2.	zagrożenia hałasem	budowa obwodnic w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe	zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ + inne programy
		podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		zwiększenie długości ścieżek rowerowych	Starosta (w zakresie dróg powiatowych) (organy gmin, zarządcy dróg)	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ + inne programy
		kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu komunikacyjnego	Starosta (w zakresie kompetencji) (Marszałek, WIOŚ)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny (wraz z jednostkami współodpowiedzialnymi)	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
		kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	Starosta (w zakresie kompetencji) (Marszałek, WIOŚ)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
3.	poła elektro-magnetyczne	kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających poła elektromagnetyczne	Starosta, WIOŚ	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
4.	gospodarowanie wodami	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na zrzut ścieków)	Starosta (w zakresie kompetencji) (RZGW, Marszałek, organy gmin, WIOŚ)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	Starosta (w zakresie koordynacji) organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych (pozwolenia na pobór wód)	Starosta (w zakresie kompetencji) (Marszałek)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i separatorów	zarządcy dróg (podmioty gospodarcze)	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
6.	zasoby geologiczne	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych, w tym rekultywacji gruntów	Starosta (w zakresie kompetencji) (Marszałek, Minister Środowiska, Okręgowy Urząd Górniczy)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając złoża kopalin	Starosta (w ramach opiniowania) (organy gmin)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
7.	gleby	wykonanie rejestru wykonanie rejestru osuwisk i obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	Starosta	70 000,00	środki własne
		rekultywacja obszarów zdegradowanych przez eksploatację surowców	Starosta (w zakresie kompetencji) (podmioty gospodarcze, właściciele nieruchomości)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	Starosta (w zakresie kompetencji) (organy gmin, właściciele nieruchomości)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta (w zakresie kompetencji) (Marszałek, WIOŚ)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny (wraz z jednostkami współodpowiedzialnymi)	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
9.	zasoby przyrodnicze	kontynuacja działań związanych z utrzymaniem i ochroną lasów	Starosta (w zakresie kompetencji) (RDLP, właściciele lasów)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		zwiększenie lesistości powiatu		brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
10.	zagrożenia poważnymi awariami	kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	Starosta (w zakresie kompetencji) (Marszałek, straż pożarna WIOŚ, zakłady przemysłowe)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	Starosta (organy gmin)	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	Starosta (organy gmin)	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne, środki własne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 54. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych	organy gmin, właściciele nieruchomości, obiektów	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POLiŚ + inne programy
		wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	organy gmin, SEC	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ + inne programy
		kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	organy gmin	koszty administracyjne	koszty administracyjne
		rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione	PSG, SEC	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POLiŚ + inne programy
		objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
2.	hałas	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
3.	pole elektro-magnetyczne	monitoring emisji pól elektromagnetycznych	WIOŚ	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
4.	gospodarowanie wodami	edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		rozbudowa sieci wodociągowej	zarządcy infrastruktury	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POliŚ, PROW, RPO
		zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe	zarządcy infrastruktury, podmioty gospodarcze	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, środki zewnętrzne
		wzrost długości liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	ZMiUW, właściciele gruntów odnoszący korzyści z u.m.w.sz.	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne, środki wojewody, środki własne właścicieli gruntów
		poprawa stanu jakości wody w kąpieliskach	kontrola w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	zarządcy infrastruktury	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POliŚ, PROW, RPO
		likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców	organy gmin, właściciele nieruchomości	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	zarządcy infrastruktury	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		kontrola w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	kontrola w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
6.	gleby	rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów	zarządzający składowiskami odpadów	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		udzielanie dotacji dla rolników na badania jakości gleb	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		odbudowa urządzeń melioracji szczegółowych	właściciele gruntów	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
7.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych	organy gmin, RIPOK	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW
		kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
8.	zasoby przyrodnicze	rozbudowa terenów czynnych biologicznie	organy gmin, organy powołujące formy ochrony przyrody	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej	organy gmin, podmioty gospodarcze	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, środki zewnętrzne
		wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki	organy gmin, RDOŚ	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		zmniejszenie ilości notowanych pożarów	straż pożarna	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	RDOŚ, organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
9.	zagrożenia poważnymi awariami	bieżący monitoring gazociągu przesyłowego	Gaz System S.A. w Warszawie	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
10.	zasoby geologiczne	zmniejszenie wydobycia surowców mineralnych	użytkownicy złóż	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne

Źródło: opracowanie własne

5.1. ZADANIA INWESTYCYJNE W RAMACH OKREŚLONEGO HARMONOGRAMU

W kolejnej tabeli zestawiono wykaz zaplanowanych na kolejne lata wdrażania Programu Ochrony Środowiska inwestycji i przedsięwzięć wynikających z Wieloletnich Prognoz Finansowych poszczególnych gmin i Powiatu.

Należy podkreślić, że są to tylko inwestycje zaplanowane na najbliższe lata. Tak więc lista przedsięwzięć nie jest zamknięta, a wytyczone cele ekologiczne dla Powiatu, a pośrednio także dla samych gmin dają wytyczne i podstawę do tego, aby zaplanować inne zadania, w tym inwestycyjne, w celu poprawy stanu środowiska w obszarach interwencji.

Tabela 55. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań programu ochrony środowiska dla Powiatu Myśliborskiego

Cel ekologiczny	Jednostka	Rodzaj inwestycji	Planowane lata	Planowane koszty (zł)	Planowane wsparcie finansowe
poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	Powiat Myśliborski	Termomodernizacja budynku Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 przy ul. Strzeleckiej w Myśliborzu	b.d.	1 200 000,00	Powiat 15% dofinansowanie 85% RPO WZ
		Termomodernizacja budynku Regionalnej Placówki Opiekuńczo - Terapeutycznej w Dębnie i Powiatowej Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej w Dębnie przy ul. Mickiewicza	b.d.	1 050 000,00	Powiat 15% dofinansowanie 85% RPO WZ
		Termomodernizacja budynku Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Renicach	b.d.	1 850 000,00	Powiat 15% dofinansowanie 85% RPO WZ
		Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół w Smolnicy	b.d.	1 650 000,00	Powiat 15% dofinansowanie 85% RPO WZ
		Termomodernizacja budynku Domu Pomocy Społecznej w Myśliborzu przy ul. Celnej	b.d.	1 336 000,00	Powiat 15% dofinansowanie 85% RPO WZ
		Podłączenie ogrzewania budynku wolnostojącego (siłownia) przy ul. Zachodniej 4 do sieci w budynku głównym szkoły (Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 m. Juliusza Słowackiego w Dębnie) (dostawa ciepła SEC)	b.d.	30 000,00	środki własne
		Przyłączenie Domu Pomocy Społecznej do miejskiej sieci ciepłowniczej	b.d.	1 136 000,00	środki własne
		Termomodernizacja budynku biurowego w Barlinku ul. Lipowa 3 (budynek w trwałym zarządzie)	b.d.	90 000,00	środki własne
	Gmina Dębno	Budowa budynku socjalnego - Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej	2016-2019	2 800 000,00	środki własne
Gmina	Przebudowa z termomodernizacją budynku świetlicy	b.d.	300 000,00	planowane pozyskanie środków z funduszu	

Cel ekologiczny	Jednostka	Rodzaj inwestycji	Planowane lata	Planowane koszty (zł)	Planowane wsparcie finansowe
	Myślibórz	wiejskiej w Ławach			UE
		Termomodernizacja budynku „B” Gimnazjum	b.d.	125 000,00	RPOWZ 2014-2020
		Termomodernizacja budynku Gimnazjum	b.d.	304 500,00	RPOWZ 2014-2020
		Remont i termomodernizacja dachu budynku 1-go Maja 19 w Myśliborzu	b.d.	b.d.	środki własne
		Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Myśliborzycach	b.d.	92 500,00	środki własne
		Remont budynku Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Myśliborzu	b.d.	b.d.	Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
	Gmina Nowogródek Pomorski	Montaż mikroinstalacji	b.d.	300 000,00	NFOŚiGW / RPO
		Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej	b.d.	510 000,00	NFOŚiGW / RPO
zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	Powiat Myśliborski	Przebudowa drogi powiatowej nr 2113Z z ujęciem m. Nowogródek Pomorski i Sumiak wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową na dł. 2,1 km	b.d.	2 310 000	Powiat 10,39% dofinansowanie gminy 25,98% PROW 63,63%
		Przebudowa drogi powiatowej nr 2111Z w ciągu ulicy Barlineckiej w m. Nowogródek Pomorski	b.d.	480 000,00	Powiat 10,39% dofinansowanie gminy 25,98% PROW 63,63%
		Modernizacja drogi powiatowej nr 1575Z na odcinku w m. Mostkowo	b.d.	1 550 000,00	Powiat 7,5% dofinansowanie gminy 7,5% Interreg 85%
		Modernizacja dróg powiatowych nr 2130Z i 2146Z w m. Różańsko	b.d.	4 500 000,00	Powiat 7,5% dofinansowanie gminy 7,5% Interreg 85%
		Przebudowa drogi powiatowej nr 2110Z na dł. 0,55 km	b.d.	585 000,00	Powiat 25% dofinansowanie gminy i inne 25% Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2020 50%
		Przebudowa dróg powiatowych nr 2116Z i 2158Z w m. Płonno	b.d.	4 500 000,00	Powiat 25% dofinansowanie gminy i inne 25% Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2020 50%
		Przebudowa drogi powiatowej nr 2125Z z ujęciem m. Dalsze	b.d.	2 400 000,00	Powiat 25% dofinansowanie gminy i inne 25%

Cel ekologiczny	Jednostka	Rodzaj inwestycji	Planowane lata	Planowane koszty (zł)	Planowane wsparcie finansowe
					Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2020 50%
	Gmina Barlinek	Rozbudowa Trasy Pojeziernej (Tysiąca Jezior) - budowa ścieżki rowerowej Barlinek – Pełczyce – Choszczno	b.d.	b.d.	b.d.
	Gmina Dębno	Budowa ścieżki rowerowej Sarbinowo – Suchlica – Duszatyń - Suchlica	2016-2018	655 500,00	b.d.
ochrona zasobów przyrodniczych	Powiat Myśliborski	Zespół Szkół i Placówek w Smolnicy - Rewitalizacja parku z przeznaczeniem na wiejskie centrum rekreacji, teren zielony szkoły oraz kontynuacja rozbudowy XIX-wiecznego parku będącego atrakcją turystyczną	b.d.	b.d.	b.d.
ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	Gmina Boleszkowice	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Boleszkowice	b.d.	4 231 200,00	Gmina + PROW
		Modernizacja i rozbudowa stacji ujęć wody w m. Namyślin	b.d.	400 000,00	b.d.
	Gmina Myślibórz	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Myśliborzu	b.d.	b.d.	POIiŚ
		Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w Myśliborzu	b.d.	b.d.	POIiŚ
rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	Gmina Boleszkowice	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Chwarszczany, Gudzisz, Reczyce, Namyślin, Kaleńsko, Porzeczce, Chlewice	b.d.	3 708 703,00	Gmina + PROW
	Gminą Dębno	Uzbrojenie terenów przemysłowych przy ul. Kolejowej i Usługowej w Dębnie	2016-2020	132 000,00	b.d.
		Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Dargomyskiej w Dębnie	2016-2017	800 000,00	b.d.
		Inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową	2016-2019	1 922 500,00	b.d.
		Budowa piaskowników	2016-2019	200 000,00	b.d.
	Gmina Myślibórz	Budowa kanalizacji sanitarnej Golenice - Myślibórz	b.d.	b.d.	POIiŚ
		Budowa kanalizacji deszczowej w Myśliborzu	b.d.	b.d.	RPOWZ 2014-2020
Budowa kanalizacji deszczowej w Myśliborzu		b.d.	b.d.	RPOWZ 2014-2020	

Źródło: WPF gmin i Powiatu, ankiety do podmiotów i instytucji

VI. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej, czyli korzystającej z różnych dziedzin nauki i poruszającej różne aspekty życia społecznego. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

Edukacja ekologiczna jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszym i najskuteczniejszym sposobie przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych, jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku, w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywy godziwego funkcjonowania przyszłym pokoleniom.

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Ważne jest także, aby Powiat działał wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

6.1. DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ PROWADZONE NA TERENIE POWIATU MYŚLIBORSKIEGO

Edukacja ekologiczna prowadzona jest na różnych szczeblach i przez różne jednostki: poszczególne gminy, Powiat, placówki oświatowe, Nadleśnictwa, RIPOK, podmioty gospodarcze i przedsiębiorstwa.

Gminy Powiatu Myśliborskiego prowadzą szereg ekologicznych przedsięwzięć:

- organizacja Dnia Ziemi, Akcji Sprzątania Świata,

- prowadzenie wraz z placówkami oświatowymi licznych konkursów, akcji oraz programów ekologicznych związanych z tematyką poprawy systemu gospodarki odpadami oraz ochroną środowiska przyrodniczego, np.:
- program ekologiczny na terenie Gminy Dębno „żyj z przyrodą w zgodzie” realizowany w Zespole Ekonomiczno-Administracyjnym Szkół w Dębnie, w ramach którego realizuje się treści dotyczące optymalizacji zużycia wody oraz poprawy jakości środowiska,
- placówki oświatowe uczestniczą w akcjach ekologicznych pn. „Zielona szkoła” organizowanej przez Celowy Związek Gmin CZG-12, polegającej na zbieraniu surowców wtórnych przez młodzież i propagowanie selektywnego zbierania odpadów,
- na terenie placówek oświatowych działają także Szkolne Koła Ligi Ochrony Przyrody współpracujące z Celowym Związkiem Gmin CZG-12,
- prenumerowanie czasopism ekologicznych oraz przyrodniczych,
- utrzymywanie ścisłej współpracy z placówkami oświatowymi poprzez zapewnienie im możliwości do prowadzenia edukacji ekologicznej (wspieranie szkół w potrzebne pomoce naukowe wykorzystywane podczas realizacji przedsięwzięć),
- udział pracowników samorządowych w licznych zajęciach terenowych organizowanych przez placówki oświatowe oraz koła przyrodnicze,
- udostępnianie oraz popularyzowanie informacji związanych z działaniami poszczególnych gmin na rzecz poprawy środowiska przyrodniczego,
- tworzenie ścieżek edukacyjnych o tematyce przyrodniczej, np.,
- promowanie energii odnawialnej.

VII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Aktualne programy tzn. na lata 2014 - 2020, dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe, zostały już zatwierdzone przez Komisję Europejską.

7.1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Źródłem funduszy na ochronę środowiska jest przede wszystkim Program Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. To właśnie z niego będzie dotowanych najwięcej inwestycji z zakresu ochrony środowiska. Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej

spójności terytorialnej i społecznej. Cel ten zostanie oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

1. czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;
2. adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (zwłaszcza zagrożeniom naturalnym) i reagowania na nie;
3. konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

Do głównych priorytetów PO LiŚ zalicza się:

- I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
- III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.
- IV. Infrastruktura dla miast.
- V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.
- VI. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
- VII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.
- VIII. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.
- IX. Pomoc techniczna.

7.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

W zakresie ochrony środowiska ważny jest także Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego. Wsparcie w ramach Programu będzie koncentrować się na trzech głównych obszarach: gospodarka, infrastruktura, społeczeństwo. Dofinansowanie zostanie przeznaczone przede wszystkim na:

- rozwój konkurencyjnych i nowoczesnych przedsiębiorstw, inwestycje w mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa,
- rozwój współpracy nauki z gospodarką,
- budowę systemów zintegrowanego transportu publicznego,
- modernizację energetyczną budynków,
- zwiększenie produkcji energii z OZE,
- ochronę środowiska i zapobieganie zagrożeniom,
- zrównoważony transport,
- inwestycje mające na celu efektywniejsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- działania powodujące wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- podniesienie jakości edukacji na każdym poziomie nauczania,
- rozwój usług publicznych.

7.3. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Głównym celem Programu jest wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych. PROW 2014 – 2020 realizuje wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.
2. Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.
3. Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.
5. Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu.
6. Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

7.4. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA I KLIMATU LIFE

Środki Programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE ustanowionego na lata 2014 - 2020 będą dystrybuowane w ramach dwóch podprogramów:

1. Działania na rzecz środowiska, gdzie wsparcie mogą uzyskać przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami, przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informacji w zakresie środowiska.
2. Działania na rzecz klimatu, w którym wspierane mogą zostać inicjatywy dotyczące łagodzenia i dostosowania do skutków zmiany klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu.

Beneficjentami programu mogą być podmioty zarejestrowane na obszarze Unii Europejskiej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) będzie pełnił funkcję krajowego punktu kontaktowego dla programu LIFE. Wzorem lat poprzednich, przedsięwzięcia realizowane przez beneficjentów z Polski, oprócz dofinansowania ze środków LIFE, będą mogły uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe pochodzące ze środków NFOŚiGW.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad przygotowania wniosków publikowane będą na stronie NFOŚiGW.

7.5. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie oferują możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych

ogłaszanych często jako konkursy. Są także podmiotami, które koordynują dofinansowanie z innych instrumentów finansowych. Działanie jednostek opiera się na Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013 - 2016 z perspektywą do 2020 roku. Zgodnie z nią, misją instytucji jest *skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska*, natomiast celem generalnym jest *Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku*. Zakłada się, że osiągnięcie celu generalnego będzie realizowane w ramach czterech priorytetów środowiskowych tj.:

1. ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym:
 - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
 - efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych,
 - adaptacja sektora gospodarki wodnej do zmian klimatycznych.
2. racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi, w tym:
 - minimalizacja składowanych odpadów,
 - wykorzystanie odpadów komunalnych oraz osadów ściekowych na cele energetyczne,
 - promowanie ponownego wykorzystania i recyklingu,
 - racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin.
3. ochrona atmosfery, w tym:
 - poprawa jakości powietrza,
 - wspieranie rozproszonych odnawialnych źródeł energii.
4. ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, w tym:
 - utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich funkcji,
 - ochrona korytarzy ekologicznych,
 - zapewnienie zrównoważonego rozwoju leśnictwa, gospodarki rolnej i rybackiej.

Dodatkowo, Fundusze co roku ogłaszają listę programów priorytetowych na rok kolejny, które pomagają im zrealizować zadania zgodnie z przyjętą Strategią. Strategie NFOŚiGW, jak i WFOŚiGW w Szczecinie, a także listy priorytetowe zamieszczone są na ich stronach [www \(www.nfosigw.gov.pl\)](http://www.nfosigw.gov.pl) i [www \(www.wfosigw.szczecin.pl\)](http://www.wfosigw.szczecin.pl).

7.6. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska. Udziela on następujących kredytów proekologicznych:

- Kredyt Dom EnergoOszczędny.
- Słoneczny EkoKredyt.
- Kredyt z Dobrą Energią.
- Kredyty z dopłatami NFOŚiGW.
- Kredyty na urządzenia i wyroby służące ochronie środowiska.
- Kredyt EkoMontaż.
- Kredyty na zaopatrzenie wsi w wodę.
- Kredyt EnergoOszczędny.
- Kredyt EkoOszczędny.

- Ekologiczne kredyty hipoteczne.
- Kredyt z Klimatem.
- Kredyty we współpracy z WFOSiGW.
- Kredyt EKOodnowa dla firm (ze środków Banku KfW).
- Kredyty z linii kredytowej NIB.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

VIII. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

8.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Warunkiem realizacji Programu ochrony środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do Programu ochrony środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania będzie Powiat Myśliborski. Mimo to całościowe zarządzanie środowiskiem w Powiecie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla powiatowego jest jeszcze poziom poszczególnych gmin, a także wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Na innych zasadach odbywa się natomiast zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizacje stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stała kontrola zanieczyszczeń.

Instrumenty służące do zarządzania Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, o utrzymaniu

czystości i porządku w gminach, o lasach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo wodne itp.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

8.1.1. Instrumenty prawne

Instrumentami prawnymi są wszystkie konkretne rozwiązania ukierunkowane na osiągnięcie celu ekologicznego, z których Powiat może korzystać i jednocześnie mają one odniesienie prawne – wynikają z obowiązujących przepisów prawnych. Instrumenty prawne dają jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom działającym w ochronie środowiska możliwość nałożenia na podmioty określonych obowiązków i postanowień.

Do instrumentów prawnych zalicza się:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje związane z gospodarką odpadami,
- koncesje geologiczne,
- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje o warunkach zabudowy lub ustalające lokalizacje inwestycji celu publicznego,
- strategiczne oceny oddziaływania inwestycji oraz opracowywanych planów i programów na środowisko.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

8.1.2. Instrumenty finansowe

Posiadanie odpowiednich środków finansowych na realizację Programu jest niezbędnym warunkiem wdrożenia polityki środowiskowej Powiatu. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

8.1.3. Instrumenty społeczne

Uzgodnienia ze społeczeństwem poprzez udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych. Można je podzielić na:

1. Narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Można w nich wyróżnić dwie kategorie dotyczące:
 - działań samorządów (dokształcanie profesjonalne i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych),
 - powiązań między władzami samorządowymi, a społeczeństwem (udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez system konsultacji i debat publicznych, wprowadzenie mechanizmów, tzw. budowania świadomości – kampanie edukacyjne).
2. Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych:
 - środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
 - strategie i plany działań,
 - systemy zarządzania środowiskiem,
 - ocena wpływu na środowisko (udział społeczeństwa w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko),
 - ocena strategii środowiskowych.
3. Narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju:
 - opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
 - regulacje cenowe,
 - regulacje użytkowania, oceny inwestycji,
 - środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
 - kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.
4. Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju:
 - wskaźniki równowagi środowiskowej,
 - ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
 - monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Podstawą jest tu rzetelne i ciągłe przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wczesne informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

8.1.4. Instrumenty strukturalne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2011 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.), polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne, np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem niniejszego projektu powinna być Strategia rozwoju, którą Powiat posiada - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie Powiatu wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda jednostka decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniu lepszego modelu życia swoich mieszkańców. Program ochrony środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju Powiatu, który powinien nawiązywać do:

- programów ekologicznych wyższego szczebla,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne.

Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Nie tyle na poziomie Powiatu, ale w szczególności na poziomie poszczególnych gmin tej jednostki, wspólny interes jest szczególnie ważny i musi uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców. Jest to model życia, w którym ludzie starają się żyć w zgodzie z przyrodą i mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Powiatu i poprawę warunków zdrowotnych. Drogą ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju jednostki, którego częścią jest Program ochrony środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

8.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

Monitoring powinien być sprawowany w następujących zakresach:

- monitoring środowiska,
- monitoring programu,
- monitoring odczuć społecznych.

Monitoring środowiska

System kontroli środowiska jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których tworzona jest nowa polityka.

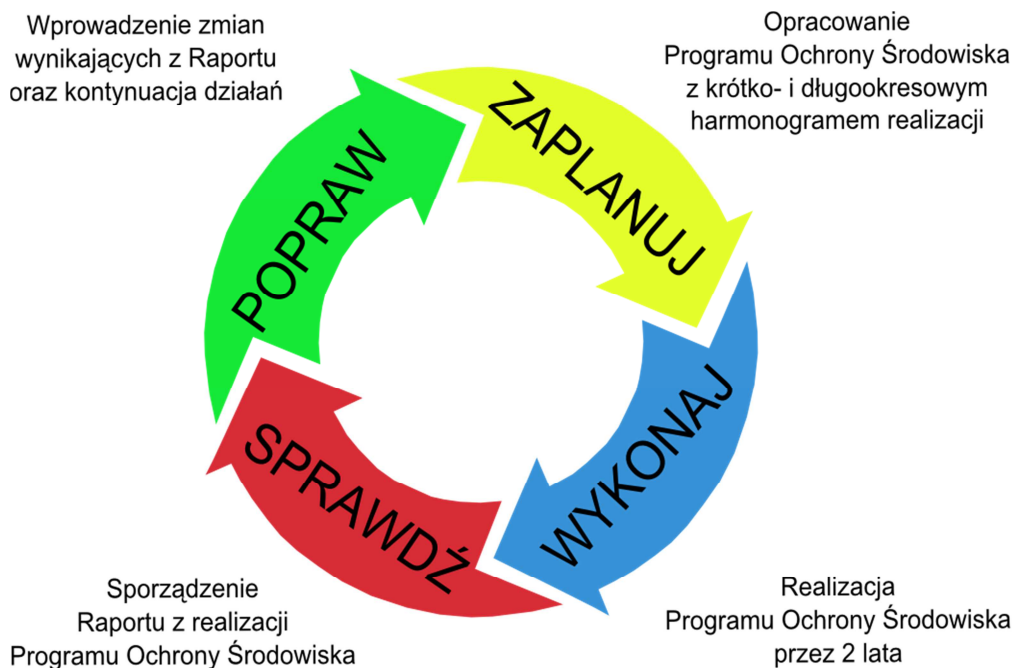
Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu.

Monitoring Programu

Najważniejszym wskaźnikiem jest monitorowanie realizacji poszczególnych zadań. Organ stanowiący Powiatu co dwa lata ma możliwość oceny stopnia wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie. Okresowa ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w harmonogramie POŚ i analiza wyników tej oceny stanowi wkład dla listy przedsięwzięć, obejmujących kolejne okresy realizacji zadań. Cykl ten musi się powtarzać co kilka lat, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandardyzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 45. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

Monitoring odczuć społecznych

Monitoring odczuć społecznych jest sprawowany na podstawie badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów Programu, między innymi przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do organów kontrolnych w stosunku na naruszania norm środowiskowych.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na kwiecień 2016 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 995),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 85),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883).

Literatura i wybrane dokumenty programowe:

- Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, wrzesień 2015 r.,
- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Europa 2020,

- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023,
- Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za lata 2011 – 2013,
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa zachodniopomorskiego,
- Program ochrony powietrza oraz plan działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej,
- Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego 2020,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry,
- Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla POWIATU MYŚLIBORSKIEGO na lata 2013 – 2016 z perspektywą na lata 2017-2020,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Myśliborskiego,
- raporty i informacje o stanie środowiska województwa zachodniopomorskiego, WIOŚ Szczecin,
- plany ochrony dla obszarów Natura 2000, rezerwatów przyrody,
- standardowe formularze danych dla obszarów NATURA 2000.

Materiały przekazane przez instytucje:

- Starostwo Powiatowe w Myśliborzu,
- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,
- gminy Powiatu (Boleszkowice, Dębno, Myślibórz, Nowogródek Pomorski, Barlinek),
- Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Szczecinie,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Myśliborzu,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Myśliborzu,
- Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie,
- Enea Operator S.A. Gorzów Wlkp.,
- Gaz System SA Operatora Gazociągów Przesyłowych,
- Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Okręgową Stację Chemiczno - Rolniczą w Szczecinie i Gorzowie Wlkp.,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie,
- Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Państwową Powiatową Straż Pożarną w Myśliborzu.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczby ludności Powiatu w latach 2010-2014.....	14
Tabela 2. Użytkowanie terenu w powiecie myśliborskim	15
Tabela 3. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia w roku 2014.....	19
Tabela 4. Klasyfikacja stref województwa zachodniopomorskiego ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w roku 2014.....	19
Tabela 5. Wykaz gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie powiatu.....	22
Tabela 6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	25
Tabela 7. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_{DWN} w Powiecie.....	27
Tabela 8. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wskaźnika L_N w Powiecie	28
Tabela 9. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_{DWN} w Powiecie.....	28
Tabela 10. Poziomy dźwięku w środowisku określone przez wskaźnik L_N w Powiecie	28
Tabela 11. Zestawienie uśrednionych wyników równoważnych poziomów dźwięku.....	34
Tabela 12. Wyniki badań natężenia ruchu pojazdów na terenie m. Barlinek	34
Tabela 13. Wyniki generalnego pomiaru ruchu (GPR) dla dróg na terenie powiatu myśliborskiego....	35
Tabela 14. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem	37
Tabela 15. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne.....	39
Tabela 16. Ilości odprowadzonych ładunków w ściekach komunalnych na terenie powiatu myśliborskiego.....	44
Tabela 17. Wyniki monitoringu wód podziemnych na składowiskach odpadów	51
Tabela 18. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami.....	53
Tabela 19. Wykaz komunalnych ujęć wód.....	55
Tabela 20. Eksploatacja wodociągów	58
Tabela 21. Zużycie wody w Powiecie w latach 2011-2014.....	59
Tabela 22. Dane dotyczące sieci wodociągowej w powiecie myśliborskim	59
Tabela 23. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej i odprowadzania ścieków	61
Tabela 24. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków komunalnych na terenie powiatu myśliborskiego.....	62
Tabela 25. Ilość odprowadzonych ścieków w powiecie w latach 2011-2014	62
Tabela 26. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków przemysłowych na terenie powiatu myśliborskiego.....	64
Tabela 27. Ilość odprowadzonych ścieków przemysłowych w powiecie w latach 2011-2014.....	64
Tabela 28. Ilości szamb i przydomowych oczyszczalni	65
Tabela 29. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa.....	65
Tabela 30. Struktura zagospodarowania użytków rolnych powiatu myśliborskiego (ha).....	69
Tabela 31. Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi.....	70
Tabela 32. Bonitacja gruntów rolnych	71
Tabela 33. Analiza SWOT – gleby	72
Tabela 34. Informacje o zebranych zmieszanych odpadach komunalnych na terenie powiatu myśliborskiego.....	73
Tabela 35. Regionalne składowisko odpadów komunalnych w regionie szczecińskim	77
Tabela 36. Zastępcze instalacje do mechanicznego lub mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w regionie szczecińskim.....	78
Tabela 37. Zastępcze składowiska odpadów komunalnych w regionie szczecińskim.....	80
Tabela 38. Regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych w województwie oddane do użytkowania po 31.12.2013 r. – do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.....	81
Tabela 39. Regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych w województwie oddane do użytkowania po 31.12.2013 r. – do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych.....	82
Tabela 40. Zastępcze instalacje przetwarzania odpadów komunalnych w województwie, które uzyskały status instalacji zastępczej w 2014 r.	82
Tabela 41. Wykaz składowisk odpadów na terenie powiatu myśliborskiego.....	83

Tabela 42. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	84
Tabela 43. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	102
Tabela 44. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami.....	104
Tabela 45. Konieczność kontynuacji dotychczasowego POŚ.....	114
Tabela 46. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla międzynarodowego.....	116
Tabela 47. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego.....	118
Tabela 48. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla wojewódzkiego.....	121
Tabela 49. Zgodność celów ekologicznych zaproponowanych w POŚ z dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego.....	123
Tabela 50. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ, bazujące na informacjach zawartych w ostatnim dwuletnim raporcie z wykonania POŚ (za lata 2012-2013)	126
Tabela 51. Najważniejsze problemy powiatu myśliborskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu jako wskazania dla gminnych programów ochrony środowiska	130
Tabela 52. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji.....	132
Tabela 53. Harmonogram realizacji zadań własnych przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania.....	143
Tabela 54. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania.....	145
Tabela 55. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań programu ochrony środowiska dla Powiatu Myśliborskiego	148

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Powiatu Myśliborskiego	13
Ryc. 2. Struktura użytkowania gruntów Powiatu Myśliborskiego.....	15
Ryc. 3. Obszary przekroczeń poziomu docelowego PM 10 w roku 2014 w Myśliborzu.....	20
Ryc. 4. Przebieg gazociągów wysokiego ciśnienia	22
Ryc. 5. Strefy energetyczne wiatru w Polsce	23
Ryc. 6. Wartości nasłonecznienia w Polsce.....	24
Ryc. 7. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu	29
Ryc. 8. Mapa emisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu	29
Ryc. 9. Mapa emisji hałasu dla L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu.....	30
Ryc. 10. Mapa emisji hałasu dla L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu	30
Ryc. 11. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} dla odcinka DK 26 w Myśliborzu.....	31
Ryc. 12. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N dla odcinka DK 26 w Myśliborzu	31
Ryc. 13. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{DWN} w Barlinku	32
Ryc. 14. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N w Barlinku.....	32
Ryc. 15. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_{dwn} w Dębnie	33
Ryc. 16. Mapa obszarów zagrożonych hałasem L_N w Dębnie	33
Ryc. 17. Propozycja ochrony przed hałasem na poziomie planowania przestrzennego.....	36
Ryc. 18. Podział powiatu na JCWP	41
Ryc. 19. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan ekologiczny na terenie Powiatu.....	43
Ryc. 20. Wyniki badań wód powierzchniowych – stan chemiczny na terenie Powiatu	43
Ryc. 21. Wyniki badań wód powierzchniowych – dla obszarów chronionych na terenie Powiatu	43
Ryc. 22. Podział powiatu na JCWPd	44
Ryc. 23. Zasięg terytorialny JCWPd	44
Ryc. 24. Profile na JCWPd 24	45
Ryc. 25. Zasięg Głównego Zbiornika Wód Podziemnych na tle powiatu.....	46
Ryc. 26. Wyniki oceny jakości wód podziemnych badanych przez PIG-PIB w ramach monitoringu diagnostycznego w 2012 roku.....	47

Ryc. 27. Stężenia azotanów w wodach podziemnych w OSN w zlewni rzeki Płonia badanych w ramach monitoringu regionalnego przez WIOŚ w Szczecinie oraz monitoringu operacyjnego przez PIG-PIB w 2014 roku	49
Ryc. 28. Obszary zagrożenia powodzią na terenie powiatu myśliborskiego.....	53
Ryc. 29. Obszary zagrożenia powodzią na terenie powiatu myśliborskiego w przypadku przerwania wałów przeciwpowodziowych.....	53
Ryc. 30. Powierzchnia czwartorzędowa okolic powiatu myśliborskiego	67
Ryc. 31. Lokalizacja obszarów górniczych na terenie powiatu myśliborskiego	68
Ryc. 32. Zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych.....	69
Ryc. 33. Korytarze ekologiczne przebiegające przez powiat myśliborski	87
Ryc. 34. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLH na terenie powiatu myśliborskiego	92
Ryc. 35. Lokalizacja obszarów Natura 2000 – PLB na terenie powiatu myśliborskiego	92
Ryc. 36. Lokalizacja obszaru Parków Krajobrazowych w rzucie ogólnym na tle powiatu	94
Ryc. 37. Lokalizacja rezerwatu Długogóry.....	97
Ryc. 38. Lokalizacja rezerwatu Tchórzyno	97
Ryc. 39. Lokalizacja rezerwatu Jasne	97
Ryc. 40. Lokalizacja rezerwatu Skalisty Jar Libberta.....	97
Ryc. 41. Lokalizacja rezerwatu Markowe Błota	98
Ryc. 42. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów	98
Ryc. 43. Lokalizacja rezerwatu Czapli Ostrów	98
Ryc. 44. Lokalizacja obszarów chronionego krajobrazu	100
Ryc. 45. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	161

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Zmiany liczby ludności w latach 2010-2014.....	14
Wykres 2. Ilość wody dostarczona gospodarstwom domowym w roku 2014 (dam ³).....	58
Wykres 3. Procent zwodociągowania w gminach (%)	59
Wykres 4. Procent skanalizowania w gminach (%).....	62
Wykres 5. Ilość ścieków odprowadzonych ogółem w gminach (dam ³).....	63
Wykres 6. Ilość ścieków przemysłowych odprowadzonych w latach 2011-2014 (dam ³).....	64
Wykres 7. Podział powierzchni użytkowanej jako użytki rolne w gminach.....	70
Wykres 8. Ilość zebranych odpadów komunalnych ogółem (Mg).....	74
Wykres 9. Ilość zebranych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych (Mg)	74
Wykres 10. Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg).....	74